ภาคผนวก ก

โครงสร้างทางเศรษฐกิจด้านการค้าระหว่างประเทศของประเทศสมาชิก BIMSTEC

1. สาธารณรัฐอินเดีย

ด้านการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศของอินเดีย ส่วนใหญ่จะทำการค้ากับสหรัฐอเมริกา สหรัฐอาหรับเอมิเรต จีนและอังกฤษ เป็นต้น นอกจากนี้ อินเดียยังมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจกับประเทศและกลุ่มประเทศต่างๆ มากมาย ได้แก่ สมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ธนาคารโลก (World Bank) สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asian Association for Regional Cooperation: SAARC) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลว่าด้วยความร่วมมือหลากหลายสาขาทางเศรษฐกิจและวิชาการ (Bay of Bengal Initiative Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) การร่วมมือในเขตลุ่มแม่น้ำโขง Mekong-Ganga Cooperation (MGC) และความร่วมมือทางเศรษฐกิจในคาบมหาสมุทรอินเดีย Indian Ocean Rim Association for Regional Cooperation (IOR-ARC) เป็นต้น

1) สถานการณ์ส่งออก นำเข้า สินค้า

เป้าหมายหลักของอินเดียในการค้าระหว่างประเทศ คือ เพิ่มส่วนแบ่งตลาดส่งออกของอินเดียในตลาดโลกให้ได้ร้อยละ 1.6 ของการค้าโลกภายในปี 2552 หรือประมาณ 150 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ และใช้การค้าเพิ่มการจ้างงานโดยมีกลยุทธ์ที่สำคัญ ได้แก่

- ลดการควบคุม และสร้างบรรยากาศของความไว้วางใจและความโปร่งใสให้แก่ผู้ประกอบการ
- ลดขั้นตอนของกระบวนการทำงาน และต้นทุนดำเนินงาน
- ตั้งอยู่บนหลักการที่สินค้าส่งออกจะต้องไม่มีต้นทุนแฝงด้วยภาษีต่างๆ
- สนับสนุนการพัฒนาให้อินเดียเป็นศูนย์กลางของการผลิต การค้า และการบริการ
- ปรับปรุงเครือข่ายโครงสร้างพื้นฐานที่เกี่ยวข้องกับการค้าระหว่างประเทศให้ได้มาตรฐานสากล
- ปรับโครงสร้างภาษีสินค้าให้สอดคล้องกัน เพื่อไม่ให้ผู้ประกอบการเสียเปรียบจากข้อตกลงการค้าเสรี

เมื่อพิจารณาถึงมูลค่าการส่งออกและนำเข้าของอินเดีย พบว่า อินเดียมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าสูงกว่ามูลค่าการส่งออก ส่งผลให้อินเดียขาดดุลการค้าแก่ จีน อเมริกา ซาอุดิอาระเบีย เป็นต้น โดย 10 ปีย้อนหลังนี้อินเดียขาดดุลทางการค้าอย่างต่อเนื่องโดยตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 – 2552 โดยปี พ.ศ. 2542 อินเดียขาดดุลการค้า 9,474.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และขาดดุลมาเรื่อยๆ จนในปี 2552 อินเดียมีมูลค่าการส่งออก 165,201.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่มีการนำเข้าสินค้าจากนานาประเทศสูงถึง 257,658.0 เหรียญสหรัฐฯ ส่งผลให้ปี 2552 อินเดียขาดดุลการค้ามูลค่า 92,456.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ

ตารางภาคผนวก ก1 มูลค่าการส่งออก – นำเข้าสินค้าของประเทศอินเดีย หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
ส่งออกสินค้า	35,444.9	42,299.4	43,314.1	49,299.3	57,457.1	75,630.6	99,650.6	121,259.3	147,564.2	195,069.9	165,201.6
อัตราการขยายตัว (%)		(19.3)	(2.4)	(13.8)	(16.5)	(31.6)	(31.8)	(21.7)	(21.7)	(32.2)	(-15.3)
นำเข้าสินค้า	44,919.5	50,577.5	50,143.6	56,771.0	71,182.6	97,312.7	138,370.1	172,876.3	217,542.7	321,410.1	257,658.0
อัตราการขยายตัว (%)		(12.6)	(-0.9)	(13.2)	(25.4)	(36.7)	(42.2)	(24.9)	(25.8)	(47.7)	(-19.8)
ดุลการค้า	-9,474.6	-8,278.0	-6,829.4	-7,471.7	-13,725.4	-21,682.1	-38,719.5	-51,617.0	-69,978.5	-126,340.2	-92,456.4
อัตราการขยายตัว (%)		(-12.6)	(-17.5)	(9.4)	(83.7)	(58.0)	(78.6)	(33.3)	(35.6)	(80.5)	(-26.8)

ที่มา: Global Trade Atlas (2553)

1.1) การส่งออก

การส่งออกของอินเดียมีมูลค่าสูงขึ้นทุกๆปี โดยปี 2542 มีมูลค่าการส่งออก 35,444.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นมาเป็น 49,299.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2545 และในปี 2549 มีมูลค่าการส่งออก 121,259.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยการส่งออกของอินเดียในปี 2552 มีมูลค่ารวม 165,201.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ 15.3 จากปี 2551 ที่สามารถส่งออกได้สูงถึง 195,069.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เป็นประเทศผู้ส่งออกอันดับ 16 ของโลก (ประเทศไทยเป็นอันดับที่ 19) อินเดียส่งออกสินค้าไปยังสหรัฐฯ มากเป็นอันดับ 1 มูลค่า 20,992 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือร้อยละ 11.7 ของการส่งออกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ร้อยละ 10.3 จีนร้อยละ 5.5 และสิงคโปร์ร้อยละ 4.8 ส่วนไทยเป็นตลาดส่งออกอันดับ 23 หรือร้อยละ 1.12 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดของอินเดีย สินค้าส่งออกสำคัญได้แก่ อัญมณีและเครื่องประดับ เชื้อเพลิงธรรมชาติ น้ำมัน ผลิตภัณฑ์การกลั่นอื่นๆ เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ หม้อน้ำและอื่นๆ เป็นต้น (ตารางภาคผนวก ก2)

1.2) การนำเข้า

ส่วนใหญ่อินเดียนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องจักรและเชื้อเพลิง โดยสินค้านำเข้าสำคัญได้แก่ น้ำมันดิบ เชื้อเพลิงธรรมชาติ อัญมณีและเครื่องประดับ เครื่องปฏิกรณ์ เครื่องจักรนิวเคลียร์ บอยเลอร์ เครื่องจักรไฟฟ้าและอุปกรณ์ไฟฟ้า เป็นต้น การนำเข้าของอินเดียปี 2542 มีมูลค่าการนำเข้า 44,919.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ปี 2545 มีมูลค่าการนำเข้า 56,771.0 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเพิ่มมาเป็น 97,312.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2547 และปี 2552 การนำเข้ามีมูลค่ารวม 257,658.0 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ 19.8 จากปี 2551 โดยอินเดียนำเข้าสินค้าจากจีนมากเป็นอันดับ 1 มูลค่า 30,811 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือร้อยละ 10.5 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดรองลงมาได้แก่ ซาอุดิอาระเบีย ร้อยละ 7.9 สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ ร้อยละ 6 สหรัฐอเมริกา ร้อยละ 5.6 อิหร่าน และสวิสเซอร์แลนด์ คิดเป็นร้อยละ 4.7 ส่วนไทยเป็นแหล่งนำเข้าอันดับ 27 หรือร้อยละ 0.8 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดของอินเดีย (ตารางภาคผนวก ก3)

ตารางภาคผนวก ก2 มูลค่าการส่งออกสินค้า 10 อันดับแรกของประเทศอินเดีย แยกตามรายสินค้า หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.อัญมณีและเครื่องประดับ	6,761.8	7,827.5	7,013.1	8,878.2	10,441.4	12,707.7	16,203.4	15,914.6	19,186.4	28,092.4	25,570.9
2.เชื้อเพลิงธรรมชาติ น้ำมันผลิตภัณฑ์การกลั่นและอื่นๆ	74.2	1,410.7	2,157.1	2,364.7	3,595.3	6,111.3	10,479.6	17,999.6	24,511.1	31,826.7	24,198.7
3.เครื่องจักรไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า	815.4	1,137.2	1,281.4	1,377.5	1,746.9	1,948.7	2,637.2	3,757.6	4,825.2	9,169.7	7,616.1
4.เครื่องปฏิกรณ์เครื่องจักรนิวเคลียร์ หม้อไอน้ำและอื่นๆ	986.5	1,221.0	1,540.8	1,683.8	2,167.3	2,917.4	4,066.0	4,979.4	6,242.3	8,173.8	7,106.5
5.สารอินทรีย์	1,300.7	1,615.3	1,619.3	1,979.4	2,518.2	3,290.0	4,450.8	5,792.1	6,672.9	7,918.6	6,935.6
6.เครื่องแต่งกายและของที่ใช้กับเครื่องแต่งกาย ไม่ได้ถักแบบนิตหรือแบบโตเชย์	3,134.3	3,744.7	3,238.3	3,276.3	3,253.4	3,747.0	5,061.2	5,423.9	5,221.1	5,986.5	6,060.8
7.แร่ ตะกรันและเถ้า	374.0	451.6	506.0	842.9	939.8	2,487.4	4,348.4	4,590.7	5,821.7	6,360.5	5,813.0
8.ยานพาหนะที่นอกจากรถที่เดินบนรางรถไฟหรือรถราง	703.3	851.6	848.2	1,022.9	1,483.7	2,242.5	3,204.2	3,665.7	4,138.7	6,027.9	5,734.3
9.ผลิตภัณฑ์เภสัช	835.6	883.4	1,035.3	1,248.7	1,537.9	1,894.8	2,347.9	3,000.6	3,863.8	5,110.7	4,899.8
10.เครื่องแต่งกายและของที่ใช้กับเครื่องแต่งกายถักแบบนิตหรือแบบโคเชย์	1,571.6	1,724.8	1,791.6	2,106.4	2,202.3	2,600.7	3,016.8	3,524.5	3,997.7	4,698.5	4,883.7
รวมสินค้า 10 รายการ	14,985.9	19,142.9	19,239.3	22,674.4	27,683.8	37,346.7	52,798.8	65,124.2	80,483.2	108,666.9	93,935.6
สินค้าอื่นๆ	20,459.0	23,156.5	24,074.9	26,624.9	29,773.3	38,283.8	46,851.8	56,135.1	67,081.0	86,403.0	71,266.0
รวมทั้งสิ้น	35,444.9	42,299.4	43,314.1	49,299.3	57,457.1	75,630.6	99,650.6	121,259.3	147,564.2	195,069.9	165,201.6

ที่มา: Global Trade Atlas (2553)

ตารางภาคผนวก ก3 มูลค่าการนำเข้าสินค้า 10 อันดับแรกของประเทศอินเดีย แยกตามรายสินค้า หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เชื้อเพลิงธรรมชาติ น้ำมัน, ผลิตภัณฑ์การกลั่นและอื่นๆ	10,728.5	17,535.0	15,751.8	17,862.3	21,706.6	31,083.1	45,880.0	61,493.1	73,869.0	117,060.5	82,946.5
2.อัญมณีและเครื่องประดับ	9,680.0	9,953.3	9,689.2	10,131.1	12,486.0	17,551.1	23,462.7	21,439.6	27,456.7	42,618.6	35,815.2
3.เครื่องปฏิกรณ์เครื่องจักร นิวเคลียร์ บอยเลอร์ หม้อไอน้ำ และส่วนประกอบของเครื่องจักร	3,781.8	4,195.1	4,180.5	4,823.7	6,326.7	8,603.2	12,839.8	17,533.3	22,586.8	29,257.4	22,949.0
4.เครื่องจักรไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า	2,102.8	2,679.4	2,952.8	4,342.1	6,268.8	8,265.7	11,051.4	14,024.5	18,635.4	25,248.8	22,325.0
5.สารอินทรีย์	1,679.8	1,594.2	1,737.2	2,060.7	2,845.5	3,780.0	5,112.1	5,789.8	7,554.2	9,042.6	8,471.1
6.เหล็กและเหล็กกล้า	984.2	1,000.4	1,044.2	1,123.0	1,529.9	2,685.2	5,318.3	5,507.2	8,441.1	10,823.8	8,388.4
7.ปุ๋ย	1,133.1	479.2	431.5	368.2	471.9	683.4	1,610.0	2,630.5	4,006.8	11,932.4	6,499.6
8.ยานอวกาศ และชิ้นส่วน	89.4	124.0	144.0	283.6	504.3	476.1	1,000.3	1,466.5	1,536.0	4,411.6	5,841.8
9.พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก	773.0	675.8	711.9	876.2	1,136.3	1,478.6	2,427.5	2,794.5	3,737.7	4,645.4	5,036.7
10.ไขมันและน้ำมัน	1,948.1	1,380.6	1,478.6	1,543.6	2,370.4	2,415.7	2,343.3	2,300.0	2,599.9	3,110.3	5,006.8
รวมสินค้า 10 รายการ	32,900.7	39,617.0	38,121.7	43,414.5	55,646.3	77,022.1	111,045.5	134,979.1	170,423.7	258,151.2	203,280.1
สินค้าอื่นๆ	12,018.8	10,960.4	12,021.9	13,356.4	15,536.2	20,290.6	27,324.6	37,897.2	47,119.0	63,258.9	54,377.9
รวมทั้งสิ้น	44,919.5	50,577.5	50,143.6	56,771.0	71,182.6	97,312.7	138,370.1	172,876.3	217,542.7	321,410.1	257,658.0

ที่มา: Global Trade Atlas (2553)

แม้ว่าอินเดียจะพึ่งพาการส่งออกไปยังตลาดต่างประเทศไม่มากนักเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในเอเชีย แต่แนวโน้มการพึ่งพาตลาดต่างประเทศที่เพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องโดยเฉพาะสินค้าอุตสาหกรรม อินเดียมีความเจริญก้าวหน้าในด้านอุตสาหกรรมเทคโนโลยีสารสนเทศเป็นอย่างยิ่ง โดยเติบโตอย่างรวดเร็วในช่วง 10 ปี ที่ผ่านมา สร้างรายได้จาก 150 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2534 เป็น 17.6 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2545 และในปี 2549/50 การส่งออกซอฟต์แวร์และบริการมีมูลค่า 33.7 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ทั้งนี้ เพราะอินเดียมีประชากรร้อยละ 6 ที่มีความเป็นอยู่และการศึกษาดีในระดับนานาชาติ และมีสถาบันการศึกษาคุณภาพสูงที่เน้นการผลิตบุคลากรด้านวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี นอกจากนี้ อินเดียยังเห็นว่าอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์เป็นอุตสาหกรรมสะอาดปราศจากมลพิษ เป็นการสร้างทรัพย์สินทางปัญญา ซึ่งมีการลงทุนต่ำและมีมูลค่าเพิ่มในการส่งออกสูงมาก ประกอบกับการสนับสนุนอย่างจริงจังของภาครัฐ ทั้งในระดับรัฐบาลกลางและรัฐบาลท้องถิ่น มีการจัดตั้งองค์กรเฉพาะของภาครัฐ ที่ทำหน้าที่สนับสนุนการพัฒนาการส่งออกซอฟต์แวร์ คือ Software Technology Parks of India (STPI) รัฐกรณาฏกะ (Karnataka) เป็นรัฐที่มีศักยภาพด้านเทคโนโลยีสารสนเทศสูงที่สุดของประเทศ โดยเฉพาะที่เมืองเบงกาลูลู (เดิมชื่อบังกาลอร์) ได้ชื่อว่าเป็น Silicon Valley ของอินเดีย ซึ่งเป็นศูนย์รวมอุตสาหกรรมซอฟต์แวร์ที่ใหญ่เป็นอันดับ 4 ของโลก โดยมีบริษัทชั้นนำกว่า 30 บริษัท และเป็นเมืองที่ดีที่สุดสำหรับการเป็นศูนย์บริการลูกค้าทางโทรศัพท์ (Call Center) เป็นศูนย์รวมสำนักงานสาขานอกประเทศ (Offshore Office) และศูนย์วิจัยและพัฒนาของบริษัทใหญ่ๆ หลายบริษัท อาทิ General Electric Intel และ General Motors ในขณะเดียวกันการเติบโตด้านเทคโนโลยีสารสนเทศ (IT) ได้ขยายตัวอย่างรวดเร็วไปยังเมืองอื่นๆ ด้วย เช่น เจนไน ในรัฐทมิฬนาฑู และ กัลกัตตาในรัฐเบงกอลตะวันตก รวมทั้ง ไฮเดอราบัดและปูเน เป็นต้น โดยรัฐเหล่านี้มีกำลังคนที่มีความสามารถในด้านเทคโนโลยีสูง ประกอบกับรัฐบาลของรัฐต่างๆ ได้ทุ่มเทในการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานรองรับความเติบโตด้านนี้อย่างเอาจริงเอาจังด้วยนอกจากนั้น ความเจริญด้านเทคโนโลยีสารสนเทศและธุรกิจเกี่ยวเนื่องที่เรียกว่า ITes (IT Enabled Service) ยังเป็นปัจจัยสำคัญให้เกิดการขยายตัวในธุรกิจอสังหาริมทรัพย์ของอินเดีย (เนื่องจากบุคลากรในสาขา IT มีกำลังซื้อสูง) ที่กำลังเติบโตในเมืองใหญ่ต่างๆ ที่กล่าวมาแล้วอย่างมีนัยสำคัญ โดยในช่วง 6 - 8 ปีที่ผ่านมา ในตลาดอสังหาริมทรัพย์ที่โตเฉลี่ยร้อยละ 35 ต่อปี พบว่าร้อยละ 70 ของการขยายตัวของอาคารสำนักงานเป็นการเช่า/ซื้อของบริษัท IT และ ITes ทั้งของอินเดียและต่างชาติอาคารสำนักงานเป็นการเช่า/ซื้อของบริษัท IT และ ITes ทั้งของอินเดียและต่างชาติ

2) การค้าระหว่างไทย – อินเดีย

การค้าระหว่างไทยกับอินเดีย มีมูลค่าการค้ามากที่สุดในประเทศที่ไทยทำการค้ากับประเทศในแถบเอเชียใต้ ประเทศอินเดียนับว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจซึ่งไทยไม่ควรมองข้ามเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากอินเดียเป็นตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญตลาดหนึ่งในเอเชียของไทย

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าระหว่างไทยกับอินเดีย พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2543 มีมูลค่าการค้า 44,663.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 82,484.3 ล้านบาท ในปี 2547 และเพิ่มขึ้นเป็น 197,457.5 ล้านบาท ในปี 2551 ซึ่งในช่วงแรกๆ ไทยจะเสียเปรียบดุลการค้าอินเดีย เนื่องจากนำเข้าสินค้าจากอินเดียมาก ต่อมาในช่วง 4-5 ปีหลังสุด ไทยกลับมาได้ดุลการค้าจากอินเดียเป็นต้นมา โดยในปี 2552 ไทยได้ดุลการค้าจากอินเดียถึง 50,415.4 ล้านบาท ซึ่งไทยสามารถส่งออกได้ถึง 109,863.1 ล้านบาท และมีการนำเข้าจากบังกลาเทศเพียง 59,447.7 ล้านบาท ดังตารางภาคผนวก ก4

ตารางภาคผนวก ก4 การค้าระหว่างไทยกับอินเดีย หน่วย: ล้านบาท

ปี	มูลค่าการค้า	ไทยส่งออกไปอินเดีย	ไทยนำเข้าจากอินเดีย	ดุลการค้าของไทย
2543	44,663.10	19,784.20	24,878.90	-5,094.70
2544	51,322.50	21,421.10	29,901.40	-8,480.30
2545	51,059.00	17,739.30	33,319.70	-15,580.40
2546	62,894.70	26,510.20	36,384.50	-9,874.30
2547	82,484.30	36,687.00	45,797.30	-9,110.30
2548	112,299.10	61,121.60	51,177.50	9,944.10
2549	130,701.70	68,716.60	61,985.10	6,731.50
2550	163,669.20	91,727.50	71,941.70	19,785.80
2551	197,457.50	110,194.00	87,263.50	22,930.50
2552	169,310.80	109,863.10	59,447.70	50,415.40

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

สินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยังอินเดีย ได้แก่ เม็ดพลาสติก เคมีภัณฑ์ รถยนต์อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ตามลำดับ สินค้าที่มีมูลค่าส่งออกสูงที่สุด ได้แก่ เม็ดพลาสติก โดยในปี 2543 มีมูลค่าการส่งออกจากไทยไปอินเดีย 1,273.9 ล้านบาท และในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออกถึง 10,766.1 ล้านบาท รองลงมา คือ เคมีภัณฑ์ ในปี 2543 มีมูลค่าการส่งออกจากไทยไปอินเดีย 948.3 ล้านบาท และในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออกสูงถึง 9,884.8 ล้านบาท สินค้าที่ไทยส่งออกไปยังอินเดียอันดับถัดมาก็คือ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ โดยปี 2543 ไทยส่งออกรถยนต์ไปอินเดีย 409.8 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นมาเป็น 5,430.7 ล้านบาทในปี 2552 โดยมูลค่าการส่งออกของทุกสินค้าของไทยไปยังอินเดียมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี 2543 จนถึงปี 2551 แต่ในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออกสินค้าจากไทยไปอินเดียลดลงจากปี 2551 แต่ลดลงไม่มาก คือหดตัวร้อยละ 0.3 จากปี 2551 และสินค้าส่งออกที่ขยายตัวเพิ่มขึ้นจากปีที่แล้ว ได้แก่ เคมีภัณฑ์ เม็ดพลาสติก เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบ แผงวงจรไฟฟ้า เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ น้ำตาลทราย เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ เครื่องปรับอากาศและส่วนประกอบ ส่วนสินค้าส่งออกที่ลดลง ได้แก่ รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ เครื่องคอมพิวเตอร์อุปกรณ์และส่วนประกอบ อัญมณีและเครื่องประดับ ยางพารา เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ น้ำมันสำเร็จรูป เป็นต้น จึงแสดงให้เห็นว่าไทยเป็นแหล่งนำเข้าสินค้าที่สำคัญของอินเดีย (ตารางภาคผนวก ก5)

สินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากอินเดีย ได้แก่ อัญมณี เคมีภัณฑ์ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เครื่องใช้ไฟฟ้าภายในบ้าน ตามลำดับ ไทยนำเข้าสินค้าประเภทอัญมณีจากอินเดียมากที่สุด โดยในปี 2550 ไทยนำเข้าอัญมณีจากไทยมูลค่า 14,124.9 ล้านบาท และในปี 2552 ลดลงเหลือ 9,642.2 ล้านบาท เคมีภัณฑ์ก็เป็นสินค้านำเข้าสำคัญของไทยจากอินเดีย โดยไทยนำเข้าเคมีภัณฑ์จากอินเดียในปี 2552 มูลค่า 7,046.5 ล้านบาท ส่วนการนำเข้าสินค้าของไทยจากอินเดีย มีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี 2543 จนถึง ปี 2551 โดยปี 2543 ไทยนำเข้าสินค้าจากอินเดีย มูลค่า 24,878.9 ล้านบาท ต่อมาปี 2546 ไทยนำเข้าสินค้าจากอินเดีย มูลค่า 36,384.5 ล้านบาท และเพิ่มมาเป็น 71,941.7 ล้านบาทในปี 2550 แต่ในปี 2552 มีมูลค่าการนำเข้า 59,447.76 ล้านบาท ซึ่งลดลงร้อยละ 31.8 จากปี 2551 เป็นผลจากการลดลงของการนำเข้าสินค้าสำคัญ ได้แก่ เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ เคมีภัณฑ์ พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์ ด้ายและเส้นใย เป็นต้น (ตารางภาคผนวก ก6)

ตารางภาคผนวก ก5 มูลค่าการส่งออกและอัตราการขยายตัวของสินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของไทยไปอินเดีย หน่วย: ล้านบาท

ชื่อสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เม็ดพลาสติก	1,273.9 -	1,250.6 (-1.83)	1,245.8 (-0.39)	1,626.5 (30.56)	2,815.0 (73.07)	8,075.9 (186.89)	5,506.0 (-31.82)	9,551.7 (73.48)	10,763.0 (12.68)	10,766.1 (0.03)
2.เคมีภัณฑ์	948.3	886.0 (-6.57)	953.8 (7.65)	1,175.1 (23.21)	1,772.3 (50.82)	1,784.5 (0.69)	4,040.0 (126.39)	3,813.8 (-5.6)	4,418.7 (15.86)	9,884.8 (123.7)
3.รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	409.8 -	333.8 (-18.54)	280.9 (-15.84)	1,366.9 (386.58)	2,698.1 (97.38)	3,525.6 (30.67)	5,069.0 (43.78)	5,002.0 (-1.32)	6,149.1 (22.93)	5,430.7 (-11.68)
4.เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	3,131.3 -	5,372.5 (71.58)	1,703.6 (-68.29)	4,141.9 (143.12)	3,014.5 (-27.22)	1,773.4 (-41.17)	1,772.9 (-0.03)	3,837.0 (116.43)	5,965.6 (55.48)	5,388.4 (-9.68)
5.เครื่องยนต์สันดาปภายในแบบลูกสูบและส่วนประกอบ	1,296.9 -	1,745.6 (34.6)	1,449.3 (-16.97)	1,723.8 (18.94)	1,086.8 (-36.95)	3,537.2 (225.46)	4,071.7 (15.11)	4,676.7 (14.86)	4,664.4 (-0.26)	5,039.9 (8.05)
6.เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่อง	613.8 -	733.9 (19.56)	685.1 (-6.65)	1,040.3 (51.85)	1,329.1 (27.77)	3,166.8 (138.26)	3,513.0 (10.93)	3,916.5 (11.49)	4,338.8 (10.78)	4,846.6 (11.7)
7.แผงวงจรไฟฟ้า	50.8 -	274.2 (439.41)	183.7 (-32.99)	74.6 (-59.37)	67.8 (-9.17)	85.3 (25.81)	834.7 (878.62)	1,008.1 (20.77)	3,711.1 (268.13)	4,839.4 (30.4)
8.อัญมณีและเครื่องประดับ	769.8 -	650.3 (-15.53)	936.0 (43.93)	607.4 (-35.1)	1,326.6 (118.41)	1,622.7 (22.32)	1,990.2 (22.65)	3,223.0 (61.94)	5,130.2 (59.17)	4,727.5 (-7.85)
9.น้ำตาลทราย	0.0 -	0.0 -	1.0 -	244.6 (24494.56)	12.0 (-95.11)	0.0 (-99.85)	0.0 -	2.2 -	0.0 (-98.45)	4,719.3 (13,639,496.53)
10.เครื่องรับวิทยุโทรทัศน์และส่วนประกอบ	227.3 -	147.0 (-35.34)	211.2 (43.73)	355.6 (68.38)	2,371.2 (566.74)	4,406.3 (85.82)	5,200.3 (18.02)	5,292.0 (1.76)	3,065.3 (-42.08)	3,956.2 (29.06)
รวมสินค้า 10 รายการ	8,721.9	11,393.9	7,650.4	12,356.7	16,493.4	27,977.7	31,997.8	40,323.0	48,206.2	59,598.9
อื่นๆ	11,062.3	10,027.2	10,088.9	14,153.5	20,193.6	33,143.9	36,718.8	51,404.5	61,987.8	50,264.2
รวมทั้งสิ้น	19,784.2 -	21,421.1 (8.27)	17,739.3 (-17.19)	26,510.2 (49.44)	36,687.0 (38.39)	61,121.6 (66.6)	68,716.6 (12.43)	91,727.5 (33.49)	110,194.0 (20.13)	109,863.1 (-0.3)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออก

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ตารางภาคผนวก ก6 มูลค่าการนำเข้าและอัตราการขยายตัวสินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของไทยจากอินเดีย หน่วย: ล้านบาท

ชื่อสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เครื่องเพชรพลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ	7,664.5	8,238.0	8,826.5	8,480.5	11,111.0	13,520.0	13,342.0	14,124.9	13,773.7	9,642.2
	-	(7.48)	(7.14)	(-3.92)	(31.02)	(21.68)	(-1.32)	(5.87)	(-2.49)	(-30)
2.เคมีภัณฑ์	3,334.2	4,488.6	3,962.3	4,084.4	4,643.0	5,636.0	6,724.7	6,996.6	8,681.9	7,046.5
	-	(34.62)	(-11.73)	(3.08)	(13.68)	(21.39)	(19.32)	(4.04)	(24.09)	(-18.84)
3.พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	3,138.3	3,448.0	2,727.9	2,497.4	5,493.2	3,367.3	4,646.4	4,825.5	10,741.6	6,523.4
	-	(9.87)	(-20.88)	(-8.45)	(119.96)	(-38.7)	(37.98)	(3.85)	(122.6)	(-39.27)
4.เครื่องใช้ไฟฟ้าในบ้าน	7.1	17.1	33.3	24.4	36.2	36.4	45.8	4,924.2	6,352.0	4,841.0
	-	(140.36)	(95.16)	(-26.75)	(48.56)	(0.56)	(-26.25)	(10657.16)	(29)	(-23.79)
5.สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	949.6	1,357.3	3,506.0	4,921.4	5,553.1	6,184.5	7,792.1	10,218.7	12,148.5	4,509.9
	-	(42.93)	(158.32)	(40.37)	(12.84)	(11.37)	(25.99)	(31.14)	(18.89)	(-62.88)
6.เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	515.5	711.8	992.5	1,672.8	1,602.5	2,692.9	2,450.0	3,641.0	3,908.3	4,374.5
	-	(38.07)	(39.42)	(68.55)	(-4.2)	(68.04)	(-9.02)	(48.61)	(7.34)	(11.93)
7.ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม	1,153.3	1,346.7	1,464.3	1,514.1	1,265.5	1,615.3	1,872.7	2,626.8	3,007.8	3,334.3
	-	(16.77)	(8.73)	(3.4)	(-16.42)	(27.65)	(15.93)	(40.27)	(14.51)	(10.85)
8.ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	56.6	59.4	66.4	49.7	410.1	1,391.4	1,695.8	1,375.1	1,587.5	2,719.9
	-	(4.93)	(11.91)	(-25.12)	(724.34)	(239.3)	(21.88)	(-18.91)	(15.44)	(71.33)
9.เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	691.9	2,550.8	2,702.3	3,943.9	4,404.5	3,460.9	2,566.2	2,532.6	7,453.3	2,647.0
	-	(268.69)	(5.94)	(45.95)	(11.68)	(-21.42)	(-25.85)	(-1.31)	(194.3)	(-64.49)
10.สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่ง	1,689.0	2,005.1	1,989.9	1,740.9	693.0	858.4	1,542.9	962.4	1,652.6	1,958.4
	-	(18.72)	(-0.76)	(-12.52)	(-60.19)	(23.86)	(79.75)	(-37.62)	(71.71)	(18.51)
รวมสินค้า 10 รายการ	19,200.0	24,222.8	26,271.4	28,929.5	35,212.1	38,763.1	42,678.6	52,227.8	69,307.2	47,597.1
อื่นๆ	5,678.9	5,678.6	7,048.3	7,455.0	10,585.2	12,414.4	19,306.5	19,713.9	17,956.3	11,850.6
รวมทั้งสิ้น	24,878.9	29,901.4	33,319.7	36,384.5	45,797.3	51,177.5	61,985.1	71,941.7	87,263.5	59,447.7
	-	(20.19)	(11.43)	(9.2)	(25.87)	(11.75)	(21.12)	(16.06)	(21.3)	(-31.88)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้า

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

3) ปัญหาและอุปสรรคทางการค้าต่อไทย

ในการส่งสินค้าไปขายยังอินเดียพบว่าผู้ส่งออกไทยมีปัญหาและอุปสรรคทั้งที่เกิดขึ้นจากปัจจัยภายในประเทศไทยเอง และปัญหาที่เกิดจากข้อจำกัดภายในประเทศอินเดีย โดยสรุปปัญหาที่สำคัญดังนี้

1. อัตราภาษีศุลกากรสูง โครงสร้างการจัดเก็บภาษีศุลกากรและข้อยกเว้นที่หลากหลายตามประเภทของสินค้า

2. กระบวนการพิธีการศุลกากรมีความล่าช้าเนื่องจากระบบเอกสารจำนวนมาก รวมทั้งขาดการรวบรวมข้อมูลเผยแพร่อัตราภาษีและพิธีการนำเข้าอย่างครบถ้วนและเบ็ดเสร็จ ทำให้ใช้เวลาในการติดต่อหลายหน่วยงาน ทำให้ขาดความคล่องในการขายสินค้าในตลาดอินเดีย

3. ความไม่พร้อมของโครงสร้างพื้นฐาน และระบบการขนส่งทำให้เพิ่มต้นทุนของสินค้า ซึ่งเป็นอุปสรรคต่อการกระจายสินค้าและการทำตลาดในอินเดีย

4. พิธีการและขั้นตอนการตรวจสอบสินค้าตามมาตรการสุขอนามัย และมาตรฐานสินค้ามีความล่าช้าเนื่องจากความไม่พร้อมของจุดทดสอบ และขั้นตอนของระบบราชการที่ซ้ำซ้อน

5. กฎระเบียบของอินเดียมีความแตกต่างกันในแต่ละรัฐและมีการเปลี่ยนแปลงกฎระเบียบการนำเข้าบ่อย ทำให้การติดต่อธุรกิจ การค้า การลงทุนต้องมีการศึกษากฎระเบียบเฉพาะของรัฐนั้นๆ นอกจากนี้ ผู้ค้าและนักลงทุนไทยยังต้องเตรียมพร้อมในการจัดการความเสี่ยงและการบริหารสินค้าคงคลังจากเหตุการณ์ไม่คาดคิด เช่น ภัยธรรมชาติ หรือการประท้วงหยุดงาน

6. แม้ว่าอินเดียมีกฎหมายลิขสิทธิ์ที่มีประสิทธิภาพ แต่ยังขาดการบังคับใช้และการปราบปรามการละเมิดลิขสิทธิ์อย่างจริงจัง จึงยังคงมีการลอกเลียนแบบสินค้าอย่างแพร่หลาย ดังนั้น สินค้าไทยที่จะวางจำหน่ายในตลาดอินเดีย ควรจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าเพื่อป้องกันการละเมิดลิขสิทธิ์ซึ่งเกิดขึ้นเป็นจำนวนมากและรวดเร็ว

7. ผู้ส่งออกไทยส่วนใหญ่ขาดข้อมูลตลาดที่สำคัญ ช่องทางการจัดจำหน่าย และกฎระเบียบการนำเข้าของอินเดีย ทำให้การวางแผนการตลาดไม่ชัดเจนและมีความเสี่ยงสูง

8. สินค้าไทยไม่สามารถแข่งขันด้านราคากับสินค้าที่ผลิตในอินเดีย หรือจากประเทศที่มีต้นทุนการผลิตต่ำ เช่น จีน รวมทั้งค่าใช้จ่ายในการขนส่งสินค้าของไทยมีราคาสูง ทำให้ต้นทุนสินค้าไทยโดยรวมเพิ่มขึ้นและใช้เวลานานในการขนส่งทางเรือ ส่งผลให้อำนาจการแข่งขันในตลาดอินเดียลดลง

9. ผู้ค้าและนักลงทุนไทยขาดความไว้เนื้อเชื่อใจนักธุรกิจอินเดีย

ตารางภาคผนวก ก7 สรุปปัญหาและอุปสรรคในการส่งออกไปอินเดียรายสินค้า

สินค้า	ปัญหา / อุปสรรค
สินค้าเกษตร	- มาตรการสุขอนามัยกำหนดให้ผักและผลไม้ที่นำเข้าต้องผ่านการประเมินความเสี่ยงศัตรูพืชที่ด่านกักกันโรคพืชโดยจะสุ่มตรวจสินค้า หากเป็นผักและผลไม้ที่อยู่นอกบัญชีรายชื่อก็จะถูกตรวจสอบทุกครั้งที่นำเข้า และล่าช้าซึ่งทำให้สินค้าเน่าเสีย - อัตราภาษีศุลกากรสูง รวมทั้งค่าระวางขนส่งสินค้าทางอากาศมีราคาสูงทำให้ราคาผลไม้ไทยมีราคาสูงขึ้น - ปัญหาเรื่องการขนส่งสินค้า เช่น ไม่มีท่าเรือที่สะดวกต่อการขนส่งไปยังปลายทาง รวมทั้งมีการตรวจสอบที่ล่าช้าที่ด่านศุลกากรก่อนปล่อยสินค้า - การขนส่งทางเรือจากไทยไปอินเดียใช้เวลานานประมาณ 20 วัน แต่จากอินเดียมาไทยใช้เวลาเพียง 9 วัน - อินเดียใช้มาตรการปกป้องกับผลิตภัณฑ์มันสำปะหลังที่นำเข้าจากไทย - ชาวอินเดียส่วนใหญ่ไม่รู้จักผลไม้ไทย - ราคาสินค้าเกษตรไม่เป็นไปตามกลไกตลาด แต่ขึ้นอยู่กับผู้จำหน่ายรายใหญ่ในท้องถิ่นที่เป็นผู้นำตลาด และมีสัญญาซื้อขายโดยตรงกับเกษตรกร ทำให้สามารถขายตัดราคา หรือกำหนดราคาขายได้โดยรัฐไม่ได้เข้ามาควบคุม
อาหารแปรรูป	- สินค้าภายในประเทศได้รับการปกป้องจากรัฐบาลอินเดียโดยมีอัตราภาษีสูงและระบบการเก็บภาษีค่อนข้างซับซ้อน - กำหนดขั้นตอนควบคุมการนำเข้าด้านสุขอนามัยสูง โดยต้องผ่านการตรวจสอบคุณภาพและมาตรฐานสินค้าก่อนวางจำหน่าย แม้ว่าคุณภาพอาหารของไทยจะได้รับการรับรองจากผู้นำเข้าในประเทศยุโรปก็ตาม และขั้นตอนการตรวจสอบก็ล่าช้าใช้เวลา และมีค่าใช้จ่ายสูงโดยหน่วยงานที่มีหน้าที่ตรวจสอบคือ Central Food Laboratory ให้ส่งสินค้ามาตรวจล่วงหน้าจึงเป็นภาระผู้ส่งออกและผู้นำเข้า - หน่วยงานตรวจสอบยังมีสาขาไม่ครบถ้วน ณ จุดนำเข้าหรือด่านศุลกากรต่างๆ ของอินเดีย และหากเป็นสินค้าจำพวกเนื้อสัตว์ต่างๆ ต้องผ่านการตรวจสอบจาก Department of Animal Husbandry and Dairying สังกัดกระทรวงเกษตร - ผู้ส่งออกไทยไม่มีความรู้เรื่องช่องทางการจำหน่ายในอินเดีย
เครื่องใช้ไฟฟ้าและอิเล็กทรอนิคส์	- เป็นสินค้าที่ผู้บริโภคอินเดียมีความต้องการสูง แต่เนื่องจากอัตราภาษีนำเข้าและค่าธรรมเนียมอื่นๆ รวมแล้วสูงถึง 34 เปอร์เซ็นต์ ทำให้สินค้าในหมวดนี้มีราคาสูง จึงมีการลักลอบนำเข้า - มีคู่แข่งที่สำคัญคือประเทศจีน และเกาหลีใต้ แต่สินค้าจากประเทศไทยได้รับความนิยมมากกว่าเนื่องจากมั่นใจในด้านคุณภาพเพราะเป็นแบรนด์จากประเทศญี่ปุ่น

ตารางภาคผนวก ก7 (ต่อ)

สินค้า	ปัญหา/ อุปสรรค
ยานยนต์และชิ้นส่วนยานยนต์	- ยี่ห้อของรถในอินเดียยังไม่ค่อยตรงกับที่ผลิตในเมืองไทย และยังมีการกดดันจากสมาคมผู้ผลิตในอินเดียที่ไม่ต้องการให้มีการนำเข้ามาแข่งขันกับผู้ผลิตในประเทศ การเข้าสู่ตลาดอินเดียของสินค้าหมวดนี้ควรที่จะเข้ามาเปิดโรงงานผลิตในอินเดีย เนื่องจากมีต้นทุนต่ำกว่า - อัตราภาษีนำเข้าสูง อย่างไรก็ตามการใช้ประโยชน์จากข้อตกลง การค้าเสรี ในสินค้าบางรายการก็สามารถที่จะเข้ามาทำตลาดในอินเดียได้ - มีการลอกเลียนแบบสินค้าอย่างแพร่หลายและรวดเร็ว จึงควรจดทะเบียนเครื่องหมายการค้าก่อนที่จะวางขายในอินเดีย
เสื้อผ้าสำเร็จรูปและผ้าผืน	- สินค้าสิ่งทอและเครื่องนุ่งห่มที่นำเข้ามาในประเทศอินเดียจะต้องไม่มีสารย้อมสีที่เป็นอันตราย เช่น AZO ปนเปื้อนอยู่ และจะต้องระบุไว้ในใบอนุญาตส่งออกสินค้าที่ผ่านการทดสอบสารปนเปื้อนและรับรองจากหน่วยงานกำกับดูแลของประเทศผู้ส่งออก - สินค้าของอินเดียมีต้นทุนที่ต่ำกว่าทำให้ขายได้ราคาถูก - อัตราภาษีศุลกากรสูงร้อยละ 34 - ควรเป็นการนำเสื้อผ้าสำเร็จรูปจากประเทศไทยเข้ามาจำหน่าย เพราะได้รับความนิยมจากผู้บริโภคอินเดียในด้านรูปแบบและคุณภาพ
อัญมณีและเครื่องประดับ	- อินเดียเป็นคู่แข่งสำคัญของไทย เนื่องจากเป็นแหล่งวัตถุดิบ และสามารถจัดหาวัตถุดิบได้ดีกว่าไทย ประกอบกับมีแรงงานที่ถูก - อัญมณีไทยได้รับการยอมรับในด้านการออกแบบที่ทันสมัย มีฝีมือที่ประณีตกว่า และใช้วัสดุที่มีคุณภาพกว่า โดยเฉพาะทองคำที่มีมาตรฐานกว่าสินค้าของอินเดีย
เครื่องหนังและผลิตภัณฑ์/ รองเท้า	- อินเดียมีแหล่งวัตถุดิบมาก และแรงงานราคาถูก แต่สินค้าไทยเข้ามาแข่งขันได้เนื่องจากมีรูปแบบที่ทันสมัยกว่า - อัตราภาษีนำเข้า 34 เปอร์เซ็นต์ ควรเจาะตลาดกลุ่มผู้บริโภคที่มีกำลังซื้อ เพราะสินค้าในรูปแบบเดียวกันของอินเดียจะมีราคาต่ำกว่า แต่สินค้าของไทยจะได้รับการยอมรับในด้านความสวยงามและฝีมือการตัดเย็บที่ดีกว่า

ที่มา: รวบรวมข้อมูลจากสภาอุตสาหกรรมแห่งประเทศไทย และสภาหอการค้าแห่งประเทศไทย (2553)

4) กฎระเบียบทางการค้า

กฎระเบียบทางการค้าคือ มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้าทั้งในเรื่องมาตรการที่เกี่ยวกับภาษีและไม่เกี่ยวกับภาษีที่รัฐบาลในประเทศนั้นๆ ได้ประกาศใช้โดยกฎระเบียบทางการค้าของสาธารณรัฐอินเดียประกอบด้วย

➢ **มาตรการจำกัด และห้ามการนำเข้าสินค้า**

อินเดียยกเลิกนโยบายการจำกัดการนำเข้าสินค้าเพื่อให้เป็นไปตามพันธกรณีที่มีต่อ WTO โดยให้มีการนำเข้าสินค้าได้อย่างเสรี ยกเว้นบางสินค้าที่จำเป็นต้องมีมาตรการนำเข้าควบคุมอื่น เช่น ข้าวสาลี พืชน้ำมัน หรือน้ำมันเชื้อเพลิงที่ต้องนำเข้าโดยตัวแทนของรัฐบาล และควบคุมการนำเข้าสินค้าที่เกี่ยวข้องกับความมั่นคง ความปลอดภัยของประชาชน และข้อห้ามทางศาสนา รวมทั้งห้ามนำเข้าสัตว์ป่า ไขมันสัตว์ เนื้อวัว ไก่และผลิตภัณฑ์จากไก่เพื่อป้องกันการแพร่ระบาดของเชื้อไข้หวัดนก

➢ **มาตรการใบอนุญาตนำเข้า**

กำหนดประเภทสินค้าที่ต้องได้รับใบอนุญาตนำเข้าจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของอินเดีย เช่น รถยนต์ใหม่ สินค้าเกษตรขั้นปฐม หินอ่อน และเครื่องจักรใช้แล้ว เป็นต้น

➢ **มาตรการปิดฉลาก**

สินค้านำเข้าประเภทอาหารต้องปิดฉลากแสดงข้อความบนภาชนะบรรจุเป็นภาษาอังกฤษหรือฮินดู โดยระบุชื่อผู้นำเข้า ที่อยู่ผู้ผลิต วัน/เดือน/ปีที่ผลิต จำนวนของส่วนประกอบอาหาร ปริมาตร/น้ำหนักสุทธิ ราคาขายปลีกขั้นสูงสุด วันครบกำหนดหมดอายุ และแสดงสัญลักษณ์วงกลมสีน้ำตาลอยู่ภายในกรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัสสีน้ำตาลให้ปรากฏชัดเจนไว้บนฉลากด้านที่ข้างของชื่ออาหารและตัดกับสีพื้นของฉลาก หากเป็นอาหารมังสวิรัติต้องแสดงสัญลักษณ์รูปวงกลมสีเขียวภายใต้กรอบสี่เหลี่ยมจัตุรัสให้ชัดเจน ยกเว้นผลิตภัณฑ์นม

➢ **มาตรฐานการบรรจุหีบห่อ**

สินค้านำเข้าทุกชนิดจะต้องผ่านมาตรฐานการบรรจุหีบห่อตามประกาศของรัฐบาลกลาง และตามมาตรฐานของน้ำหนักและมาตร โดยกำหนดให้ระบุชื่อที่อยู่ของผู้นำเข้า ปริมาณสุทธิตามมาตรฐานหน่วยของน้ำหนัก เดือนและปีที่บรรจุหีบห่อ รวมทั้งราคาขายปลีกสูงสุดเมื่อรวมภาษีอื่นๆ แล้ว

➢ **มาตรการสุขอนามัย**

- สินค้าอาหาร ต้องมีหนังสือรับรองผลวิเคราะห์สินค้าจากประเทศต้นทาง และต้องผ่านการตรวจสอบมาตรฐานสุขอนามัยโดย Department of Food Processing และการตรวจสอบของกรม

ศุลกากร โดยต้องมีอายุสินค้า (Shelf life) ในเวลาที่นำเข้ามาในประเทศไม่น้อยกว่าร้อยละ 60 ของอายุสินค้า นับจากวันที่ผลิตและวันที่สินค้าหมดอายุ

- สินค้าปศุสัตว์ทุกประเภทจะต้องขออนุญาตการนำเข้าจาก Department of Animal Husbandry and Dairying และต้องมีใบรับรองการตรวจสอบโรคจากประเทศต้นทาง โดยอินเดียกำหนดให้ขนส่งผ่านท่าอากาศยานและท่าเรือเฉพาะใน 4 เมืองหลัก ได้แก่ เดลี มุมไบ กัลกัตตา และเชนไน ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานีบริการตรวจสัตว์และออกใบอนุญาต (Animal Quarantine and Certification Services Stations)

- สินค้าพืช ผัก ทั้งสดและแห้งจะต้องมีใบอนุญาตนำเข้าและผ่านการตรวจสอบตามมาตรการตรวจสอบและกักกันโรคพืช (Plant Quarantine Order) ซึ่งกำหนดให้มีการตรวจวิเคราะห์ความเสี่ยงของโรคพืชและแมลง (Pest Risk Analysis: PRA) รวมทั้งต้องปฏิบัติตามมาตรฐานหีบห่อที่ผ่านการฆ่าเชื้อตามวิธีการที่กำหนดหรือวิธีอื่นตามมาตรฐานนานาชาติและได้รับใบรับรองสุขอนามัย โดยอนุญาตให้นำเข้าผ่านจุดที่กำหนดไว้เท่านั้น

➢ **มาตรการกำหนดมาตรฐานสินค้า**

สินค้าอุตสาหกรรมกว่า 150 รายการจะต้องได้รับการรับรองมาตรฐานผลิตภัณฑ์จาก Bureau of Indian Standards เช่น สิ่งทอ เคมีภัณฑ์และยาฆ่าแมลง ยาง และพลาสติกผลิตภัณฑ์การถนอมอาหาร แป้งมัน นม สีย้อมผ้า เหล็ก ปูนซีเมนต์และผลิตภัณฑ์คอนกรีต เครื่องจักร เครื่องใช้ไฟฟ้า ขวดนมเด็ก และแบตเตอร์รี่แห้ง อุปกรณ์ไฟฟ้าอิเล็กทรอนิกส์ ชิ้นส่วนรถยนต์ และวัสดุก่อสร้าง ปั๊มน้ำ และอุปกรณ์กำจัดของเสีย เป็นต้น หากเป็นการนำเข้ารถยนต์หรือชิ้นส่วนยานยนต์ จะต้องปฏิบัติตามนโยบายอุตสาหกรรมรถยนต์มุ่งที่จะลดภาวะมลพิษจากยานยนต์

5) นโยบายการค้า

หน่วยงานที่รับผิดชอบจัดทำนโยบายการค้าของอินเดีย คือ Directorate General of Foreign Trade (DGFT) ซึ่งอยู่ภายใต้ The Ministry of Commerce and Industry โดยมีการจัดทำนโยบายการค้าของประเทศ เรียกว่า “Foreign Trade Policy” (FTP) หรือมักจะเรียกกันว่า “Exim Policy” ซึ่งมีการปรับปรุงเป็นประจำทุกปี

นโยบายการค้าของอินเดียในปัจจุบัน (FTP ฉบับปี 2552) ยังคงให้ความสำคัญกับการกระตุ้นการส่งออก โดยรัฐบาลได้กำหนดเป้าหมายให้การส่งออกขยายตัวร้อยละ 15 ต่อปี จนมีมูลค่าเป็น 200 พันล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2554 และเพิ่มสัดส่วนการส่งออกในตลาดโลกให้เป็น 2 เท่าภายในปี 2563 เพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว รัฐบาลอินเดียได้ออกมาตรการเพื่อกระตุ้นการส่งออกหลายด้าน เช่น

- การหาตลาดใหม่ เช่น ละตินอเมริกา แอฟริกา เอเชีย และโอเชียเนีย โดยทำความตกลงหุ้นส่วนทางเศรษฐกิจกับเกาหลีใต้ ความตกลงการค้าเสรีกับอาเซียน และความตกลงร่วมกับ เมอโคซูร์
- สนับสนุนการเพิ่มมูลค่าสินค้าส่งออก (อย่างน้อยร้อยละ 15 ของวัตถุดิบนำเข้า) โดยยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบภายใต้โครงการ Advance Authourization Scheme
- ส่งเสริมสินค้าส่งออกที่ใช้เทคโนโลยีระดับสูงขึ้น โดยยกเว้นภาษีนำเข้าสินค้าทุน ภายใต้โครงการ Export Promotion Capital Goods (EPCG)
- ช่วยเหลืออุตสาหกรรมได้รับผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจถดถอยโดยเฉพาะอุตสาหกรรมที่ใช้แรงงานสูง เช่น สิ่งทอ เครื่องหนัง และหัตถกรรม
- ลดต้นทุนของผู้ส่งออก เช่น คืนภาษีให้กับผู้ส่งออก
- ส่งเสริมตราสินค้า “Made in India”
- พัฒนาระบบการส่งออกให้มีความสะดวกรวดเร็วโดยการใช้ IT (E-Trade Project) และใช้ระบบ Electronic Data Interchange (EDI)
- สนับสนุนอุตสาหกรรม/สินค้าที่ให้ความสำคัญเป็นพิเศษ ได้แก่ เกษตรเครื่องจักรเย็บผ้า หัตถกรรมเครื่องประดับ เครื่องหนังและรองเท้าประมง อิเล็กทรอนิกส์ สินค้าที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สินค้าส่งออกที่ผลิตจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เครื่องกีฬาและของเล่น

2. สาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศ

การค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศของบังกลาเทศ ส่วนใหญ่จะทำการค้ากับประเทศสหรัฐอเมริกา เยอรมัน อังกฤษ และฝรั่งเศส เป็นต้น นอกจากนี้ บังกลาเทศยังมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจกับประเทศและกลุ่มประเทศต่างๆ มากมาย ได้แก่ สมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ธนาคารโลก (World Bank) สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asian Association for Regional Cooperation: SAARC) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลว่าด้วยความร่วมมือหลากหลายสาขาทางเศรษฐกิจและวิชาการ (Bay of Bengal Initiative Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) เป็นต้น

1) สถานการณ์ส่งออก นำเข้า

เมื่อพิจารณาถึงมูลค่าการส่งออกและนำเข้าของบังกลาเทศ พบว่า บังกลาเทศมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าสูงกว่ามูลค่าการส่งออก ส่งผลให้บังกลาเทศขาดดุลการค้า โดยในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออก 16,448 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่มีการนำเข้าสินค้าจากนานาประเทศสูงถึง 17,978.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่งผลให้ปี 2552 บังกลาเทศขาดดุลการค้ามูลค่า 1,530.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเมื่อพิจารณาถึงอัตราการขยายตัวด้านการส่งออกและนำเข้า พบว่า การส่งออกของบังกลาเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2545 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 5,417.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเพิ่มขึ้นเป็น 9,331.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2548 และในปี 2551 มีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 16,692 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่การนำเข้าก็มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกันโดยในปี 2545 มูลค่าการนำเข้า 9,215.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเป็น 18,878.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2551

ตารางภาคผนวก ก8 มูลค่าการส่งออก – นำเข้าของประเทศบังกลาเทศ หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
ส่งออกสินค้า	5,417.3	6,403.4	8,267.5	9,331.6	11,696.7	13,143.0	16,692.0	16,448.0
อัตราการขยายตัว (%)	-	18.2	29.1	12.9	25.3	12.4	27.0	-1.5
นำเข้าสินค้า	9,215.1	10,145.7	11,372.7	12,630.5	15,688.5	17,622.9	18,878.7	17,978.8
อัตราการขยายตัว (%)	-	10.1	12.1	11.1	24.2	12.3	7.1	-4.8
ดุลการค้า	-3,797.9	-3,742.3	-3,105.3	-3,298.9	-3,991.8	-4,479.9	-2,186.7	-1,530.8
อัตราการขยายตัว (%)	-	-1.5	-17.0	6.2	21.0	12.2	-51.2	-30.0

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

1.1) การส่งออก

พิจารณาในช่วง 10 ปีหลังสุดจะพบว่ามูลค่าการส่งออกของบังกลาเทศมีมูลค่าเพิ่มสูงขึ้นเรื่อยๆ ทุกปี ตั้งแต่ปี 2545 จนมาถึงปี 2551 ซึ่งปี 2545 บังกลาเทศส่งออกสินค้าทั้งหมดมูลค่า 5,417.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ จนมาถึงปี 2549 มีมูลค่าการส่งออกสูงถึง 11,696.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และในปี 2552 การส่งออกของบังกลาเทศมีมูลค่ารวม 16,448 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งลดลงจากปีที่แล้ว 248 ล้านเหรียญสหรัฐฯ แต่ก็ยังนับว่าลดลงไม่มากคิดเป็นร้อยละ 1.5 โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญ คือ สหรัฐอเมริกา และเยอรมัน โดยประเทศที่บังกลาเทศส่งออกมากที่สุดอันดับ 1 มีมูลค่า 20,992 ล้านเหรียญสหรัฐฯ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 20 ของการส่งออกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ เยอรมัน อังกฤษ ฝรั่งเศส ตามลำดับ สินค้าส่งออกสำคัญได้แก่ เสื้อผ้าเครื่องแต่งกายทั้งที่ถักและไม่ถักแบบนิตหรือแบบโคเชย์ เสื้อผ้า สัตว์น้ำจำพวกรัสตาเซีย เส้นใยสิ่งทอ รองเท้า และเชื้อเพลิงธรรมชาติ เป็นต้น (ตารางภาคผนวก ก9)

1.2) การนำเข้า

การนำเข้าสินค้าของบังกลาเทศมีมูลค่าที่เพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี 2545 จนถึงปี 2551 เมื่อพิจารณาถึงมูลค่าการนำเข้า พบว่าปี 2545 บังกลาเทศมีมูลค่าการนำเข้าสินค้ารวม 9,215.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และปี 2549 มีมูลค่าการนำเข้าสูงขึ้นเป็น 15,688.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเพิ่มมาเป็น 17,978.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2552 โดยหดตัวร้อยละ 4.8 จากปี 2551 ที่นำเข้าสูงถึง 18,878.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ สำหรับสินค้านำเข้าที่สำคัญของบังกลาเทศ ได้แก่ ฝ้าย เครื่องปฏิกรณ์ เครื่องจักรนิวเคลียร์ บอยเลอร์ เชื้อเพลิงธรรมชาติ น้ำมัน เครื่องจักรไฟฟ้าเหล็กและเหล็กกล้า เป็นต้น ซึ่งในปี 2552 บังกลาเทศนำเข้าสินค้าประเภทฝ้าย มีมูลค่าสูงถึง 1,930.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องจักรนิวเคลียร์ เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ มูลค่า 1,833.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่วนน้ำมันเชื้อเพลิง บังกลาเทศนำเข้ามูลค่า 1,481.0 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และประเทศคู่ค้าหลักที่บังกลาเทศนำเข้าสินค้า ได้แก่ จีน คูเวต สิงคโปร์ และญี่ปุ่น โดยบังกลาเทศนำเข้าสินค้าจากอินเดียมากเป็นอันดับ 1 มีมูลค่า 167 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือร้อยละ 24 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดรองลงมาได้แก่ จีน คูเวต สิงคโปร์ และญี่ปุ่น (ตารางภาคผนวก ก10)

ตารางภาคผนวก ก9 มูลค่าการส่งออกสินค้า 10 อันดับแรกของประเทศบังกลาเทศ หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เครื่องแต่งกายและของที่ใช้กับเครื่องแต่งกาย ถักแบบนิตหรือแบบโคเชย์	1,443.0	2,124.1	3,007.0	3,346.9	4,072.1	4,734.7	7,435.0	7,380.3
2.เครื่องแต่งกายและของที่ใช้กับเครื่องแต่งกาย ไม่ได้ถักแบบนิตหรือแบบโคเชย์	2,613.9	2,916.7	3,224.3	3,498.6	4,179.9	4,588.6	5,997.8	6,236.6
3.เสื้อผ้า และสิ่งของที่ทำจากสิ่งทอ	276.3	208.8	257.7	285.5	330.5	402.2	646.3	650.2
4.ปลา สัตว์น้ำจำพวกรัสตาเซีย โมลลุสก์ และสัตว์น้ำไม่มีกระดูกสันหลัง	329.9	325.4	410.0	407.9	538.2	694.6	557.6	490.7
5.เส้นใยสิ่งทอ เส้นใยกระดาษ	210.9	174.8	263.0	321.6	379.1	475.1	431.8	380.2
6.รองเท้า สนับแข้ง และของที่คล้ายๆ กัน	42.2	53.7	77.2	95.2	104.7	137.5	194.0	220.6
7.หนังดิบ(นอกจากหนังเฟอร์) และหนังฟอก	183.1	168.6	224.9	237.2	248.2	291.0	253.1	167.2
8. เชื้อเพลิงธรรมชาติ น้ำมัน ผลิตภัณฑ์การกลั่นและอื่นๆ	16.6	20.7	38.7	54.1	89.1	213.3	160.5	152.8
9.หมวกและชิ้นส่วน	27.0	25.5	62.6	61.6	62.4	67.4	121.6	97.4
10.ปุ๋ย	41.5	60.2	56.2	95.4	61.1	70.2	90.3	59.4
รวมสินค้า 10 รายการ	5,184.4	6,078.4	7,621.6	8,404.1	10,065.2	11,674.6	15,888.0	15,835.4
สินค้าอื่นๆ	232.9	325.0	645.9	927.5	1,631.5	1,468.4	804.0	612.6
รวมทั้งสิ้น	5,417.3	6,403.4	8,267.5	9,331.6	11,696.7	13,143.0	16,692.0	16,448.0

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

ตารางภาคผนวก ก10 มูลค่าการนำเข้าสินค้า 10 อันดับแรกของประเทศบังกลาเทศ หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.ฝ้าย	958.0	1,196.4	1,520.4	1,394.8	1,218.0	1,596.0	2,428.3	1,930.5
2.เครื่องปฏิกรณ์เครื่องจักรนิวเคลียร์ บอยเลอร์ หม้อไอน้ำและส่วนประกอบของเครื่องจักร	870.5	1,010.0	1,277.7	1,677.3	1,966.1	1,886.0	2,094.4	1,833.9
3.เชื้อเพลิงธรรมชาติ, น้ำมัน, ผลิตภัณฑ์การกลั่นและอื่นๆ	627.4	1,103.1	924.7	1,289.9	2,000.4	1,842.3	975.3	1,481.0
4.เครื่องจักรไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า	361.2	422.5	682.0	1,061.2	1,400.1	1,618.4	1,535.5	1,183.3
5.ไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์หรือพืช	638.5	757.8	699.5	647.0	956.5	1,553.9	1,020.1	931.8
6.เหล็กและเหล็กกล้า	309.4	324.1	349.9	597.9	647.5	771.3	814.8	929.5
7.ยานพาหนะที่นอกจากรถที่เดินบนรางรถไฟหรือรถราง	322.0	382.1	671.6	350.9	398.5	422.0	707.7	744.5
8.พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก	253.4	303.3	330.4	411.0	541.5	686.1	692.4	656.6
9.พืช ผักรวมทั้งรากและหัวที่รับประทานได้	103.5	171.4	154.5	127.0	212.6	346.6	271.7	640.3
10.เส้นใยประดิษฐ์	412.3	508.8	421.3	454.1	947.5	417.6	650.5	628.6
รวมสินค้า 10 รายการ	4,856.3	6,179.4	7,031.8	8,011.0	10,288.5	11,140.2	11,190.6	10,959.9
สินค้าอื่นๆ	4,358.9	3,966.3	4,340.9	4,619.5	5,400.0	6,482.7	7,688.1	7,018.9
รวมทั้งสิ้น	9,215.1	10,145.7	11,372.7	12,630.5	15,688.5	17,622.9	18,878.7	17,978.8

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

2.2) การค้าระหว่างไทย – บังกลาเทศ

การค้าระหว่างไทยกับบังกลาเทศ แม้ว่าจะมีมูลค่าไม่มากนัก แต่บังกลาเทศนับว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจซึ่งไทยไม่ควรมองข้ามเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากบังกลาเทศเป็นแหล่งทรัพยากรน้ำมัน ก๊าซธรรมชาติ และทรัพยากรทางทะเล อีกทั้งยังเป็นตลาดสินค้าอุปโภคบริโภคของไทยได้อย่างมีประสิทธิภาพ รวมถึงเป็นตลาดส่งออกที่สำคัญตลาดหนึ่งในเอเชียของไทย

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าระหว่างไทยกับบังกลาเทศ พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2543 มีมูลค่าการค้า 10,479.6 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 15,575.7 ล้านบาท ในปี 2547 และเพิ่มขึ้นเป็น 22,354.4 ล้านบาท ในปี 2552 ซึ่งไทยได้ดุลการค้าจากบังกลาเทศมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา โดยในปี 2552 ไทยได้ดุลการค้าจากบังกลาเทศถึง 20,082.6 ล้านบาท ซึ่งไทยสามารถส่งออกได้ถึง 21,218.5 ล้านบาท และมีการนำเข้าจากบังกลาเทศเพียง 1,135.9 ล้านบาท ดังตารางภาคผนวก ก11

ตารางภาคผนวก ก11 การค้าระหว่างไทยกับบังกลาเทศ หน่วย: ล้านบาท

ปี	มูลค่าการค้า	ไทยส่งออกไปบังกลาเทศ	ไทยนำเข้าจากบังกลาเทศ	ดุลการค้าของไทย
2543	10,479.60	8,819.80	1,659.80	7,160.00
2544	11,546.80	10,261.20	1,285.60	8,975.60
2545	10,892.60	9,842.30	1,050.30	8,792.00
2546	12,511.50	11,265.60	1,245.90	10,019.70
2547	15,575.70	15,031.90	543.8	14,488.10
2548	16,958.00	15,793.60	1,164.40	14,629.20
2549	19,075.70	17,714.10	1,361.60	16,352.50
2550	18,099.40	17,597.10	502.3	17,094.80
2551	19,685.20	18,940.30	744.9	18,195.40
2552	22,354.40	21,218.50	1,135.90	20,082.60

ที่มา กระทรวงพาณิชย์ (2553)

สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยังบังกลาเทศ ได้แก่ ปูนซีเมนต์ เม็ดพลาสติก ผ้าผืน น้ำมันสำเร็จรูป ด้ายและเส้นใยประดิษฐ์ และน้ำตาลทราย เป็นต้น สินค้าที่มีมูลค่าส่งออกสูงที่สุดในปี 2552 ได้แก่ ปูนซีเมนต์ มีมูลค่าถึง 3,535.1 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นตั้งแต่ปี 2543 จนถึงปัจจุบัน โดยปี 2543 ไทยส่งออกปูนซีเมนต์ไปบังกลาเทศ มูลค่า 1,166.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 2,785.9 ล้านบาท ในปี 2548 จนถึงปัจจุบัน รองลงมา คือ เม็ดพลาสติก ผ้าผืน และน้ำมันสำเร็จรูป มีมูลค่าการส่งออก 3,035.9 ล้านบาท 2,161.7 ล้านบาท และ 1,232.3 ล้านบาท ตามลำดับ โดยมูลค่าการส่งออกของทุกสินค้าของไทยที่ส่งออกไปยังบังกลาเทศมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2543 - 2552 โดยปี 2552 ไทยส่งออกสินค้าไปบังกลาเทศทั้งสิ้น 21,218.5 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 12.03 จากปี 2551 ที่ส่งออกมูลค่า 18,940.3 ล้านบาท จึงแสดงให้เห็นว่าไทยเป็นแหล่งนำเข้าสินค้าที่สำคัญของบังกลาเทศ อีกทั้งบังกลาเทศยังเป็นตลาดส่งออกที่มีศักยภาพและมีกำลังซื้อประเทศหนึ่งของไทย (ตารางภาคผนวก ก12)

ส่วนในเรื่องของการนำเข้าสินค้าของไทยจากบังกลาเทศ มีมูลค่าไม่มากนัก โดยจะอยู่ในช่วง 500 – 1500 ล้านบาทต่อปี โดยปี 2543 ไทยนำเข้าสินค้าจากบังกลาเทศมูลค่า 1,659.8 ล้านบาท และลดลงเรื่อยๆ ซึ่งในปี 2548 ไทยนำเข้าสินค้าจากบังกลาเทศเหลือเพียง 1,164.4 ล้านบาท และปี 2552 ไทยนำเข้าเพียง 1,135 ล้านบาท โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ด้ายและเส้นใย ปุ๋ย เหล็กและเหล็กกล้า ตามลำดับ โดยไทยนำเข้าสินค้าประเภทด้ายและเส้นใยมากที่สุด เดิมปี 2543 ไทยนำเข้าด้ายและเส้นใยจากบังกลาเทศมูลค่าสูงถึง 421.7 ล้านบาท และลดลงมาเหลือ 71.7 ล้านบาทในปี 2548 และกลับมาเพิ่มขึ้นอีกครั้งในปี 2552 ที่ไทยนำเข้าด้ายและเส้นใยจากบังกลาเทศ 397.6 ล้านบาท ส่วนสินค้าประเภท ปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืชและสัตว์ ก็เป็นสินค้านำเข้าที่สำคัญของไทยจากบังกลาเทศเช่นกัน โดยปี 2543 ไทยนำเข้าปุ๋ยและยากำจัดศัตรูพืช มูลค่า 307.6 ล้านบาท และปี 2552 ไทยนำเข้าเพิ่มขึ้นเป็น 379.8 ล้านบาท ส่วนเหล็กและเหล็กกล้า เป็นสินค้าที่ไทยนำเข้าจากบังกลาเทศเป็นอันดับ 3 ซึ่งเป็นสินค้าที่ไทยนำเข้ามูลค่าสูงในช่วง 5 ปีหลัง โดยปี 2548 ไทยนำเข้าเหล็กและเหล็กกล้า 131.6 ล้านบาท และปี 2549 ไทยนำเข้าเพิ่มสูงขึ้นเป็น 407.8 ล้านบาท แต่ปี 2552 ไทยนำเข้าเหล็กและเหล็กกล้าเหลือเพียง 125.4 ล้านบาท (ตารางภาคผนวก ก13)

ตารางภาคผนวก ก12 มูลค่าการส่งออกและอัตราการขยายตัวสินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของไทยไปบังกลาเทศ หน่วย: ล้านบาท

ชื่อสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.ปูนซีเมนต์	1,166.3	2,265.7	1,841.9	1,518.2	1,580.5	2,785.9	2,750.2	3,563.9	2,946.6	3,535.1
	-	(94.3)	(-18.7)	(-17.6)	(4.1)	(76.3)	(-1.3)	(29.6)	(-17.3)	(19.7)
2.เม็ดพลาสติก	1,132.1	1,500.2	1,344.2	1,371.4	1,880.1	1,878.5	2,226.1	2,729.2	3,060.3	3,035.9
	-	(32.5)	(-10.4)	(2.0)	(37.1)	(-0.1)	(18.5)	(22.6)	(12.1)	(-0.8)
3.ผ้าผืน	1,185.5	1,114.2	1,628.2	1,734.3	1,984.1	2,037.6	2,129.8	2,071.8	2,033.3	2,161.7
	-	(-6.0)	(46.1)	(6.5)	(14.4)	(2.7)	(4.5)	(-2.7)	(-1.9)	(6.3)
4.น้ำมันสำเร็จรูป	5.3	69.2	378.5	0.0	173.7	33.2	366.2	225.7	844.1	1,232.3
	-	(1,202.0)	(447.2)	(-100.0)	(4,136,728.6)	(-80.9)	(1,004.4)	(-38.4)	(273.9)	(46.0)
5.ด้ายและเส้นใยประดิษฐ์	380.8	640.3	347.4	363.5	1,206.5	1,328.7	1,269.7	1,065.3	1,087.1	1,090.5
	-	(68.2)	(-45.8)	(94.4)	(78.7)	(10.1)	(-4.4)	(-16.1)	(2.1)	(0.3)
6.น้ำตาลทราย	818.6	327.1	270.0	1,331.3	2,260.1	730.6	1,811.7	510.0	8.2	979.7
	-	(-60.1)	(-17.5)	(393.1)	(69.8)	(-67.7)	(148.0)	(-71.9)	(-98.4)	(11,911.3)
7.เส้นใยประดิษฐ์	302.2	247.4	297.2	363.5	625.0	536.1	789.6	700.6	747.1	969.6
	-	(-18.1)	(20.2)	(22.3)	(71.9)	(-14.2)	(47.3)	(-11.3)	(6.7)	(29.8)
8.เคมีภัณฑ์	353.6	329.3	300.4	351.4	349.6	364.1	425.2	483.9	649.7	902.8
	-	(-6.9)	(-8.8)	(17.0)	(-0.5)	(4.1)	(16.8)	(13.8)	(34.3)	(39.0)
9.ตู้เย็น ตู้แช่	349.3	411.3	424.8	410.1	505.3	568.1	545.4	536.3	339.4	634.8
	-	(17.8)	(3.3)	(-3.5)	(23.2)	(12.4)	(-4.0)	(-1.7)	(19.2)	(-0.7)
10.เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	201.5	222.1	224.3	212.4	384.1	874.1	888.6	486.0	554.2	634.2
	-	(10.2)	(1.0)	(-5.3)	(80.8)	(127.6)	(1.7)	(-45.3)	(14.0)	(14.4)
รวมสินค้า 10 รายการ	5,895.2	7,126.8	7,056.9	7,656.1	10,949.0	11,136.9	13,202.5	12,372.7	12,270.0	15,176.6
อื่นๆ	2,924.6	3,134.4	2,785.4	3,609.5	4,082.9	4,656.7	4,511.6	5,224.4	6,670.3	6,041.9
รวมทั้งสิ้น	8,819.8	10,261.2	9,842.3	11,265.6	15,031.9	15,793.6	17,714.1	17,597.1	18,940.3	21,218.5
	-	(16.3)	(-4.1)	(14.5)	(33.4)	(5.1)	(12.2)	(-0.7)	(7.6)	(12.0)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออก

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ตารางภาคผนวก ก13 มูลค่าการนำเข้าและอัตราการขยายตัวสินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของไทยจากบังกลาเทศ หน่วย: ล้านบาท

ชื่อสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.ด้ายและเส้นใย	421.7	391.8	8.4	299.6	173.0	71.7	217.2	232.8	141.6	397.6
	-	(-7.1)	(-97.9)	(3,460.3)	(-42.3)	(-58.6)	(203.0)	(7.2)	(-39.2)	(180.9)
2.ปุ๋ย และยากำจัดศัตรูพืชและสัตว์	307.6	418.9	369.1	570.9	183.5	740.2	458.1	-	-	379.8
	-	(36.2)	(-11.9)	(54.7)	(-67.9)	(303.5)	(-38.1)	(-100.0)	-	-
3.เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	-	6.3	-	-	-	131.6	407.8	85.3	59.5	125.4
	-	-	(-100.0)	-	-	-	(209.8)	(-79.1)	(-30.3)	(110.9)
4.สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่งแปรรูป	875.6	314.1	442.7	138.4	75.6	70.0	85.7	89.3	88.0	73.5
	-	(-64.1)	(40.9)	(-68.7)	(-45.4)	(-7.4)	(22.5)	(4.2)	(-1.5)	(-16.5)
5.เสื้อผ้าสำเร็จรูป	1.6	4.5	2.1	2.3	4.8	10.2	23.5	20.7	32.6	47.3
		(183.6)	(-52.9)	(10.6)	(108.0)	(110.5)	(131.5)	(-12.3)	(58.0)	(45.1)
6.ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ	1.2	3.3	1.2	3.2	5.7	12.1	3.6	3.7	38.9	32.9
	-	(173.1)	(-63.2)	(165.2)	(76.6)	(113.3)	(-70.6)	(3.5)	(956.7)	(-15.5)
7.ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม	-	-	1.6	1.6	3.6	2.9	13.1	14.1	32.6	16.0
	-	-	-	(-0.4)	(129.1)	(-17.8)	(345.3)	(7.6)	(130.9)	(-51.0)
8.สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	21.0	25.8	55.6	78.7	39.5	23.7	26.5	17.8	23.7	13.5
	-	(22.6)	(115.7)	(41.6)	(-49.9)	(-39.9)	(11.6)	(-32.6)	(33.1)	(-43.2)
9.เครื่องดนตรี ของเล่น เครื่องกีฬา	-	-	0.3	0.8	0.6	0.1	0.2	6.0	60.9	11.8
	-	-	-	(192.9)	(-25.8)	(-78.0)	(42.2)	(3,253.4)	(911.6)	(-80.7)
10.เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค	-	-	1.2	11.9	19.9	10.8	13.3	7.5	18.8	7.1
	-	-	-	(870.3)	(67.5)	(-46.0)	(23.3)	(-43.5)	(150.4)	(-62.0)
รวมสินค้า 10 รายการ	1,628.7	1,509.0	713.0	4,963.6	588.7	1,399.0	2,106.1	3,529.1	2,515.9	1,234.9
อื่นๆ	31.1	-223.4	337.3	-3,717.7	-44.9	-234.6	-744.5	-3,026.8	-1,771.0	-99.0
รวมทั้งสิ้น	1,659.8	1,285.6	1,050.3	1,245.9	543.8	1,164.4	1,361.6	502.3	744.9	1,135.9
	-	(-22.6)	(-18.3)	(18.6)	(-56.4)	(114.2)	(16.9)	(-63.1)	(48.3)	(52.5)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้า

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

3) กฎระเบียบทางการค้า

มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้าทั้งในเรื่องมาตรการที่เกี่ยวกับภาษีและไม่เกี่ยวกับภาษีที่รัฐบาลในประเทศนั้นๆ ได้ประกาศใช้โดยกฎระเบียบทางการค้าของสาธารณรัฐประชาชนบังกลาเทศได้แก่

3.1) มาตรการที่เกี่ยวกับภาษี

(1) อัตราอากรขาเข้า และ ภาษีเงินได้ที่เรียกเก็บจากสินค้านำเข้า สูง แม้ว่าอัตราภาษีจะน้อยกว่าร้อยละ 25 แต่ยังมีการเรียกเก็บภาษีอื่นเพิ่มมากมาย ทำให้ภาษีรวมสูงมาก

(2) ในระหว่างปี รัฐบาลยังประกาศเก็บภาษีสินค้าบางชนิดเพิ่ม เพื่อควบคุมปริมาณการนำเข้าอีกด้วย

(3) สำหรับสินค้าฟุ่มเฟือย เช่น รถยนต์ มีการเก็บภาษี เรียกว่า The Supplementary Duty เพิ่มขึ้น ในอัตราระหว่าง ร้อยละ 25 – ร้อยละ 100

3.2) มาตรการที่ไม่เกี่ยวกับภาษี

(1) มีการจำกัดการนำเข้าสินค้าจำนวนมากและบางสินค้าต้องผ่านการพิจารณาของหน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง หลากหลายมาก

(2) ข้อกำหนดให้ต้องทำการตรวจสอบการจัดส่งพื้นฐาน Pre Shipment Inspection (PSI) ทำให้ต้องเสียเวลาและค่าใช้จ่ายเพิ่มมากขึ้น

(3) รถยนต์ใช้แล้วต้องมีอายุไม่เกิน 4 ปี จึงอนุญาตให้นำเข้าได้ และจะต้องนำเข้าจากประเทศที่ผลิตเท่านั้น

(4) เครื่องยนต์รถยนต์และชิ้นส่วนต้องอายุไม่เกิน 5 ปี เท่านั้นจึงจะนำเข้าได้

(5) สินค้ากว่า 150 รายการต้องผ่านการตรวจสอบมาตรฐานและคุณภาพจาก The Bangladesh Standard and Testing Institute (BSTI) ก่อนจึงจะออกของได้

(6) ขั้นตอนการผ่านพิธีการศุลกากรต้องใช้เวลานาน การคำนวณภาษีในแต่ละด่านก็แตกต่างกัน และมีค่าใช้จ่ายที่ไม่สามารถคาดเดาได้เพิ่มเสมอ

4) นโยบายการค้า

4.1) สินค้าที่ไม่อยู่ในรายการห้ามนำเข้าหรือจำกัดการนำเข้าสามารถนำเข้าได้เสรี

4.2) ห้ามนำเข้าสินค้าจากประเทศอิสราเอลหรือใช้เรือขนส่งสินค้าชักธงอิสราเอล

4.3) การนำเข้าสินค้า ต้องผ่านการเปิด L/C เท่านั้น (Letter of Credit)

4.4) ในการนำเข้าทุกกรณี จะต้องระบุ Country of Origin อย่างชัดเจนบนหีบห่อหรือภาชนะบรรจุ/ตู้สินค้า และมีเอกสารรับรองจากหน่วยงานรัฐหรือหน่วยงานที่มีอำนาจรับรองเพื่อยื่นต่อศุลกากรในการออกสินค้า

4.5) ในกรณีนำเข้าสินค้าอาหาร ต้องมีเอกสารรับรองการตรวจปริมาณสารกัมมันตภาพรังสี (Radioactivity Test Report) จากหน่วยงานที่มีอำนาจของประเทศผู้ส่งออกโดยเอกสารต้องระบุระดับ CS 137 ที่พบว่ามีปริมาณเท่าไรต่ออาหารทุกกิโลกรัม และต้องระบุถึงผลของสารที่มีต่อการบริโภคด้วย

4.6) ในกรณีนำเข้าสินค้าอาหารและเครื่องดื่มทุกชนิด ต้องพิมพ์ระบุวันเดือนปีที่ผลิต และหมดอายุบนภาชนะบรรจุด้วย ยกเว้น ไวน์ เหล้า

3. ราชอาณาจักรภูฏาน

ด้านการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศของภูฏาน ส่วนใหญ่จะทำการค้ากับประเทศอินเดีย ฮ่องกง เยอรมัน และบังกลาเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ ภูฏานยังมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจกับประเทศและกลุ่มประเทศต่างๆ มากมาย ได้แก่ สมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asian Association for Regional Cooperation: SAARC) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลว่าด้วยความร่วมมือหลากหลายสาขาทางเศรษฐกิจและวิชาการ (Bay of Bengal Initiative Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) เป็นต้น

ภูฏานมีเศรษฐกิจที่ยังต้องพึ่งพาประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะอินเดีย และยังต้องพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และประเทศอื่นๆ ทำให้ภูฏานต้องขาดดุลการชำระเงินอย่างมากในปี 2546 และคาดกันว่าจะยังคงขาดดุลต่อไปตลอดช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 9 ดังนั้นรัฐบาลจึงได้เร่งการส่งออกกระแสไฟฟ้าไปยังอินเดีย และประเทศอื่นๆ เพื่อปรับดุลการค้าระหว่างประเทศ รวมทั้งมีแผนสำรองเงินตราต่างประเทศมากขึ้น

ภูฏานกำลังอยู่ในช่วงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคสำคัญๆ รวมทั้งการสร้างเขื่อนใหญ่เพื่อการผลิตไฟฟ้าพลังน้ำ ทำให้ต้องนำเข้าวัตถุดิบเกี่ยวกับการก่อสร้าง เครื่องจักร และอุปกรณ์สำหรับพลังน้ำและการสื่อสารโทรคมนาคมจากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และทำให้ต้องขาดดุลการค้าเพิ่มมากขึ้น อย่างไรก็ดี อัตราเงินเฟ้อของภูฏาน ลดลงจากร้อยละ 2.7 ในช่วงปลายแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 8 เหลือเพียงร้อยละ 1.3 ในช่วงปลายปี 2546 และเนื่องจากอัตราเงินเฟ้อของภูฏานผูกติดกับอัตราเงินเฟ้อของอินเดีย จึงคาดได้ว่าเมื่อเงินเฟ้อของอินเดียต่ำ เงินเฟ้อของภูฏานก็น่าจะต่ำลงด้วยเช่นกัน

1) สถานการณ์ส่งออก นำเข้า สินค้า

เมื่อพิจารณาถึงมูลค่าการส่งออกและนำเข้าของภูฏาน พบว่า ภูฏานมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าสูงกว่ามูลค่าการส่งออกในช่วง 2 ปีหลัง ส่งผลให้ภูฏานศขาดดุลการค้า ซึ่งปี 2551 ภูฏานส่งออกสินค้ามูลค่า 521.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ นำเข้า 543.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่งผลให้ในปีนี้ภูฏานขาดดุลการค้า 21.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออก 495.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่มีการนำเข้าสินค้าจากนานาประเทศสูงถึง 529.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่งผลให้ปี 2552 ภูฏานขาดดุลการค้ามูลค่า 33.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเมื่อพิจารณาถึงอัตราการขยายตัวด้าการส่งออกและนำเข้า พบว่า การส่งออกของภูฏานมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2549 จนถึงปี 2551 ซึ่งปี 2549 ส่งออกเพียง 186 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มมาเป็น 306.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2550 โดยเฉพาะในปี 2551 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 521.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ แต่ลดลงในปี 2552 ในขณะที่การนำเข้าก็มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกันโดยในปี 2551 มูลค่าการนำเข้า 543.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และก็ลดลงในปี 2552 เช่นกัน

ตารางภาคผนวก ก14 มูลค่าการส่งออก – นำเข้าของประเทศภูฏาน หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2548	2549	2550	2551	2552
ส่งออกสินค้า	258.4	186.0	306.1	521.4	495.8
อัตราการขยายตัว (%)	-	-28.0	64.6	70.3	-4.9
นำเข้าสินค้า	387.0	100.9	122.1	543.3	529.4
อัตราการขยายตัว (%)	-	-73.9	21.0	344.9	-2.6
ดุลการค้า	-128.6	85.1	184.0	-21.9	-33.6

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

1.1) การส่งออก

ปี 2552 การส่งออกของภูฏานมีมูลค่ารวม 495.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ 4.9 จากปี 2551 ที่ส่งออกได้ถึง 521.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และมูลค่าการส่งออกก็เพิ่มขึ้นอย่างมากจากปี 2548 ที่ส่งออกได้เพียง 258.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ จนเพิ่มขึ้นมาเท่ามูลค่าในปัจจุบัน โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ อินเดีย คิดเป็นร้อยละ 30 ของการส่งออกทั้งหมด รองลงมาได้แก่ ฮ่องกง บังกลาเทศ ตามลำดับ สินค้าส่งออกสำคัญมีดังนี้ สินค้าส่งออกสำคัญได้แก่ เชื้อเพลิงธรรมชาติ เหล็ก และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น

ตารางภาคผนวก ก15 มูลค่าการส่งออกสินค้า 10 อันดับแรกของประเทศภูฏาน

หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2548	2549	2550	2551	2552
1.เชื้อเพลิงธรรมชาติ, น้ำมัน, ผลิตภัณฑ์การกลั่นและอื่นๆ	79.9	0.0	0.1	255.1	210.6
2.เหล็กและเหล็กกล้า	29.9	24.8	41.1	6.6	123.3
3.เกลือ กำมะถัน ดินและหิน วัตถุจำพวกปูนปลาสเตอร์ ปูนขาว ซีเมนต์	25.6	0.8	4.5	6.8	57.0
4.เคมีภัณฑ์อนินทรีย์ สารประกอบอินทรีย์ สารประกอบอนินทรีย์ ของโลหะมีค่า	16.6	10.7	16.3	0.0	21.5
5.ทองแดงและของที่ทำด้วยทองแดง	26.7	46.6	81.0	0.0	20.2
6.เครื่องจักรไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า	12.7	64.2	96.4	5.0	13.0
7.ผลไม้และลูกนัตที่บริโภคได้ เปลือกผลไม้จำพวกส้มหรือเปลือกแตง	7.3	0.2	0.3	7.4	10.2
8.พืช ผักรวมทั้งรากและหัวที่บริโภคได้	3.0	0.0	0.1	5.9	10.1
9.ไม้และของที่ทำด้วยไม้ ถ่านไม้	7.1	5.3	6.2	0.1	6.5
10.พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก	6.8	0.3	0.5	0.0	6.3
รวมสินค้า 10 รายการ	215.5	152.9	246.5	286.8	478.6
สินค้าอื่นๆ	42.8	33.1	59.6	234.6	17.2
รวมทั้งสิ้น	258.4	186.0	306.1	521.4	495.8

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

2.1.2) การนำเข้า

สำหรับการนำเข้าของภูฏานมีมูลค่าเพิ่มขึ้นจากปี 2549 โดยปี 2549 ไทยนำเข้าสินค้าจากภูฏานทั้งสิ้น 100.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มมาเป็น 122.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2550 และในปี 2552 การนำเข้ามีมูลค่ารวม 529.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ 2.6 จากปี 2551 ที่ไทยนำเข้าสูงถึง 543.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยปี 2552 ภูฏานนำเข้าสินค้าจากอินเดียมากเป็นอันดับ 1 มูลค่า 167 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หรือ ร้อยละ 24 ของมูลค่าการนำเข้าทั้งหมดรองลงมาได้แก่ เยอรมัน ญี่ปุ่น จีน โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ เชื้อเพลิงธรรมชาติ เครื่องจักร เหล็กและเหล็กกล้า เป็นต้น

ตารางภาคผนวก ก16 มูลค่าการนำเข้าสินค้า 10 อันดับแรกของประเทศภูฏาน

หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2548	2549	2550	2551	2552
1.เชื้อเพลิงธรรมชาติ, น้ำมัน, ผลิตภัณฑ์การกลั่นและอื่นๆ	57.5	8.6	11.9	94.8	92.8
2.เครื่องปฏิกรณ์เครื่องจักรนิวเคลียร์, บอยเลอร์, หม้อไอน้ำและส่วนประกอบของเครื่องจักร	38.7	13.3	16.7	54.5	65.3
3.เหล็กและเหล็กกล้า	36.1	6.8	7.4	54.1	49.4
4.ยานพาหนะที่นอกจากรถที่เดินบนรางรถไฟหรือรถราง	20.9	14.7	26.7	49.4	47.4
5.เครื่องจักรไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า	51.0	17.1	19.4	41.7	42.6
6.ของที่ทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	16.4	8.0	6.1	18.0	19.1
7.ธัญพืช	11.9	3.4	3.2	17.5	17.0
8.ไม้ และของที่ทำด้วยไม้ ถ่านไม้	2.7	0.4	0.9	12.1	14.1
9.ทองแดงและของที่ทำด้วยทองแดง	16.5	0.0	0.0	10.0	12.7
10.พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก	9.7	3.7	2.1	12.7	11.2
รวมสินค้า 10 รายการ	261.3	76.0	94.4	364.8	371.8
สินค้าอื่นๆ	125.7	24.9	27.7	178.4	157.6
รวมทั้งสิ้น	387.0	100.9	122.1	543.3	529.4

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

2) การค้าระหว่างไทย – ภูฏาน

การค้าระหว่างไทยกับภูฏาน แม้ว่าจะมีมูลค่าไม่มากนัก ซึ่งอาจจะน้อยมากเมื่อเทียบกับประเทศอื่นๆ ในเอเชียใต้ แต่ภูฏานกับไทยก็มีความสัมพันธ์ทางการค้าที่ดีต่อกัน และภูฏานนับว่าเป็นประเทศที่มีศักยภาพทางเศรษฐกิจซึ่งไทยไม่ควรมองข้ามเป็นอย่างยิ่ง รวมไปถึงสินค้าไทยก็เป็นที่นิยมของชาวภูฏานเนื่องจากมีคุณภาพและราคาไม่แพง

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2543 มีมูลค่าการค้า 21.8 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 115.0 ล้านบาท ในปี 2547 และเป็น 248.9 ล้านบาท ในปี 2552 ซึ่งไทยได้ดุลการค้าจากบังกลาเทศมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา โดยปี 2543 ไทยได้ดุลการค้าจากภูฏาน 16.6 ล้านบาท โดยไทยส่งออกไปภูฏาน 19.2 ล้านบาทและนำเข้าเพียง 2.6 ล้านบาท และในปี 2552 ไทยได้ดุลการค้าจากบังกลาเทศถึง 241.3 ล้านบาท โดยไทยส่งออกไปภูฏานมูลค่า 245.1 ล้านบาท และนำเข้า 3.8 ล้านบาท โดยจะมีปี 2550 ซึ่งไทยขาดดุลการค้ากับภูฏาน มูลค่าสูงถึง 756.6 ล้านบาท ซึ่งในปีนั้นไทยส่งออก 97.2 ล้านบาท และมีการนำเข้าจากภูฏานถึง 853.8 ล้านบาท ดังตารางภาคผนวก ก17

ตารางภาคผนวก ก17 มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับภูฏาน หน่วย: ล้านบาท

ปี	มูลค่าการค้า	ไทยส่งออกไปภูฏาน	ไทยนำเข้าจากภูฏาน	ดุลการค้าของไทย
2543	21.8	19.2	2.6	16.6
2544	46.2	41.1	5.1	36
2545	64.6	61	3.6	57.4
2546	66.5	65.3	1.2	64.1
2547	115	114.1	0.9	113.2
2548	113.3	91.7	21.6	70.1
2549	200.1	123.2	76.9	46.3
2550	951	97.2	853.8	-756.6
2551	195.4	192.9	2.5	190.4
2552	248.9	245.1	3.8	241.3

ที่มา กระทรวงพาณิชย์ (2553)

สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยังภูฏานได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ รถยนต์และส่วนประกอบ เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารในครัวและบ้าน ซุบและอาหารปรุงแต่ง เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน ตามลำดับ สินค้าประเภทเครื่องจักรกลและส่วนประกอบเป็นสินค้าส่งออกของไทยไปยังภูฏานที่สำคัญมากเป็นสินค้าส่งออกอันดับ 1 ซึ่งมูลค่าการส่งออกเครื่องจักรและส่วนประกอบของไทยไปภูฏานปี 2543 มีมูลค่า 0.3 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 37.1 ล้านบาทในปี 2547 และได้เริ่มเพิ่มสูงมากในปี 2551 ที่ส่งออกได้ถึง 92.4 ล้านบาท และปี 2552 มีมูลค่าการส่งออกเครื่องจักรและส่วนประกอบสูงถึง 143.8 ล้านบาท สินค้ารองลงมา คือ รถยนต์และส่วนประกอบ โดยปี 2543 ไทยส่งออกรถยนต์และอุปกรณ์ไปภูฏาน เพียง 0.3 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 27.6 ล้านบาทในปี 2549 และในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออกถึง 66.7 ล้านบาท ซึ่งสินค้าทั้ง 2 อย่างนี้ถือเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยังภูฏาน เพราะมีมูลค่าการส่งออกสูงมาก ส่วนสินค้าอื่นๆ เช่น เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารในครัวและบ้านเรือน อาหารปรุงแต่ง เฟอร์นิเจอร์ เสื้อผ้าสำเร็จรูป เครื่องดื่ม มีมูลค่าการส่งออกเพียงไม่กี่ล้านบาท โดยมูลค่าการส่งออกของทุกสินค้าของไทยไปยังบังกลาเทศมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี 2543 มีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 19.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นมาเป็น 114.1 ล้านบาทในปี 2547 ซึ่งในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออกสูงถึง 245 ล้านบาท มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 27.1 จากปี 2551 ที่ไทยส่งออกไปภูฏานมูลค่า 192.9 ล้านบาท (ตารางภาคผนวก ก18)

ในเรื่องของการนำเข้าสินค้าของไทยจากภูฏาน นับว่ามีมูลค่าน้อยมาก โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผักและผลไม้ เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด ผลิตภัณฑ์จากพลาสติก เป็นต้น โดยในปี 2552 ไทยนำเข้า ผักและผลไม้จากภูฏาน คิดเป็นมูลค่า 2.1 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มขึ้นจากปี 2551 ที่นำเข้าสินค้าจำพวก ผักและผลไม้ มูลค่า 1.5 ล้านบาท โดยคิดเป็นร้อยละ 43.4 สำหรับเครื่องใช้เบ็ดเตล็ด ไทยนำเข้าจากภูฏานมูลค่า 0.9 ล้านบาท เพิ่มขึ้นจากปีที่แล้วที่นำเข้าเพียง 0.1 ล้านบาท การนำเข้าสินค้าจากภูฏานของไทยนั้นมีมูลค่าไม่คงที่ บางปีนำเข้าน้อยมากไม่ถึงล้าน บางปีนำเข้าสินค้ากว่า 850 ล้านบาท ซึ่งในปี 2543 ไทยมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศภูฏาน 2.6 ล้านบาท และในปี 2550 ไทยมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากประเทศภูฏานสูงถึง 853 ล้านบาท โดยสินค้าที่ไทยนำเข้าจากภูฏานในปีนั้นเป็นสินค้าประเภท เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ ต่อมาในปี 2552 ไทยนำเข้าสินค้าจากภูฏานเหลือเพียง 3.8 ล้านบาท (ตารางภาคผนวก ก 19)

ตารางภาคผนวก ก18 มูลค่าการส่งออกและอัตราการขยายตัวสินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของไทยไปภูฏาน หน่วย: ล้านบาท

ชื่อสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่อง	0.3 -	17.8 (6,102.1)	16.1 (-9.6)	14.7 (-8.7)	37.1 (152.1)	20.1 (-45.8)	11.2 (-44.6)	36.2 (224.2)	92.4 (155.2)	143.8 (55.7)
2.รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	0.3 -	1.3 (376.2)	1.9 (49.3)	0.8 (-60.3)	6.2 (706.5)	15.7 (152.6)	27.6 (76.1)	14.4 (-47.8)	48.2 (234.7)	66.7 (38.4)
3.เครื่องใช้บนโต๊ะอาหารในครัวและบ้านเรือน	0.2 -	0.1 (-30.7)	1.6 (1,380.7)	4 (153.2)	14.8 (274.4)	2.5 (-83.2)	0.9 (-63.3)	1.3 (44.9)	9.8 (638.3)	6.8 (-30.9)
4.ซุปและอาหารปรุงแต่ง	0 -	0 -	0 -	0 -	0 -	1 -	1.9 (97.8)	2.2 (15.0)	4.2 (91.8)	3 (-27.6)
5.เฟอร์นิเจอร์และชิ้นส่วน	1.3 -	0.4 (-69.9)	0.4 (11.5)	0.05 (-92.0)	1.7 (4,631.1)	0.4 (-76.9)	1.2 (202.2)	3 (151.4)	6.1 (103.4)	2.8 (-54.1)
6.เสื้อผ้าสำเร็จรูป	0.0 -	4.6 -	7.1 (52.9)	4.6 (-35.3)	4.1 (-11.3)	2.9 (-27.6)	0.4 (-85.3)	3.7 (747.2)	2 (-44.5)	2.5 (23.8)
7.เครื่องดื่ม	0.1 -	0.2 (226.9)	0 (-100)	0.2 -	0.21 (13.6)	2 (728.7)	3.6 (77.7)	3.4 (-6.2)	2.8 (-16.2)	2.2 (-23.5)
8.เคมีภัณฑ์	0.3 -	0.4 (39.7)	0 (-100)	0.7 -	2.1 (195.3)	0 (-100)	0 -	0 -	0.2 -	1.7 (705.5)
9.ผลิตภัณฑ์พลาสติก	0 -	0 -	0 -	0 -	0 -	0 -	1.2 -	0.7 (-43.4)	0.6 (-19.4)	1.5 (167.8)
10.เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	0.2 -	0.1 (-47.9)	0.4 (174.6)	0.6 (68.3)	1.5 (149.9)	2.5 (71.1)	0.5 (-81.7)	0.2 (-57.6)	1 (413.2)	1.5 (44.7)
รวมสินค้า 10 รายการ	2.7	24.9	27.5	25.7	67.7	47.1	48.5	65.1	167.3	232.5
อื่นๆ	16.5	16.2	33.5	39.7	46.4	44.6	74.7	32.1	25.6	12.6
รวมทั้งสิ้น	19.2 -	41.1 (114.5)	61 (48.5)	65.3 (7.0)	114.1 (74.8)	91.7 (-19.6)	123.2 (34.3)	97.2 (-21.1)	192.9 (98.5)	245.1 (27.1)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออก

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ตารางภาคผนวก ก19 มูลค่าการนำเข้าและอัตราการขยายตัวสินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของไทยจากภูฏาน หน่วย: ล้านบาท

ชื่อสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้	2.2 -	4.8 (118.4)	1 (-78.2)	0.5 (-46.7)	0.9 (57.7)	1.1 (32.5)	1.4 (24.4)	1.7 (17.1)	1.5 (-12.1)	2.1 (43.4)
2.เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด	- -	- -	- -	- -	- -	- -	4.4 -	0.2 (-95.4)	0.1 (-60.7)	0.9 (1034.1)
3.ผลิตภัณฑ์ทำจากพลาสติก	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	0.3 -
4.ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	0.2 -
5.ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	0.4 -	0.2 (-38.3)	0.5 (103.8)	- -	- -	- -	- -	- -	- -	0.1 -
6.สิ่งพิมพ์	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	0.02 -	0.005 (-79.6)	0.05 (1849.0)
7.สัตว์และผลิตภัณฑ์จากสัตว์	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	0.004 -	0.05 (1718.2)
8.ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	0.1 -	0.22 (110.0)	0.02 (-87.8)
9.แร่และผลิตภัณฑ์จากแร่	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	0.01 -
10.เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	- -	- -	- -	- -	- -	- -	- -	0.02 -	- (-100.0)	0.01 -
รวมสินค้า 10 รายการ	2.6	5.0	1.5	0.5	0.9	1.1	5.8	2.0	1.8	3.7
อื่นๆ	0.0	0.1	2.1	0.7	0.0	20.5	71.1	851.8	0.7	0.1
รวมทั้งสิ้น	2.6 -	5.1 (95.7)	3.6 (-28.9)	1.2 (-67.8)	0.9 (-19.7)	21.6 (2,223.6)	76.9 (255.1)	853.8 (1,010.8)	2.5 (-99.7)	3.8 (50.8)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้า

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

3) กฎระเบียบทางการค้า

มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้าทั้งในเรื่องมาตรการที่เกี่ยวกับภาษีและไม่เกี่ยวกับภาษีที่รัฐบาลในประเทศนั้นๆ ได้ประกาศใช้โดยกฎระเบียบทางการค้าของราชอาณาจักรภูฏานมีดังนี้

3.1) ด้านการนำเข้า

การนำเข้าสินค้าจากอินเดียมายังภูฏานไม่จำต้องร้องขออนุมัติ ยกเว้นเป็นสินค้าประเภท ที่ต้องเสียภาษีสรรพสามิต เช่น เหล้า เบียร์ เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และยาเสพติดหรือยากระตุ้น (Psychotropic Substance) ที่ใช้ในโรงพยาบาล จะต้องได้รับการอนุญาตนำเข้า ส่วนการนำเข้าสินค้าจากประเทศอื่นจะต้องมีใบอนุญาตนำเข้าซึ่งออกโดย The Department of Trade และจะต้องจดทะเบียนการนำเข้าในฐานะเป็น The Import House ซึ่งต้องเป็นนิติบุคคลด้วย (ทั้งนี้ เว้นแต่จะเข้ากรณีตามข้อกำหนดของ The Customs Rules and Regulations) นอกจากนั้น การแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศเพื่อการชำระค่าสินค้านำเข้าก็จะต้องมีใบอนุญาตนำเข้าตามข้อกำหนดใน Clause 11 ของ The Foreign Exchange Regulations of Bhutan, 1997 และกฎระเบียบต่างๆ ซึ่ง The Royal Monetary Authority ได้ประกาศไว้ คุณสมบัติของผู้นำเข้าสินค้า มีดังนี้คือ

- เป็นคนสัญชาติภูฏาน หรือบริษัทที่จดทะเบียนในภูฏาน
- มีใบอนุญาตนำเข้า (ซึ่งออกสำหรับสินค้าตามราคา CIF และมีอายุ 12 เดือน แต่อาจขยายได้)
- มีใบอนุญาตการค้า (Trade License) ซึ่งออกโดย Ministry of Trade and Industry และมี Business Identification Code ซึ่งออกโดย The Department of Revenue & Customs (การร้องขอใบอนุญาตไม่ต้องเสียค่าธรรมเนียม และสามารถต่อเวลาได้ถึง 12 เดือน)
- มีใบรับรองการเสียภาษีทั้งภาษีทางตรงและทางอ้อม

ทั้งนี้ผู้นำเข้ายังต้องปฏิบัติตามเงื่อนไขอื่นๆ ที่กำหนดไว้เพื่อประโยชน์ต่อการบังคับใช้กฎหมายเกี่ยวกับการนำเข้าและการจัดเก็บภาษีของรัฐ กล่าวคือต้องนำเข้าสินค้าประเภทเดียวกับที่ใบอนุญาตระบุไว้ (ฝ่าฝืนมีโทษปรับ 2 เท่าของราคาสินค้านั้น และจะถูกยึดสินค้า) และต้องแยกใบอนุญาตนำเข้าสำหรับการส่งสินค้าแต่ละครั้งพร้อมแสดงสำเนาเอกสารตามพิธีการนำเข้าที่ด่านศุลกากรสำหรับการนำเข้าโดยภาครัฐหรือหน่วยงานภาครัฐ หรือโครงการที่จัดขึ้นโดยภาครัฐภายใต้การกู้เงินต่างประเทศให้ขอใบอนุญาตนำเข้าอัตโนมัติ (Automatic Issue of Import Licenses) หรืออาจขออนุญาตจาก The Department of Budget & Accounts, Ministry of Finance ก็ได้ นอกจากนั้นยังอาจนำเข้าผ่านทาง Import House โดยการขออนุญาตจาก The Ministry of Finance ได้เช่นกัน

ภูฏานไม่มีข้อกำหนดเรื่องการจำกัดโควต้านำเข้าสินค้าทั้งจากอินเดียและประเทศอื่นๆ ยกเว้นการนำเข้าสินค้าจากอินเดียในสินค้าประเภท ก๊าซปิโตรเลียมเหลว ก๊าซและปุ๋ยบางประเภท ซึ่งถูกจำกัดการนำเข้าตามความตกลงทวิภาคีระหว่างอินเดียและภูฏาน อย่างไรก็ตามสินค้าที่นำเข้ามาจากอินเดียและประเทศอื่นๆ อยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าจะต้องเป็นสินค้าที่ใช้หรือขายภายในประเทศภูฏานเท่านั้นสินค้าอื่นๆ ซึ่งต้องห้ามไว้โดยเฉพาะในกฎหมาย กฎระเบียบ หรือความตกลงระหว่างประเทศทั้งหลายที่ภูฏานได้ลงนามผูกพันไว้

ภูฏานยังระบุสินค้าที่มีข้อจำกัดการนำเข้า (Restricted Goods) ไว้ด้วย โดยกำหนดให้การนำเข้าสินค้าเหล่านี้ต้องได้รับอนุญาตการนำเข้าเป็นพิเศษจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องโดยสินค้าต้องห้ามนำเข้า (Negative Goods) กำหนดไว้หลายประเภท ได้แก่ ยาเสพติดและยาระงับประสาท หนังสือ หรือวัสดุเกี่ยวกับสิ่งลามก อาวุธปืนและกระสุน วัตถุระเบิด อุปกรณ์โทรคมนาคม สินค้ามือสองหรือยานยนต์มือสอง เป็นต้น (ยกเว้นที่นำเข้าโดยสถานทูต หรือองค์การระหว่างประเทศภายใต้เงื่อนไขที่กำหนดไว้ใน The Customs Act)

การนำเข้าสินค้าประเภทอุปกรณ์สำหรับโรงงาน เครื่องจักร และสินค้าทุน จะต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) ต้องได้รับใบอนุญาตในการผลิตหรือการบริการสำหรับธุรกิจที่ได้นำเข้าสินค้านั้นเข้ามา

(2) สินค้าที่นำเข้านั้นต้องเพื่อใช้เอง และต้องไม่มีการส่งออกต่อไปยังประเทศอื่น และต้องแสดงให้ชัดเจนถึงราคาและเทคโนโลยี

(3) การนำเข้าเครื่องจักรกลสำหรับการก่อสร้างมือสองจะต้องมีอายุการใช้ 7 ปี

เงื่อนไขดังกล่าวใช้กับการนำเข้าวัตถุดิบ หรืออุปกรณ์ที่นำมาประกอบเพื่อการผลิต ไม่ว่าจะอยู่ในรูปของสินค้าขั้นปฐมภูมิ หรือได้ผ่านกระบวนการแปรรูปมาแล้วด้วย และมีเงื่อนไขเพิ่มเติมว่าผลผลิตขั้นสุดท้ายจะต้องมีมูลค่าเพิ่มถึงร้อยละ 40 โดยคำนวณตามสูตรที่กำหนดไว้ใน Annex 1 ซึ่งสอดคล้องกับ SAARC Preferential Trading Arrangement (SAPTA)

นอกจากนั้นการนำเข้าสินค้าประเภทสัตว์ พืช ผลิตภัณฑ์จากพืช/สัตว์ จะต้องอยู่ภายใต้มาตรการ SPS ตามที่กำหนดไว้ใน The Plant Quarantine Act, 1993 และต้องนำเข้าสินค้าผ่านการตรวจสอบตามจุดผ่านแดนที่กำหนดไว้ คือ Phuntsholing Samdrup Jongkhar Gelepu และ Paro Airport โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการนำเข้าพืชยังต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเพื่อสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติตาม The Forest and Conservation Act, 1995 ด้วย

ภูฏานมีกฎหมาย The Bhutan Package Commodities Rules and Regulations, 1995 ซึ่งออกโดย The Ministry of Trade and Industry ใช้บังคับทั่วประเทศกับสินค้าที่ผลิตในอินเดีย บังกลาเทศ เนปาล และภูฏาน ที่นำมาขายทั้งปลีกและส่งในภูฏาน โดยกำหนดให้ต้องปิดฉลากที่หีบห่อสินค้านั้นๆ พร้อมกับระบุชื่อและที่อยู่ของผู้ผลิตและผู้บรรจุหีบห่อ ชื่อทั่วไป (Generic) ของสินค้าปริมาณสุทธิของสินค้าที่บรรจุไว้ในหีบห่อ รวมทั้งน้ำหนัก มาตรวัดและจำนวน และราคาขายปลีกสูงสุด ในกรณีที่เป็นสินค้าซึ่งได้มีการหีบห่อมาก่อนการนำเข้าจากประเทศอื่นนอกเหนือจากอินเดียก็ให้ระบุราคาขายปลีกสูงสุดตามราคาของสินค้าในประเทศที่ผลิต

อย่างไรก็ตามผู้นำเข้าอาจร้องขอยกเว้นไม่ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ดังกล่าวได้จาก The Minister for Trade and Industry หากว่าเป็นการนำเข้าสินค้าดังต่อไปนี้ คือ น้ำนม เครื่องดื่มไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำผลไม้ ซึ่งบรรจุในขวดที่สามารถคืนขวดได้ และหีบห่อบรรจุขนมปัง รวมทั้งผลไม้ที่ไม่ได้บรรจุในกระป๋อง ผลไม้ ไอศกรีม เนย เนยแข็ง ปลา เนื้อ และอาหารอื่นๆ ในลักษณะดังกล่าว นอกจากนั้นเป็นสินค้าประเภท Gas Cylinders และสินค้าอื่นใดที่บรรจุในกล่องที่มีน้ำหนักน้อยกว่า 20 กรัม อย่างไรก็ดี ภูฏานไม่มีข้อกำหนดชัดเจนในการตรวจสอบสินค้า (Inspection) ก่อนขนส่งเข้ามาในประเทศ

3.2) ด้านการส่งออก

ภูฏานส่งออกสินค้าไปยังอินเดียเป็นหลัก เพราะมีความตกลงไม่ต้องเสียภาษีระหว่างกัน และตกลงให้สินค้าที่ส่งออกจากภูฏานผ่านอินเดียไปและกลับยังประเทศที่สามไม่ต้องเสียภาษีเช่นกัน นอกจากนั้น ภูฏานยังมีความตกลงกับบังกลาเทศในการส่งออกสินค้าไปยังบังกลาเทศก็ไม่ต้องเสียภาษีเช่นกัน (ทำกันไว้ตั้งแต่ปี 2546 โดยให้มีกำหนดเวลา 5 ปี)

โดยทั่วไป การส่งออกสินค้าจากภูฏานไม่จำต้องร้องขออนุมัติ เพียงแต่ให้แจ้งรายการสินค้าตามแบบฟอร์มของกรมศุลกากรเท่านั้น ทั้งนี้ ยกเว้นเป็นสินค้าต้องห้ามการส่งออก เช่น สิ่งประดิษฐ์เกี่ยวกับศาสนา พระพุทธรูป หนังสือ และภาพเขียน นอกจากนั้น การส่งออกสินค้าที่จะต้องเสียภาษีสรรพสามิตอยู่ด้วย ก็จะต้องได้รับอนุมัติจากกระทรวงการคลัง และผู้ส่งออกต้องแจ้งต่อกรมสรรพสามิตเป็นหนังสือภายใน 24 ชั่วโมงก่อนที่จะนำของออกจากโรงงานหรือคลังสินค้าในการขอใบอนุญาตการส่งออกสินค้า ผู้ขอจะต้องมีคุณสมบัติเป็นคนสัญชาติภูฏาน หรือเป็นนิติบุคคลจดทะเบียนในภูฏาน และจะต้องมีใบรับรองเกี่ยวกับความมั่นคงซึ่งออกโดย Regional Trade Office ของ Department of Trade โดยรายการสินค้าที่ต้องห้ามส่งออก ได้แก่สินค้าต่อไปนี้

- สัตว์และพืช รวมทั้งบางส่วนและผลิตภัณฑ์จากสัตว์และพืชที่จัดอยู่ในกลุ่มอันตราย
- โบราณวัตถุ และรายการอื่นๆ ที่จัดอยู่ในกลุ่มของโบราณวัตถุที่จำแนกไว้โดยรัฐ
- ท่อนซุง หรือ ผลิตภัณฑ์จากไม้

- ยาเสพย์ติด และยากล่อมประสาท
- สินค้าอื่นๆ ที่ถูกห้ามโดยกฎหมายอื่น

นอกจากนั้น การส่งออกสินค้าเกษตรกรรมจะต้องได้รับการอนุมัติจาก SPS ภายใต้การควบคุมดูแลของกระทรวงเกษตร และหากเป็นการส่งออกเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ไปยังอินเดียก็จะต้องปฏิบัติตาม Rules on the Sales Tax, Customs and Excise Act of the Kingdom of Bhutan, 2000 ด้วย กล่าวคือ ต้องขออนุญาตการส่งออกล่วงหน้าก่อน 24 ชั่วโมง จาก Regional Revenue and Customs Office (RRCO) และแสดงใบอนุญาตต่อกรมสรรพสามิตของอินเดียด้วย นอกจากนั้น ยังต้องวางเงินประกันจำนวน 200,000 งุนตรัม (รับคืนได้เมื่อการส่งออกเสร็จสิ้นสมบูรณ์) อีกทั้งต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการขายและขนส่งสินค้าที่ส่งออก ต่อ RRCO ด้วย

ภูฏานจำกัดการส่งออกและจำหน่ายในประเทศสำหรับสินค้าประเภทไม้และผลิตภัณฑ์จากไม้และกำหนดให้ภาครัฐเท่านั้นที่เป็นผู้ส่งออกได้ โดยเหตุผลของการสงวนรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ตาม Forest and Nature Conservation Act, 1995 และ The Forest Development Corporation (FDCL) นอกจากนั้น ตามประกาศเรื่อง Timber Marketing and Pricing Policy, 1999 ยังมีข้อกำหนดให้ส่งออกได้แต่เพียงไม้สำเร็จรูปเท่านั้น แต่ในกรณีที่ไม่สามารถประมูลขายไม้ในประเทศได้เกินกว่า 3 ครั้ง ก็อาจขออนุญาตการส่งออกจากกระทรวงเกษตรได้

4) นโยบายการค้า

สมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี ซิงเย วังชุก ทรงดำเนินนโยบายทางเศรษฐกิจโดยการเปิดประเทศ ภูฏานได้เริ่มดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจ ส่งเสริมการลงทุนจากต่างประเทศ เพื่อการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน ปัจจุบันรัฐบาลภูฏานอยู่ระหว่างการร่างพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงทุน เพื่อให้มีความชัดเจนแก่นักธุรกิจจากต่างประเทศในการเข้ามาลงทุนในภูฏาน ขณะเดียวกันภูฏานก็ไม่ต้องการการลงทุนจากต่างชาติมากเกินไป เนื่องจากยังคงต้องการพัฒนาประเทศแบบค่อยเป็นค่อยไป โดยไม่ทำลายสภาพแวดล้อมและวัฒนธรรมของประเทศ โดยสมเด็จพระราชาธิบดีจิกมี เคเซอร์ นัมเกล วังชุก ทรงสานต่อนโยบายเปิดประเทศของพระราชบิดา โดยเน้นการเพิ่มปริมาณการลงทุนจากต่างประเทศและการท่องเที่ยว ปัจจุบันภูฏานใช้การวัดการเจริญเติบโตและการพัฒนาประเทศด้วยดัชนี “ความสุขมวลรวมประชาชาติ” Gross National Happiness (GNH) ซึ่งเน้นการพัฒนาเพื่อให้ประชาชนมีความสุขและความพึงพอใจ มากกว่าที่จะวัดการพัฒนาด้วยผลิตภัณฑ์มวลรวมประชาชาติ Gross National Product (GDP) แต่ทฤษฎีนี้ก็ไม่ได้ปฏิเสธการพัฒนาทางเศรษฐกิจเสียทีเดียว แต่การพัฒนาด้านต่างๆ ควรจะมีความสมดุลกัน โดยทฤษฎีความสุขมวลรวมประชาชาติ มีหลักสำคัญ 4 ประการ คือ

(1) การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมอย่างยั่งยืน
(2) การรักษาคุณค่าทางวัฒธรรมอันเป็นเอกลักษณ์ของภูฏาน
(3) การรักษาทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
(4) การปกครองด้วยธรรมรัฐ (Good Governance)

ภูฏานใช้นโยบาย Outward-Looking Policy ซึ่งกำลังอยู่ในระหว่างการผลัดเปลี่ยนอย่างช้าๆ เข้าสู่ระบบเปิดเสรีทางเศรษฐกิจ และเปิดตลาดให้ต่างชาติเข้าลงทุนมากขึ้น รวมทั้งดำเนินการแปรรูปรัฐวิสาหกิจหลายแห่ง อย่างไรก็ดี ภูฏานยังคงเน้นการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติรวมทั้งวัฒนธรรมดั้งเดิมอยู่มาก (ตามแผนพัฒนาฯ ที่ใช้หลัก Gross National Happiness ผสมผสานกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจ) ดังนั้น จึงทำให้มีการจำกัดการเข้ามาของคนต่างชาติไว้หลายกรณี เช่น จำนวนนักท่องเที่ยวและสื่อมวลชน และทำให้มีการปิดกั้นด้านการใช้บริการด้านสื่อมวลชนด้วย (เพิ่งเริ่มมีโทรทัศน์เมื่อปี 2542 และมีสถานีเดียวเท่านั้น)

นโยบายการนำเข้าส่งออกของภูฏานมีลักษณะเป็นการเปิดกึ่งปิด และมีความหนาแน่นอยู่ในเขตเอเชีย เช่น อินเดียและบังกลาเทศ รวมทั้งญี่ปุ่น ไทย สิงคโปร์ อังกฤษ โดยที่ภูฏานขาดดุลการค้ามาเป็นเวลานานหลายสิบปี เนื่องจากมีการนำเข้าเพิ่มขึ้นในเครื่องจักรและอุปกรณ์ด้านอุตสาหกรรมหน่วยงานที่กำกับดูแลและจัดทำนโยบายการนำเข้าส่งออก รวมทั้งกำหนดมาตรฐานควบคุมการนำเข้าส่งออก ได้แก่ The Department of Trade ซึ่งอยู่ในสังกัดของ The Ministry of Trade และ Industry (MTI) ร่วมกับ The Royal Monetary Authority of Bhutan ซึ่งอยู่ในสังกัดของ The Ministry of Finance ซึ่งครอบคลุมการค้าและอุตสาหกรรมทั้งหลาย รวมทั้งด้านการค้าบริการ เช่น เหมืองแร่ พลังงาน และการท่องเที่ยวด้วย ทั้งนี้มาตรการทั้งหลายที่กำหนดขึ้นใช้บังคับกับการนำเข้ามาจากหรือส่งออกไปยังประเทศทั้งหลาย (ยกเว้นอินเดีย ซึ่งได้รับสิทธิพิเศษที่แตกต่าง)

4. สหพันธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล

ด้านการค้าระหว่างประเทศ

การค้าระหว่างประเทศของเนปาล ส่วนใหญ่จะทำการค้ากับ จีน อินเดีย สหรัฐอเมริกา เยอรมัน และบังกลาเทศ เป็นต้น นอกจากนี้ เนปาลยังมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจกับประเทศและกลุ่มประเทศต่างๆ มากมาย ได้แก่ สมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ธนาคารโลก (World Bank) กองทุนการเงินระหว่างประเทศ (IMF) สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asian Association for Regional Cooperation: SAARC) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลว่าด้วยความร่วมมือหลากหลายสาขาทางเศรษฐกิจและวิชาการ (Bay of Bengal Initiative Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) เป็นต้น

1) สถานการณ์ส่งออก นำเข้า

เนปาลมีเศรษฐกิจที่ยังต้องพึ่งพาประเทศเพื่อนบ้านโดยเฉพาะ อินเดียและจีน และยังต้องพึ่งพาเงินช่วยเหลือจากต่างประเทศ เช่น ธนาคารโลก กองทุนการเงินระหว่างประเทศ และเนปาลกำลังอยู่ในช่วงพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคสำคัญๆ ทำให้ต้องนำเข้าวัตถุดิบเกี่ยวกับการก่อสร้าง เครื่องจักร จากต่างประเทศเป็นจำนวนมาก และทำให้ต้องขาดดุลการค้าอย่างต่อเนื่องเป็นระยะเวลานานติดๆ กัน ส่วนสินค้าที่ส่งออกยังเป็นสินค้าเกษตรกรรม ทำให้ประเทศเนปาลต้องประสบปัญหาการขาดดุลการค้า โดยในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออก 885.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่มีการนำเข้าสินค้าจากนานาประเทศสูงถึง 3,754.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่งผลให้ปี 2552 เนปาลขาดดุลการค้ามูลค่า 2,868.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งเป็นการขาดดุลมากที่สุด และเมื่อพิจารณาถึงอัตราการขยายตัวด้านการส่งออกและนำเข้า พบว่า การส่งออกของบังกลาเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง แต่ในช่วงปี 2552 จะมีการหดตัวในเรื่องการส่งออก ในขณะที่การนำเข้าก็มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกันโดยในปี 2548 มูลค่าการนำเข้า 1,331.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเพิ่มขึ้นเป็น 3,754.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2552

ตารางภาคผนวก ก20 มูลค่าการส่งออก –นำเข้าของประเทศเนปาล หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2548	2549	2550	2551	2552
ส่งออกสินค้า	684.4	611.5	770.4	961.7	885.9
อัตราการขยายตัว (%)	-	-10.7	26.0	24.8	-7.9
นำเข้าสินค้า	1,331.9	1,484.9	2,098.0	2,616.2	3,754.1
อัตราการขยายตัว (%)	-	11.5	41.3	24.7	43.5
ดุลการค้า	-647.5	-873.4	-1,327.6	-1,654.5	-2,868.2
อัตราการขยายตัว (%)	-	34.9	52.0	24.6	73.4

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

1.1) การส่งออก

ปี 2552 การส่งออกของเนปาลมีมูลค่ารวม 885.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ขยายตัวลดลงร้อยละ 7.9 จากปี 2551 โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ อินเดีย รองลงมาได้แก่ สหรัฐอเมริกา เยอรมัน และบังกลาเทศ ตามลำดับ สินค้าส่งออกสำคัญ ได้แก่ เหล็กและเหล็กกล้า พืช ผัก พรม และเสื้อผ้า เป็นต้น

ตารางภาคผนวก ก21 มูลค่าการส่งออกสินค้า 10 อันดับแรกของประเทศเนปาล

หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2548	2549	2550	2551	2552
1.เหล็กและเหล็กกล้า	29.4	21.8	57.3	111.0	91.6
2.พืช ผักรวมทั้งรากและหัวที่บริโภคได้	7.8	7.1	3.0	30.6	79.5
3.พรมและสิ่งทอปูพื้นอื่นๆ	106.9	108.1	115.4	116.8	72.7
4.เครื่องแต่งกายและของที่ใช้กับเครื่องแต่งกาย ไม่ได้ถักแบบนิตหรือแบบโคเชย์	93.4	85.8	73.4	67.7	66.3
5.ใยยาวประดิษฐ์ แถบและวัตถุทอประดิษฐ์ที่คล้ายกัน	8.5	11.0	20.3	25.3	61.6
6.เส้นใยสั้นประดิษฐ์	26.3	19.6	32.4	52.5	49.1
7.กาแฟ ชา ชามาเต้ และเครื่องเทศ	24.8	16.2	31.6	47.8	40.8
8.เสื้อผ้า และสิ่งของที่ทำจากสิ่งทอ	7.8	6.8	14.5	29.1	32.0
9.ของปรุงแต่งทำจากพืช ผัก ผลไม้ ลูกนัต หรือจากส่วนอื่นของพืช	0.7	0.9	0.7	0.5	29.4
10.เกลือ กำมะถัน ดินและหิน วัตถุจำพวกปูนปลาสเตอร์ ปูนขาว ซีเมนต์	2.7	12.1	14.8	19.4	28.8
รวมสินค้า 10 รายการ	308.3	289.4	363.4	500.7	551.6
สินค้าอื่นๆ	376.1	322.1	407.0	461.0	334.3
รวมทั้งสิ้น	684.4	611.5	770.4	961.7	885.9

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

1.2) การนำเข้า

ปี 2552 การนำเข้ามีมูลค่ารวม 3,754.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ 43.5 จากปี 2551 โดยเนปาลนำเข้าสินค้าจากอินเดียมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ จีน สิงคโปร์ ไทย ตามลำดับ โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เชื้อเพลิงและพลังงานธรรมชาติ เหล็กและเหล็กกล้า เครื่องจักรกล เป็นต้น

ตารางภาคผนวก ก22 มูลค่าการนำเข้าสินค้า 10 อันดับแรกของประเทศเนปาล

หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2548	2549	2550	2551	2552
1.เชื้อเพลิงธรรมชาติ, น้ำมัน, ผลิตภัณฑ์การกลั่นและอื่นๆ	341.9	404.2	436.9	675.0	616.9
2.เหล็กและเหล็กกล้า	42.1	24.8	60.5	147.7	351.3
3.เครื่องปฏิกรณ์เครื่องจักรนิวเคลียร์, บอยเลอร์, หม้อไอน้ำ และส่วนประกอบของเครื่องจักร	69.6	79.4	119.4	164.7	285.6
4.เครื่องจักรไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า	92.6	102.4	175.1	184.2	276.4
5.ยานพาหนะที่นอกจากรถที่เดินบนรางรถไฟหรือรถราง	71.8	73.4	132.9	142.6	249.3
6.อัญมณีและเครื่องประดับ	1.3	3.8	81.8	128.5	175.1
7.พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก	44.3	44.2	63.8	71.6	167.6
8.ไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์หรือพืช	4.6	5.1	2.7	4.0	151.6
9.ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม	57.3	65.8	74.9	89.2	131.6
10.เกลือ กำมะถัน ดินและหิน วัตถุจำพวกปูนปลาสเตอร์ ปูนขาว ซีเมนต์	42.8	51.8	54.5	52.6	126.1
รวมสินค้า 10 รายการ	768.3	854.9	1,202.5	1,660.1	2,531.5
สินค้าอื่นๆ	563.6	630.0	895.5	956.1	1,222.6
รวมทั้งสิ้น	1,331.9	1,484.9	2,098.0	2,616.2	3,754.1

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

2) การค้าระหว่างไทย – เนปาล

เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าระหว่างไทยกับเนปาล พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นในช่วง 10 ปีหลังจริงๆ แล้วเศรษฐกิจของประเทศเนปาลต้องพึงพาการค้ากับต่างประเทศเป็นส่วนใหญ่ โดยเนปาลขอให้ไทยส่งเสริมให้เอกชนไทยเข้าไปลงทุนในเนปาลเพื่อหวังจะช่วยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานให้ประเทศ โดยในปี 2543 มีมูลค่าการค้า 1,185.2 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 1,575.6 ล้านบาท ในปี 2547 และเพิ่มขึ้นเป็น 2,689.1 ล้านบาท ในปี 2552 ซึ่งไทยได้ดุลการค้าจากบังกลาเทศมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา โดยในปี 2552 ไทยได้ดุลการค้าจากเนปาลถึง 2,645.9 ล้านบาท ซึ่งไทยสามารถส่งออกได้ถึง 2,667.5 ล้านบาท และมีการนำเข้าจากเนปาลเพียง 21.6 ล้านบาท ดังตารางภาคผนวก ก23

ตารางภาคผนวก ก23 การค้าระหว่างไทยกับเนปาล หน่วย: ล้านบาท

ปี	มูลค่าการค้า	ไทยส่งออกไปเนปาล	ไทยนำเข้าจากเนปาล	ดุลการค้าของไทย
2543	1,185.20	1,162.10	23.1	1,139.00
2544	1,372.10	1,338.60	33.5	1,305.10
2545	952.6	937.7	14.9	922.8
2546	1,218.70	1,162.40	56.3	1,106.10
2547	1,575.60	1,501.40	74.2	1,427.20
2548	1,061.60	1,013.30	48.3	965
2549	953.1	934	19.1	914.9
2550	1,336.20	1,311.50	24.7	1,286.80
2551	1,736.40	1,724.80	11.6	1,713.20
2552	2,689.10	2,667.50	21.6	2,645.90

ที่มา กระทรวงพาณิชย์ (2553)

สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยังเนปาล ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ เส้นใยประดิษฐ์ เครื่องเทศและสมุนไพร เครื่องสำอาง เป็นต้น สินค้าที่มีมูลค่าส่งออกสูงที่สุดในปี 2552 ได้แก่ เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ มีมูลค่าถึง 839.6 ล้านบาท รองลงมา คือ เส้นใยประดิษฐ์ มีมูลค่า 263.3 ล้านบาท โดยมูลค่าการส่งออกของทุกสินค้าของไทยไปยังเนปาลมีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปีจากปี 2543 โดยในปี 2543 มีมูลค่าการส่งออกทั้งสิ้น 1,162.1 ล้านบาท เพิ่มขึ้นมาเป็น 1,501.4 ล้านบาทในปี 2547 และในปี 2552 มีมูลค่าสูงถึง 2,667.5 ล้านบาท ซึ่งในปี 2552 มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นร้อยละ 54.7 จากปี 2551 (ตารางภาคผนวก ก24)

การนำเข้าสินค้าของไทยจากเนปาล มีมูลค่าน้อยมากซึ่งในปี 2543 ไทยมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากเนปาล 23.1 ล้านบาท และก็นำเข้าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ จนถึงปี 2547 มีมูลค่าการนำเข้าสูงถึง 74.2 ล้านบาท และหลังจากนั้นก็นำเข้าลดลง โดยในปี 2548 มีมูลค่าการนำเข้า 48.3 ล้านบาท และเหลือ 21.6 ล้านบาท ในปี 2552 โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องจักรกล เสื้อผ้าสำเร็จรูป ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ เป็นต้น (ตารางภาคผนวก ก25)

ตารางภาคผนวก ก24 มูลค่าการส่งออกและอัตราการขยายตัวสินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของไทยไปเนปาล หน่วย: ล้านบาท

ชื่อสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่อง	11.4 -	35.4 (210.7)	20.9 (-41.1)	15.3 (-26.8)	37.3 (144.0)	46.4 (24.6)	48.9 (5.4)	201.5 (311.7)	293.9 (45.8)	839.6 (185.7)
2.เส้นใยประดิษฐ์	483.3 -	415.3 (-14.1)	269.8 (-35.0)	483.6 (79.3)	626.3 (29.5)	272.5 (-56.5)	229.2 (-15.9)	193 (-15.8)	359.6 (86.3)	263.3 (-26.8)
3.เครื่องเทศและสมุนไพร	167.1 -	186.6 (11.6)	139 (-25.5)	43 (-69.1)	74.6 (73.5)	31.6 (-57.6)	54.4 (72.3)	250.8 (360.7)	227.4 (-9.3)	230.2 (1.2)
4.เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว	14.6 -	17.3 (17.8	32.5 (88.3)	46 (41.5)	49.5 (7.8)	58.9 (18.9)	80.2 (36.2)	112.1 (39.7)	183.8 (64.0)	214.3 (16.6)
5.เสื้อผ้าสำเร็จรูป	59 -	80 (35.5)	65.4 (-18.2)	101.3 (54.9)	135.6 (33.8)	128.8 (-5.0)	94.3 (-26.7)	98 (3.9)	121.9 (24.4)	172.2 (41.3)
6.รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	9.2 -	35.1 (283.2	44.9 (27.8)	6.5 (-85.5)	7.9 (21.0)	20.6 (161.0)	19.6 (-4.8)	28.3 (43.8)	68 (140.8)	119.9 (76.3)
7.เคมีภัณฑ์	25.5 -	20.9 (-18.3)	31.2 (49.7)	42.6 (36.4)	48.3 (13.2)	63.4 (31.3)	55 (-13.3)	54.2 (-1.3)	87.7 (61.7)	118.4 (35.1)
8.เครื่องโทรสาร โทรศัพท์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	0 -	1.7 (19,644.2)	0.1 (-96.4)	0.2 (183.8)	22.9 (13,120.0)	0.8 (-96.4)	0.8 (-3.1)	0.9 (15.9)	1 (11.4)	85.3 (8,183.5)
9.เคหะสิ่งทอ	5.2 -	3.6 (-30.4)	2.8 (-23.8)	3.1 (12.5)	1.9 (-38.0)	0.7 (-65.1)	0.5 (-22.5)	16.4 (3,044.2)	4.8 (-70.9)	64.4 (1,251.6)
10.รองเท้าและชิ้นส่วน	- -	- -	21 -	26.6 (26.2)	37.1 (39.5)	37.9 (2.4)	38 (0.2)	42.7 (12.4)	35.5 (-16.9)	60 (68.9)
รวม 10 รายการ	775.3	795.9	627.6	768.2	1,041.4	661.6	620.9	997.9	1,383.6	2,167.6
อื่นๆ	386.8	542.7	310.1	394.2	460.0	351.7	313.1	313.6	341.2	499.9
รวมทั้งสิ้น	1,162.1 -	1,338.6 (15.2)	937.7 (-30.0)	1,162.4 (24.0)	1,501.4 (29.2)	1,013.3 (-32.5)	934.0 (-7.8)	1,311.5 (40.4)	1,724.8 (31.5)	2,667.5 (54.7)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของมูลค่าการส่งออก

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ตารางภาคผนวก ก25 มูลค่าการนำเข้าและอัตราการขยายตัวสินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของไทยจากเนปาล หน่วย: ล้านบาท

ชื่อสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เครื่องจักรกลและส่วนประกอบ	- -	0.2 -	0.8 (330.6)	0.07 (-99.9)	7.7 (10,900.0)	0.04 (-99.5)	3.6 (8,900.0)	7.9 (119.4)	0.02 (-99.7)	10.3 (51,400.0)
2.เสื้อผ้าสำเร็จรูป	0.01 -	0.5 (3,758.3)	0.5 (1.1)	0.6 (19.6)	0.2 (-68.9)	1.1 (451.0)	0.7 (-34.4)	0.5 (-33.6)	0.5 (1.7)	1.9 (315.6)
3.ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ	2.3 -	2.9 (26.3)	1.9 (-33.9)	3.3 (70.1)	1.5 (-55.3)	1.3 (-9.0)	0.4 (-68.8)	0.7 (71.1)	1.4 (96.8)	1.9 (36.9)
4.ผลิตภัณฑ์เวชกรรมและเภสัชกรรม	4.9 -	9 (84.6)	1.7 (-81.1)	3.1 (81.4)	6.7 (115.8)	4.2 (-37.6)	1.1 (-74.6)	2.5 (133.9)	1.6 (-34.0)	1.5 (-10.5)
5.เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งภายในบ้านเรือน	0.4 -	1.1 (197.1)	0.8 (-22.4)	0.9 (12.4)	0.2 (-73.8)	0.7 (179.4)	0.7 (-4.4)	0.4 (-33.8)	1.1 (159.3)	1.4 (21.3)
6.เครื่องใช้เบ็ดเตล็ด	0.1 -	0.3 (84.0)	0.3 (1.3)	0.5 (102.9)	0.5 (-8.6)	0.9 (82.3)	1.2 (31.1)	0.6 (-45.4)	0.8 (30.1)	0.9 (13.6)
7.เครื่องประดับอัญมณี	0.1 -	0.7 (704.0)	0.1 (-84.3)	0.01 (-84.1)	0.3 (1,789.5)	0.8 (140.4)	0.8 (-2.1)	0.9 (5.6)	0.9 (1.6)	0.8 (-11.4)
8.พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	- -	- -	- -	- -	- -	- -	0.1 -	0.9 (1,593.6)	0.2 (-77.3)	0.6 (193.8)
9.สิ่งพิมพ์	0.3 -	- (-85.5)	0.4 -	0.6 (46.0)	0.5 (-22.4)	0.3 (-46.4)	0.2 (-16.4)	0.2 (-14.7)	0.1 (-62.2)	0.6 (693.9)
10.ผ้าผืน	0.1 -	0.1 (-85.5)	0.02 (923.4)	0.2 (46.0)	0.02 (-22.4)	0.1 (-46.4)	0.2 (-16.4)	0.1 (-14.7)	0.3 (-62.2)	0.4 (693.9)
รวมสินค้า 10 รายการ	8.2	14.8	6.5	9.3	17.6	9.4	9.0	14.7	6.9	8.2
อื่นๆ	14.9	18.7	8.4	47.0	56.6	38.9	10.1	10.0	4.7	14.9
รวมทั้งสิ้น	23.1 -	33.5 (45.1)	14.9 (-55.4)	56.3 (276.7)	74.2 (31.7)	48.3 (-34.8)	19.1 (-60.6)	24.7 (29.8)	11.6 (-53.0)	23.1 (86.1)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของมูลค่าการนำเข้า

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

3) กฎระเบียบทางการค้า

มาตรการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการค้าทั้งในเรื่องมาตรการที่เกี่ยวกับภาษีและไม่เกี่ยวกับภาษีที่รัฐบาลในประเทศนั้นๆ ได้ประกาศใช้ โดยกฎระเบียบทางการค้าของเนปาลมีดังนี้

3.1) ด้านการนำเข้า

โดยหลักการนำเข้าสินค้าสู่เนปาลไม่จำเป็นต้องร้องขออนุมัติอย่างเป็นทางการ และสามารถนำเข้าสินค้าได้ทุกชนิดเว้นแต่เป็น สินค้าในรายการต้องห้ามนำเข้า (Products Banned for Import) หรือสินค้าที่ต้องมีใบอนุญาตการนำเข้า (Products Subject to Import Licensing) ตามรายการที่กำหนดไว้ ซึ่งเนปาลไม่ได้นำระบบโควตามาใช้แต่อย่างใด โดยสินค้าต้องห้ามในการนำเข้า ได้แก่ สินค้าที่อาจก่อให้เกิดอันตรายต่อสุขภาพ เช่น ยาเสพติด ฝิ่น มอร์ฟีน ของเหลวที่มีแอลกอฮอล์เกินกว่าร้อยละ 60 (เว้นแต่ได้ใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรม) เนื้อวัวและผลิตภัณฑ์จากเนื้อวัว อาวุธหรือวัตถุระเบิดหรือวัตถุที่ใช้ในการผลิตอาวุธ ปืน ลูกกระสุน เครื่องมือสื่อสาร (เว้นแต่จะได้รับอนุญาตจากรัฐบาล) เครื่องประดับอัญมณี (เว้นแต่จะได้รับอนุญาตภายใต้กฎว่าด้วยการหีบห่อ) และสินค้าอื่นๆ ตามประกาศของรัฐบาล และเงื่อนไขในการนำเข้าสินค้าที่สำคัญ มีดังนี้

- การนำเข้าสินค้าประเภทพืชหรือผลิตภัณฑ์จากพืช รวมทั้งผลไม้ ใบไม้และเมล็ดพืช ต้องได้รับอนุญาตการนำเข้า และทำตามเงื่อนไข ซึ่งออกโดย The Plant Quarantine Office

- การนำเข้าสินค้าบางรายการต้องอยู่ภายใต้เงื่อนไขว่าต้องมีหีบห่อ การทำเครื่องหมาย และสลากที่เหมาะสม (Packing and Labeling Requirements) หรือหีบห่อและสลากต้องแจ้งให้ ชัดเจนถึงประเทศที่เป็นแหล่งกำเนิดสินค้า รวมทั้งใบส่งของซึ่งจดแจ้งรายการสินค้าที่อยู่ในหีบห่อ แบบการสำแดงสินค้าต่อศุลกากร และใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า

- การนำเข้าสินค้าที่ต้องแสดงใบรับรองคุณภาพของสินค้าต่อศุลกากร ได้แก่ การนำเข้าขนแกะจะต้องเป็นขนแกะที่มีความยาวอย่างน้อย 4 นิ้ว และความหนาไม่ มากกว่า 38 Microns และมีใบรับรองการตรวจสอบจากพนักงานเจ้าหน้าที่ด้วย การนำเข้ายานยนต์ใช้แล้ว (รวมทั้งสามล้อและสองล้อ) ต้องแสดงใบรับรองการตรวจสอบระดับควันของท่อไอเสียจากเจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจในการออกใบรับรองหรือผู้ผลิต ณ สถานที่ที่ เป็นแหล่งกำเนิดสินค้าต่อศุลกากร การนำเข้า Live Plants ต้องมีใบรับรองมาตรฐานสุขอนามัย หรือ Phyto-Sanitary Certificate ซึ่งได้ออกโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ ณ สถานที่อันเป็นแหล่งกำเนิดสินค้า การส่งสินค้าบางชนิดผ่านด่านศุลกากรต้องผ่านการทดสอบและอนุมัติโดย The Central Food Research Department การนำเข้าสัตว์มีชีวิตต้องมีใบรับรอง Veterinary Certificate ว่าปราศจากเชื้อโรคติดต่อ การนำเข้าสินค้าที่ระบุไว้เป็นพิเศษจากอินเดียจะจ่ายเป็นเงินตราต่างประเทศได้ และหากเป็นการจ่ายในลักษณะเป็นเงินสด ก็จะได้รับการยกเว้นภาษีสรรพสามิตในอินเดียด้วย การนำเข้าทางทะเลผ่านอินเดียได้รับการผ่อนผันไม่ต้องทำประกันหากว่าเป็นสินค้าที่นำเข้าโดยหน่วยงานภาครัฐในเนปาล และ The Nepal Transit and Warehousing Company Limited (NTWCL) จะเป็นผู้ออกใบรับรอง

3.2) การส่งออก

นโยบายเศรษฐกิจมหภาคของเนปาลมุ่งเพิ่มดุลการชำระเงินโดยการส่งเสริมการส่งออกเพื่อให้ได้มาซึ่งเงินตราต่างประเทศที่เพิ่มมากขึ้น ดังนั้น รัฐจึงมีนโยบายเปิดเสรีการส่งออกสินค้า แต่มีข้อยกเว้นสำหรับสินค้าบางอย่างที่มีข้อจำกัดด้านปริมาณการส่งออก (Product Under Quantitative Restriction) และสินค้าที่ต้องห้ามการส่งออก (Products Banned for Export) โดยสินค้าที่ต้องห้ามสำหรับการส่งออก ได้แก่ วัตถุทางโบราณคดีและวัตถุศาสนาที่สำคัญ เช่น เหรียญกษาปณ์โบราณ เทวรูปและรูป ปั้นนางอัปสร อักษรจารึกบนใบตาล (Tad Patra) หรือบนพืชอื่นๆ (Bhojpatra) รวมทั้งแผ่นกระดาษที่มี คุณค่าทางประวัติศาสตร์ที่สำคัญ (Thanka Paintings) เป็นต้น สินค้าภายใต้ The Convention on International Trade in Endangered Species of Flora and Fauna (CITES) เช่น ช้างเอเชีย กวางดำ เสือลายเมฆ แอนทีโลปสี่เขา ปลาโลมา แกะธิเบต ตัวกินมดอินเดีย แมวดาว แมวป่า กวางมูสก์ แรด และเสือขาว เป็นต้น ยาภายใต้ The Single Convention on Narcotics,1961 เช่น ผิ่น กัญชา เป็นต้น อัญมณีและโลหะมีค่า (เว้นแต่เป็นสินค้าที่ผลิตโดยอุตสาหกรรมของเนปาลและได้รับ อนุญาตตาม Bag and Baggage Regulations แต่ไม่รวมถึงเพชร) สินค้าในอุตสาหกรรมที่สำคัญ เช่น วัตถุระเบิดและชนวนระเบิด วัตถุที่ใช้ในการผลิต อาวุธและดินปืน วัตถุดิบในอุตสาหกรรมอื่น จำพวกหนังดิบ หนังฟอก และขนสัตว์ (กำลังจะถูกยกเลิก) สินค้าภายใต้ The Forest Act, 1992 เช่น Abis spectabilis Acacia ctechu Cinnamum glaucescens Cordyceps sinensis Lichen spp Michelia chanpaca Nardostachys grandiflora- Rock exudete (silazit) - Shorea robusta - Taxus baccata - Valeriana jatamansi กำไรจากการส่งออก ตามปกติจะไม่ต้องเสียภาษีเงินได้ และผู้ส่งออกยังมีสิทธิขอคืนภาษี ศุลกากร ภาษีขาย และภาษีสรรพสามิต ที่ถูกเรียกเก็บจากการนำเข้าวัตถุดิบสำหรับการผลิตเพื่อส่งออกได้ภายใน 60 วัน

เงื่อนไขในการส่งออก มีรายละเอียด ดังนี้

- ผู้ส่งออกต้องจดทะเบียนกับ The Department of Commerce และถ้าเป็นบริษัทจำกัดหรือบริษัทมหาชนจำกัด ก็ต้องยื่นขอจดทะเบียนต่อ The Office of the Company Registrar ด้วย ซึ่งค่าธรรมเนียมการส่งออกการบริการจะถูกเรียกเก็บในอัตราร้อยละ 0.5 ของเกณฑ์ราคา FOB
- มีการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมการส่งออกทรัพยากรธรรมชาติเพื่อสงวนรักษาสิ่งแวดล้อมและรับรองมาตรฐานสุขอนามัยของอาหารในอัตราค่าธรรมเนียมที่หลากหลาย ตั้งแต่ร้อยละ 200 ร้อยละ 70 ร้อยละ 6 ร้อยละ 5 ร้อยละ 4 ร้อยละ 3 ร้อยละ 2 และร้อยละ 0.5
- การส่งออกหัตถกรรมที่เป็นทองคำไม่จำต้องมีใบรับรองมูลค่า (Valuation Certificate) แต่จะต้องถูกตรวจสอบมูลค่าเพิ่มขั้นต่ำร้อยละ 10 ของราคาตามใบกำกับสินค้าก่อนที่จะอนุญาตให้ส่งออก

- การส่งออกผลิตภัณฑ์จากพืชหรือจากป่า จะต้องมีเอกสารดังต่อไปนี้
    - Permission Letter จาก The District Forest Office for The Collection of Herbs
    - Release Letter จาก The District Forest Office for The Transportation of Herbs
    - Application Form จาก The Department of Plant Resources for Permission to Export Extracts and By-Products of Plants and Herbs
    - Export Permission Letter จาก The Department of Plant Resources to Customs
    - Application Form จาก The Plant Quarantine Section of The Department of Agiculture
    - Phyto-Sanitary Certificate จาก The Plant Quarantine Section for The Export of Plant and Plant Products
- จำกัดปริมาณการส่งออกสินค้า Arahar Black Peas Gram Lentil Maize Mustard Poppy Seeds Rapeseed Rice Raw Silk Exceeding 100 kg without Letter of Credit Wheat

4) นโยบายการค้า

รัฐได้ปรับนโยบายการค้าเพื่อส่งเสริมการผลิตให้มีประสิทธิภาพ ลดนโยบายปกป้อง ปรับปรุงโครงสร้างภาษีศุลกากร และกำหนดมาตรการให้สอดคล้องกับนโยบายเปิดเสรีทางการค้า การปฏิรูปที่สำคัญคือการยกเลิกระบบใบอนุญาตและโค้วต้าในการค้าระหว่างประเทศ และให้มีการแลกเปลี่ยนเงินตราระหว่างประเทศได้ ทั้งนี้เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการของ WTO ปัจจุบัน รัฐได้ปฏิรูปโครงสร้างการค้าระหว่างประเทศ สรุปในเรื่องดังต่อไปนี้

- การจำกัดบทบาทภาครัฐและเพิ่มการมีส่วนร่วมภาคเอกชน
- ปรับระบบภาษีให้ง่ายขึ้น
- ให้เสียค่าธรรมเนียมการส่งออกในอัตราร้อยละ 5 ของสินค้าที่ส่งออก
- ไม่มีข้อจำกัดปริมาณส่งออกสินค้าของนักท่องเที่ยว
- ให้มีการเรียกคืนภาษีนำเข้าที่ได้จ่ายไปจากการนำเข้าวัตถุดิบหรือสินค้าขั้นกลางที่ใช้เพื่อการผลิตเพื่อการส่งออกได้
- จัดตั้ง Export Promotion Zone (EPZ) และไม่เรียกเก็บภาษีในการนำเข้าวัตถุดิบหรือส่วนอุปกรณ์ที่นำเข้ามาเพื่ออุตสาหกรรมในเขต EPZ

- การส่งออกสินค้าใดๆ ไม่ต้องมีใบอนุญาต เว้นแต่เป็นสินค้าประเภทที่มีข้อห้ามส่งออกหรือมีการจำกัดปริมาณไว้ตามที่ระบุไว้ใน Annexure 1 และการนำเข้าสินค้าได้ทุกชนิดเว้นแต่ที่ได้ระบุเป็นสินค้าต้องห้ามหรือจำกัดปริมาณนำเข้าตามที่ได้ระบุไว้ใน Annexure 2
- อุตสาหกรรมที่มีการผลิตเพื่อส่งออกเกินกว่าร้อยละ 80 ของการผลิตทั้งหมด ก็จะได้รับสิทธิประโยชน์คล้ายกับอุตสาหกรรมในเขต EPZ
- การนำเข้าวัตถุดิบไม่ต้องมีใบอนุญาตและไม่มีข้อจำกัดปริมาณการนำเข้าเว้นแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้โดยเฉพาะเป็นอย่างอื่น
- การทำธุรกรรมเกี่ยวกับเงินตราต่างประเทศเพื่อการนำเข้าสินค้าให้ทำได้กับธนาคารพาณิชย์ตามราคาตลาด ผู้ส่งออกก็มีสิทธินำเงินรายได้จากการส่งออกเข้าในบัญชีเงินต่างประเทศของตน

5. สาธารณรัฐสังคมนิยมประชาธิปไตยศรีลังกา

ด้านการค้าระหว่างประเทศ

การที่ลักษณะภูมิประเทศเป็นเกาะขนาดเล็กที่มีตลาดภายในประเทศที่จำกัด การทำการค้าจึงมักจะเป็นปัจจัยสำคัญในเศรษฐกิจของประเทศ ในปี 2520 ศรีลังกากลายเป็นประเทศในเอเชียใต้ประเทศแรกเปิดเสรีระบบเศรษฐกิจของตนหลังจากช่วงทดแทนการนำเข้า (Import Substitution) ในปัจจุบัน ภาคเศรษฐกิจที่สำคัญหลายอย่างของศรีลังกา อย่างเช่น อุตสาหกรรมเครื่องแต่งกายจะขึ้นอยู่กับเศรษฐกิจโลก และประเทศศรีลังกายังมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจกับประเทศและกลุ่มประเทศต่างๆ มากมาย ได้แก่ สมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย Asian Development Bank (ADB) สมาคมความร่วมมือแห่งภูมิภาคเอเชียใต้ (South Asian Association for Regional Cooperation: SAARC) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลว่าด้วยความร่วมมือหลากหลายสาขาทางเศรษฐกิจและวิชาการ (Bay of Bengal Initiative Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) เป็นต้น

1) สถานการณ์ส่งออก นำเข้า

เมื่อพิจารณาถึงมูลค่าการส่งออกและนำเข้าของศรีลังกา พบว่า ศรีลังกามีมูลค่าการนำเข้าสินค้าสูงกว่ามูลค่าการส่งออก ส่งผลให้บังกลาเทศขาดดุลการค้า เพราะว่าประเทศศรีลังกาเป็นประเทศที่กำลังพัฒนาทำให้มีการนำเข้าสินค้าประเภทเครื่องจักรกล เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เชื้อเพลิง ซึ่งเป็นสินค้าที่มีมูลค่าสูง ส่วนสินค้าที่ส่งออกนั้นจะเป็นสินค้าที่มีมูลค่าต่ำ ตัวอย่างเช่น เสื้อผ้า เครื่องแต่งกาย ชา กาแฟ เป็นต้น โดยในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออก 7,124.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในขณะที่มีการนำเข้าสินค้าจากนานาประเทศสูงถึง 9,435.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ส่งผลให้ปี 2552 บังกลาเทศขาดดุลการค้ามูลค่า 2,310.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเมื่อพิจารณาถึงอัตราการขยายตัวด้านการส่งออกและนำเข้า พบว่า การส่งออกของบังกลาเทศมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2542 มีมูลค่าการส่งออกเท่ากับ 4,445.0 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเพิ่มขึ้นเป็น 8,179.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2551 แต่ในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 7,124.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งลดลงจากปี 2551 ในขณะที่การนำเข้าก็มีอัตราการขยายตัวเพิ่มขึ้นเช่นกันโดยในปี 2542 มูลค่าการนำเข้า 5,333.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มขึ้นเป็น 13,647.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2551

ตารางภาคผนวก ก26 มูลค่าการส่งออก – นำเข้าของประเทศศรีลังกา หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
ส่งออกสินค้า	4,445.0	5,204.2	4,627.4	4,678.4	4,931.1	5,558.4	6,165.7	6,757.4	7,669.2	8,179.9	7,124.8
อัตราการขยายตัว (%)		17.1	-11.1	1.1	5.4	12.7	10.9	9.6	13.5	6.7	-12.9
นำเข้าสินค้า	5,333.3	6,198.8	5,407.2	6,035.5	6,523.8	7,849.3	8,302.9	9,774.8	11,395.6	13,647.5	9,435.2
อัตราการขยายตัว (%)		16.2	-12.8	11.6	8.1	20.3	5.8	17.7	16.6	19.8	-30.9
ดุลการค้า	-888.3	-994.5	-779.8	-1,357.1	-1,592.7	-2,291.0	-2,137.2	-3,017.4	-3,726.4	-5,467.7	-2,310.3

ที่มา: Global Trade Atlas (2553)

1.1) การส่งออก

การส่งออกของศรีลังกาเมื่อพิจารณา 10 ปีย้อนหลังที่ผ่านมาจะเห็นได้ว่ามูลค่าการส่งออกสินค้าของศรีลังกามีมูลค่าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนถึงปี พ.ศ. 2551 โดยเพิ่มขึ้นจาก 4,445.0 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2542 ในปี 2548 การส่งออกของศรีลังกาเพิ่มขึ้นเป็น 6,165.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเป็น 8,179.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี พ.ศ. 2551 จนปี 2552 การส่งออกของศรีลังกามีมูลค่ารวม 7,124.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ 12.9 จากปี 2551 ซึ่งประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ สหรัฐอเมริกา (2551) รองลงมาได้แก่ อังกฤษ อินเดีย และเยอรมัน ตามลำดับ สินค้าส่งออกสำคัญได้แก่ เครื่องแต่งกายและของที่ใช้ประกอบเครื่องแต่งกายที่ถักและไม่ได้ถักแบบนิตหรือแบบโคเชย์ ชา กาแฟ ยางและอัญมณี เป็นต้น โดยเครื่องแต่งกายและของที่ใช้ประกอบเครื่องแต่งกายที่ถักและไม่ได้ถักแบบนิตหรือแบบโคเชย์เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญที่สุดของศรีลังกา เครื่องแต่งกายและของที่ใช้ประกอบเครื่องแต่งกายที่ถักและไม่ได้ถักแบบนิตหรือแบบโคเชย์ สร้างรายได้ให้กับประเทศเป็นจำนวนมาก โดยสินค้าทั้ง 2 สร้างรายได้รวมกันในปี 2552 สูงถึง 3,121 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยคิดเป็นร้อยละ 44 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมดในปี 2552 ส่วนสินค้าที่ศรีลังกาส่งออกมากที่สุดอันดับต่อมาก็คือ ชา กาแฟ โดยมีมูลค่าการส่งออกปี 2542 เท่ากับ 690.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และจนถึงปี 2552 ศรีลังกาส่งออก ชา กาแฟ สูงถึง 1,294.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (ตารางภาคผนวก ก27)

2.1.2) การนำเข้า

ในเรื่องของการนำเข้าสินค้าของศรีลังกาถ้าพิจารณามูลค่าการนำเข้าในช่วงหลังที่ผ่านมาจะเห็นว่ามีมูลค่าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2542 จนมาถึง ปี พ.ศ. 2551 ซึ่งเพิ่มจาก 5,333.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2542 มาเป็น 7,849 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2547 จนมาเป็น 9,435.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2552 โดยปี 2552 การนำเข้ามีมูลค่ารวม 9,435.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ 30.9 จากปี 2551 ซึ่งนำเข้าถึง 13,647.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งศรีลังกานำเข้าสินค้าจากอินเดียมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ สิงคโปร์ จีนและอิหร่าน ตามลำดับ โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญได้แก่ เชื้อเพลิงและพลังงาน เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ บอยเลอร์ เครื่องจักร เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และฝ้าย เป็นต้น โดยศรีลังกานำเข้าสินค้าประเภทเชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมันและผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นมากที่สุด โดยเมื่อปี 2551 ศรีลังกานำเข้าน้ำมันและเชื้อเพลิงสูงถึง 3,140.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ แต่ในปี 2552 ศรีลังกานำเข้าน้ำมันและเชื้อเพลิงลดลงเหลือเพียง 1,826.7 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (ตารางภาคผนวก ก28)

ตารางภาคผนวก ก27มูลค่าการส่งออกสินค้า 10 อันดับแรกของประเทศศรีลังกา หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เครื่องแต่งกายและของที่ใช้ประกอบเครื่องแต่งกายถักแบบนิตหรือโคเชย์	730.0	949.2	808.2	775.4	822.5	956.9	1,120.7	1,350.9	1,553.3	1,678.7	1,581.9
2.เครื่องแต่งกายและของที่ใช้ประกอบเครื่องแต่งกายที่ไม่ได้ถักแบบนิตหรือโคเชย์	1,455.7	1,718.3	1,519.6	1,467.4	1,577.5	1,687.6	1,628.4	1,561.4	1,592.5	1,605.8	1,539.0
3.กาแฟ ชา เครื่องเทศ	690.4	756.8	744.6	746.3	744.8	806.5	902.5	978.3	1,143.5	1,415.5	1,294.4
4.ยางและของทำด้วยยาง	192.5	221.4	195.8	208.5	269.6	334.2	441.7	540.7	592.6	667.1	483.5
5.อัญมณีและเครื่องประดับ	139.7	182.4	173.6	313.3	230.0	242.5	326.1	409.1	509.8	608.8	459.0
6.ปลา และสัตว์น้ำจำพวกรลังสตาเซีย โมลลุกส์และสัตว์น้ำไม่มีกระดูกสัน	71.4	133.6	100.4	83.2	99.2	93.8	103.6	138.4	170.8	173.7	179.2
7.เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้า และส่วนประกอบของดังกล่าว	66.4	71.5	58.7	55.7	86.4	121.2	106.2	159.8	253.6	238.0	136.7
8.ผลไม้และลูกนัตที่บริโภคได้ เปลือกผลไม้จำพวกส้มหรือเปลือกแตง	90.0	76.4	42.4	39.4	48.1	63.2	52.2	64.3	79.2	96.0	81.1
9.เส้นใย สิ่งทอจากพืชอื่นๆ	35.5	31.9	30.8	32.2	33.8	40.4	48.5	54.9	64.7	71.3	80.9
10.กากและเศษที่เหลือจากผลิตภัณฑ์ผลิตอาหาร อาหารที่ไว้สำหรับเลี้ยงสัตว์	1.4	1.8	8.0	15.1	16.7	18.5	15.2	29.7	41.7	63.8	69.0
รวมสินค้า 10 รายการ	3,471.6	4,141.4	3,674.1	3,721.4	3,912.0	4,346.1	4,729.9	5,257.7	5,959.9	6,554.9	5,835.8
สินค้าอื่นๆ	973.4	1,062.8	953.3	957.0	1,019.1	1,212.2	1,435.8	1,499.7	1,709.3	1,624.9	1,289.0
รวมทั้งสิ้น	4,445.0	5,204.2	4,627.4	4,678.4	4,931.1	5,558.4	6,165.7	6,757.4	7,669.2	8,179.9	7,124.8

ที่มา: Global Trade Atlas (2553)

ตารางภาคผนวก ก28 มูลค่าการนำเข้าสินค้า 10 อันดับแรกของประเทศศรีลังกา หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2542	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เชื้อเพลิงที่ได้จากแร่ น้ำมันแร่และผลิตภัณฑ์ที่ได้จากการกลั่นดังกล่าว	303.2	574.4	506.1	835.9	736.4	1,129.6	1,113.8	1,634.0	2,681.1	3,140.8	1,826.7
2.เครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ บอยเลอร์ เครื่องจักร เครื่องใช้กล และส่วนประกอบ	462.8	510.9	450.4	382.6	510.0	569.2	605.9	766.8	827.9	813.9	626.1
3.เครื่องจักรไฟฟ้า เครื่องอุปกรณ์ไฟฟ้าและส่วนประกอบของดังกว่า	361.7	438.4	291.6	392.2	352.5	502.9	513.3	663.2	748.0	800.3	503.6
4.ฝ้าย	391.6	414.6	397.6	390.2	420.9	526.8	522.3	508.9	526.4	555.7	471.2
5.ผ้าถักแบบนิต	274.5	309.6	298.2	306.9	314.2	342.2	387.8	411.6	463.9	474.4	415.8
6.พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก	185.9	212.4	194.0	183.8	211.5	279.0	323.1	356.5	408.1	437.9	332.2
7.ยานบกนอกจากรถที่เดินบนรางรถไฟหรือรถราง	404.0	391.6	220.2	325.2	496.5	538.9	582.9	711.9	646.1	632.3	324.4
8.ธัญพืช	173.0	133.0	136.9	170.7	176.8	261.0	198.7	218.8	266.8	465.3	306.1
9.อัญมณีและเครื่องประดับ	196.2	265.4	238.1	267.3	317.7	378.0	310.2	322.5	283.7	545.5	277.2
10.กระดาษและกระดาษแข็ง	154.3	192.6	168.2	170.8	189.3	211.4	223.8	253.7	288.1	328.3	262.0
รวมสินค้า 10 รายการ	2,907.0	3,442.9	2,901.3	3,425.6	3,725.9	4,739.0	4,781.8	5,847.9	7,140.1	8,194.6	5,345.3
สินค้าอื่นๆ	2,426.3	2,755.9	2,505.9	2,609.9	2,797.9	3,110.3	3,521.1	3,926.9	4,255.5	5,453.0	4,089.9
รวมทั้งสิ้น	5,333.3	6,198.8	5,407.2	6,035.5	6,523.8	7,849.3	8,302.9	9,774.8	11,395.6	13,647.5	9,435.2

ที่มา: Global Trade Atlas (2553)

2.2) การค้าระหว่างไทย – ศรีลังกา

ความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจระหว่างไทยกับศรีลังกาดำเนินไปด้วยดี แม้ว่าปริมาณการค้าระหว่างสองประเทศจะมีมูลค่าไม่สูงมากนัก แต่ก็เป็นอันดับที่ 3 ของกลุ่มเอเชียใต้ รองจากอินเดียและปากีสถาน อีกทั้งมีแนวโน้มที่จะมีการขยายตัวเพิ่มขึ้นในอนาคต โดยส่วนใหญ่ไทยเป็นฝ่ายได้เปรียบดุลการค้ามาโดยตลอด เมื่อพิจารณามูลค่าการค้าระหว่างไทยกับบังกลาเทศ พบว่า มีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ในช่วงไม่กี่ปีหลังสุด โดยในปี 2544 มีมูลค่าการค้า 7,975.4 ล้านบาท เพิ่มขึ้นเป็น 8,300.6 ล้านบาท ในปี 2548 และเพิ่มขึ้นเป็น 13,319.9 ล้านบาท ในปี 2552 ซึ่งไทยได้ดุลการค้าจากบังกลาเทศมาโดยตลอดตั้งแต่ปี 2543 เป็นต้นมา เนื่องจากไทยส่งออกสินค้าประเภท สินค้าอุปโภคบริโภค อย่างเช่น น้ำตาลทราย ผ้าฝืน ปลาแห้ง ในปริมาณที่สูง และนำเข้าสินค้าในปริมาณที่ต่ำ โดยในปี 2552 ไทยได้ดุลการค้าจากบังกลาเทศถึง 9,084.5 ล้านบาท ซึ่งไทยสามารถส่งออกได้ถึง 11,202.2 ล้านบาท และมีการนำเข้าจากบังกลาเทศเพียง 2,117.7 ล้านบาท

ตารางภาคผนวก ก29 มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับศรีลังกา

หน่วย: ล้านบาท

ปี	มูลค่าการค้า	ไทยส่งออกไปศรีลังกา	ไทยนำเข้าจากศรีลังกา	ดุลการค้าของไทย
2543	10,026.30	7,000.80	3,025.50	3,975.30
2544	7,975.40	6,246.30	1,729.10	4,517.20
2545	6,825.30	6,537.00	288.3	6,248.70
2546	6,992.90	6,657.40	335.5	6,321.90
2547	7,731.50	7,346.30	385.2	6,961.10
2548	8,300.60	7,780.50	520.1	7,260.40
2549	12,227.80	11,200.20	1,027.60	10,172.60
2550	10,679.50	9,421.40	1,258.10	8,163.30
2551	13,634.10	11,393.20	2,240.90	9,152.30
2552	13,319.90	11,202.20	2,117.70	9,084.50

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

สำหรับสินค้าส่งออกที่สำคัญของไทยไปยังศรีลังกา ได้แก่ น้ำตาลทราย ผ้าฝืน ปลาแห้ง ปูนซีเมนต์ และเคมีภัณฑ์ เป็นต้น สินค้าที่ไทยส่งออกไปศรีลังกาที่มีมูลค่าส่งออกสูงที่สุดในปี 2552 ได้แก่ น้ำตาลทราย มีมูลค่าถึง 1,680.4 ล้านบาท ซึ่งเพิ่มจากเมื่อ ปี 2544 กว่าพันล้านบาท เดิมปี 2544 ไทยส่งออกน้ำตาลทรายไปศรีลังกามูลค่าเพียง 502.9 ล้านบาท และค่อยๆ เพิ่มมาเป็น 1,266.8 ล้านบาท ในปี 2549 จนมาถึงปี 2552 ที่ไทยส่งออกน้ำตาลทรายไปศรีลังกามูลค่า 1,680.4 ล้านบาท และในปีนี้เองสินค้าที่ไทยส่งออกไปศรีลังการองลงมา คือ ผ้าฝืน ปลาแห้ง ปูนซีเมนต์ มีมูลค่าการส่งออก 1,595.7 ล้านบาท 906.5 ล้านบาท และ 687.6 ล้านบาท ตามลำดับ โดยมูลค่าการส่งออกของทุกสินค้าของไทยไปยัง ศรีลังกามีมูลค่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องทุกปี ตั้งแต่ปี 2544 จนถึงปี 2549 โดยปี 2544 มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยไปศรีลังกา มูลค่า 6,246.3 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 11,200.2 ล้านบาท ในปี 2549 และหลังจากปี 2549 มูลค่าการส่งออกสินค้าของไทยไปศรีลังกาก็เปลี่ยนแปลงไม่มาก โดยปี 2550 ไทยส่งออกไปศรีลังกามูลค่า 9,421.4 ล้านบาท ส่วนในปี 2551 มูลค่าการส่งออกของสินค้าไทยไปศรีลังกาอยู่ที่ 11,393.2 ล้านบาท และในปี 2552 มีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 11,202.2 ล้านบาท (ตารางภาคผนวก ก30)

ส่วนด้านการนำเข้าสินค้าของไทยจากศรีลังกา มีมูลค่าไม่มากนักเมื่อเทียบกับการส่งออกของไทยไปศรีลังกา นั้นทำให้ไทยได้ดุลการค้าจากศรีลังกามาโดยตลอด ในปี 2543 ไทยมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากศรีลังกา 3,025.5 ล้านบาท และลดลงเรื่อยๆ โดยปี 2544 ไทยนำเข้าสินค้าจากศรีลังกามูลค่า 1,729.1 ล้านบาท ปี 2545 ไทยนำเข้ามูลค่า 288.3 ล้านบาท และปี 2546 ไทยนำเข้าสินค้าจากศรีลังกามูลค่า 333.5 ล้านบาท จนถึงปี 2547 ซึ่งมีมูลค่าการนำเข้าเพียงแค่ 385.2 ล้านบาท และกลับมาเพิ่มขึ้นอย่างมากอีกครั้งในปี 2548 ที่นำเข้าสินค้าจากศรีลังกามูลค่า 520.1 ล้านบาท ในปี 2550 ไทยนำเข้าสินค้าจากศรีลังกา 1,258.1 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นมาเป็น 2,240.9 ล้านบาทในปี 2551 ซึ่งในปี 2552 มีมูลค่าการนำเข้าเป็น 2,117.7 ล้านบาทโดยลดลงจากปีที่แล้วคิดเป็นร้อยละ 5.5 และสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องเพรช พลอย อัญมณี ผลิตภัณฑ์โลหะ เสื้อผ้าสำเร็จรูป ตามลำดับ โดยในปี 2552 ไทยมีมูลค่าการนำเข้าสินค้าประเภท อัญมณี เพรช พลอย ทองแท่งและทองคำ จากศรีลังกาสูงถึง 1,630.1 ล้านบาท นับเป็นสินค้าที่ไทยนำเข้าจากศรีลังกาที่มีมูลค่าสูงที่สุดเป็นอันดับ 1 สินค้ารองลงมาที่ไทยนำเข้าจากศรีลังกาคือนำเข้าผลิตภัณฑ์โลหะ 107.4 ล้านบาท และนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูป มูลค่า 82.9 ล้านบาทตามลำดับ (ตารางภาคผนวก ก31)

ตารางภาคผนวก ก30 มูลค่าการส่งออกและอัตราการขยายตัวสินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของไทยไปศรีลังกา หน่วย: ล้านบาท

ชื่อสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.น้ำตาลทราย	1,219.8 -	502.9 (-58.8)	747.6 (48.7)	506.8 (-32.2)	602.0 (18.8)	96.9 (-83.9)	1,266.8 (1,207.6)	553.1 (-56.3)	479.7 (-13.3)	1,680.4 (250.3)
2.ผ้าผืน	623.8 -	704.4 (12.9)	1,107.4 (57.2)	1,054.4 (-4.8)	1,198.3 (13.7)	1,105.7 (-7.7)	1,260.9 (14.0)	1,257.6 (-0.3)	1,262.1 (0.4)	1,595.7 (26.4)
3.ปลาแห้ง	449.2 -	515.1 (14.7)	395.4 (-23.2)	482.3 (22.0)	373.6 (-22.5)	420.3 (12.5)	595.1 (41.6)	741.9 (24.7)	659.3 (-11.1)	906.5 (37.5)
4.ปูนซิเมนต์	224.8 -	408.1 (81.5)	300.7 (-26.3)	296.1 (-1.6)	179.5 (-39.4)	531.9 (196.4)	399.5 (-24.9)	577.0 (44.4)	1,490.9 (158.4)	687.6 (-53.9)
5.เคมีภัณฑ์	97.4 -	113.4 (16.5)	119.8 (5.6)	172.7 (44.2)	166.2 (-3.8)	221.4 (33.2)	469.6 (112.2)	525.1 (11.8)	592.5 (12.8)	644.3 (8.8)
6.รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	55.8 -	43.4 (-22.3)	61.6 (42.0)	101.9 (65.4)	67.1 (-34.1)	254.5 (279.0)	246.5 (-3.1)	175.1 (-29.0)	316.7 (80.9)	630.3 (99.0)
7.เม็ดพลาสติก	251.4 -	312.0 (24.1)	327.5 (5.0)	425.6 (29.9)	564.9 (32.7)	579.8 (2.7)	497.0 (-14.3)	567.4 (14.2)	591.8 (4.3)	536.1 (-9.4)
8.ด้ายและเส้นใยประดิษฐ์	180.1 -	229.6 (27.5)	248.4 (8.2)	302.1 (21.6)	286.8 (-5.1)	356.0 (24.1)	338.6 (-4.9)	341.8 (1.0)	451.4 (32.1)	381.2 (-15.6)
9.เส้นใยประดิษฐ์	24.9 -	143.0 (474.9)	305.5 (113.6)	285.7 (-6.5)	303.6 (6.3)	275.1 (-9.4)	352.6 (28.2)	425.2 (20.6)	338.8 (-20.3)	346.6 (2.3)
10.เครื่องจักรกลและส่วนประกอบของเครื่อง	83.8 -	128.2 (53.0)	149.4 (16.5)	137.4 (-8.0)	129.4 (-5.9)	298.3 (130.6)	401.8 (34.7)	273.8 (-31.9)	386.0 (41.0)	298.5 (-22.7)
รวม 10 รายการ	3,211.0	3,100.1	3,763.3	3,765.0	3,871.4	4,139.9	5,828.4	5,438.0	6,569.2	7,707.2
อื่นๆ	3,789.8	3,146.2	2,773.7	2,892.4	3,474.9	3,640.6	5,371.8	3,983.4	4,824.0	3,495.0
รวมทั้งสิ้น	7,000.8 -	6,246.3 (-10.8)	6,537.0 (4.7)	6,657.4 (1.8)	7,346.3 (10.4)	7,780.5 (5.9)	11,200.2 (44.0)	9,421.4 (-15.9)	11,393.2 (20.9)	11,202.2 (-1.7)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของสินค้าส่งออก

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ตารางภาคผนวก ก31 มูลค่าการนำเข้าและอัตราการขยายตัวสินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของไทยจากศรีลังกา หน่วย: ล้านบาท

ชื่อสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เครื่องเพชร พลอย อัญมณี เงินแท่งและทองคำ	359.3 -	402.2 (11.9)	129.2 (-67.9)	181.4 (40.4)	180.6 (-0.4)	196.1 (8.6)	666.7 (240.0)	754.2 (13.1)	1,371.0 (81.8)	1,630.1 (18.9)
2.ผลิตภัณฑ์โลหะ	0.4 -	1.0 (133.6)	- -	- -	- -	- -	39.0 -	94.7 (142.7)	114.5 (20.8)	107.4 (-6.1)
3.เสื้อผ้าสำเร็จรูป	2.5 -	1.7 (-33.3)	9.2 (445.3)	11.6 (25.8)	15.1 (30.3)	19.8 (31.4)	23.9 (20.5)	22.9 (-4.2)	48.3 (111.0)	82.9 (71.5)
4.ผ้าผืน	12.8 -	10.8 (-15.6)	24.4 (126.2)	42.3 (73.3)	60.6 (43.2)	97.6 (61.1)	58.1 (-40.5)	63.7 (9.6)	108.8 (70.8)	80.5 (-26.0)
5.พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	4.1 -	1.5 (-61.9)	2.8 (82.4)	2.0 (-29.3)	2.9 (47.0)	2.4 (-18.2)	3.6 (50.6)	179.9 (4,873.9)	366.8 (104.0)	59.7 (-83.7)
6.เคมีภัณฑ์	3.3 -	1.9 (-44.0)	6.8 (262.0)	3.1 (-54.7)	15.8 (416.1)	7.1 (-55.5)	39.5 (459.6)	21.7 (-45.0)	21.2 (-2.3)	27.9 (31.4)
7.ลวดและสายเคเบิล	0.3 -	- (-100.0)	- -	- -	0.1 -	3.1 (4,328.6)	3.7 (18.2)	7.9 (115.5)	11.9 (50.3)	22.0 (84.8)
8.ส่วนประกอบและอุปกรณ์ยานยนต์	15.9 -	14.8 (-7.0)	19.0 (28.9)	16.3 (-14.5)	14.8 (-9.0)	19.4 (30.9)	16.7 (-14.1)	19.8 (19.0)	28.9 (46.0)	14.5 (-49.7)
9.กาแฟ ชา เครื่องเทศ	2.1	3.5 (64.9)	6.7 (94.2)	5.9 (-12.2)	4.3 (-27.1)	4.4 (1.8)	8.2 (87.2)	9.3 (13.5)	12.0 (29.4)	13.5 (12.9)
10.ผลิตภัณฑ์สิ่งทออื่นๆ	0.03 -	1.8 (4,951.7)	0.4 (-77.3)	0.1 (-66.8)	2.0 (1,371.9)	1.9 (-7.7)	1.4 (-24.5)	1.4 (-1.5)	16.9 (1,115.6)	9.6 (-42.8)
รวมสินค้า 10 รายการ	400.7	439.2	198.5	262.7	296.2	351.8	860.8	1,175.5	2,100.3	2,048.1
อื่นๆ	2,624.8	1,289.9	89.8	72.8	89.0	168.3	166.8	82.6	140.6	69.6
รวมทั้งสิ้น	3,025.5 -	1,729.1 (-42.9)	288.3 (-83.3)	335.5 (16.4)	385.2 (14.8)	520.1 (35.0)	1,027.6 (97.6)	1,258.1 (22.4)	2,240.9 (78.1)	2,117.7 (-5.5)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของสินค้านำเข้า

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

3) กฎระเบียบทางการค้า

มาตรการทางการนำเข้าและส่งออกสินค้าและบริการที่ศรีลังกาได้บังคับใช้มีดังนี้

3.1) มาตรฐานของศรีลังกา (Sri Lanka Standards)

มาตรฐานระดับชาติได้รับการกำหนดโดยสถาบันมาตรฐานศรีลังกา (Sri Lanka Standards Institution) ในการกำหนดมาตรฐานระดับชาตินั้น นโยบายของสถาบันมาตรฐานศรีลังกาจะเป็นไปตามมาตรฐานระหว่างประเทศและหลักปฏิบัติเท่าที่จะนำไปปรับใช้ได้ ปัจจุบันมีมาตรฐานของศรีลังกากว่า 1,250 ข้อ อันเกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ สินค้า วัสดุ กระบวนการและหลักปฏิบัติหลายๆ ข้อ ได้รับการแก้ไขให้ดูแลการพัฒนาในด้านวัสดุ กระบวนการและเทคโนโลยีใหม่ๆ มาตรฐานของศรีลังกา (Sri Lanka Standards) มีเจตนาเพื่อให้มีการนำไปใช้โดยสมัครใจโดยผู้ที่เกี่ยวข้อง เว้นแต่ที่บังคับให้ใช้ภายใต้ข้อกำหนดของพระราชบัญญัติสถาบันมาตรฐานศรีลังกา

ศรีลังกามีห้องปฏิบัติการทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนหลายแห่งซึ่งจะดำเนินการทดสอบมาตรฐานและให้การรับรองว่า ตรงตามการรับรองระดับสากลอย่างเช่น SWEDAC การรับรองที่ให้โดยห้องปฏิบัติการเหล่านี้เป็นที่ยอมรับในระดับนานาชาติ ห้องปฏิบัติการเหล่านี้รวมไปถึง ITI, SGS และ SLSI สถาบันมาตรฐานศรีลังกา (Sri Lanka Standards Institution)

3.2) การตรวจสอบสิ่งของนำเข้า (Import Inspection)

สถาบันมาตรฐานศรีลังกา (Sri Lanka Standards Institution: SLSI) ได้ดำเนินระบบตรวจสอบสิ่งของนำเข้าเชิงบังคับ (Compulsory Import Inspection Scheme) ซึ่งครอบคลุมรายการสินค้า 102 รายการตามกฎระเบียบที่กำหนดภายใต้พระราชบัญญัติการควบคุมการนำเข้าและส่งออก มาตรา 1 ปี 2512 โดยแก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ มาตรา 28 ปี 2530

ตามระเบียบการกำหนดมาตรฐานและควบคุมคุณภาพการส่งออก ปี 2549 ภายใต้พระราชบัญญัติข้างต้น การปรับผลิตภัณฑ์ที่นำเข้ามาให้เป็นไปตามมาตรฐานของศรีลังกาจะได้รับการตรวจสอบ นอกจากนั้น มาตรฐานของศรีลังกาที่ใช้กับรายการสินค้าพวกนั้นจะแสดงไว้ในบัญชีรายการนี้ด้วยโดยประเภทของสินค้าที่ส่ง (Categories of Consignments) ได้แก่

ประเภทที่ 1 สินค้าที่ส่งมาพร้อมกับใบรับรองคุณภาพจากห้องปฏิบัติการต่างประเทศที่เชื่อถือได้หรือหน่วยงานตรวจสอบที่ SLSI ได้ลงนามในบันทึกความเข้าใจ (MOU) ด้วย

ประเภทที่ 2 สินค้าที่ส่งมาพร้อมกับใบรับรองคุณภาพจากหน่วยงานมาตรฐานระดับชาติของประเทศผู้ส่งออก

ประเภทที่ 3 สินค้าที่นำเข้าจากโรงงานผู้ผลิตซึ่งลงทะเบียนไว้กับ SLSI และมาพร้อมกับใบรับรองคุณภาพจากผู้ผลิต

ประเภทที่ 4 ผลิตภัณฑ์ที่มีเครื่องหมายรับรองของหน่วยงานมาตรฐานระดับชาติของประเทศผู้ส่งออกที่ซึ่งมาตรฐานระดับชาติของประเทศผู้ส่งออกเป็นไปตามมาตรฐานของศรีลังกาที่สอดคล้องกัน

ประเภทที่ 5 สินค้าที่ส่งมาซึ่งไม่อยู่ในประเภทข้างต้นใดเลย

โดยจะมีการดึงตัวอย่างจากสินค้าที่ส่งมาที่อยู่ในประเภท 1 ถึง 4 และส่งไปทดสอบด้วยการสุ่ม หรือหากมีข้อสงสัยที่สมเหตุสมผลเกี่ยวกับคุณภาพของสินค้าที่ส่งมา การส่งของรายการสินค้าที่กำหนดใดๆ ซึ่งอยู่ในประเภทที่ 5 จะต้องถูกเก็บตัวอย่างไว้ที่ท่า สิ่งที่ส่งจะต้องไม่ถูกปล่อยจากท่าจนกว่าได้รายการการทดสอบแล้ว หากมาตรฐานทั้งสองสอดคล้องกันโดยครบถ้วน ไม่จำเป็นต้องส่งใบรับรองคุณภาพมาด้วย ในกรณีที่ข้อกำหนดเฉพาะของมาตรฐานระดับชาติเบี่ยงเบนไปจากมาตรฐานของศรีลังกา ต้องใช้ใบรับรองการทดสอบเพื่อรับรองว่า ข้อกำหนดเฉพาะดังกล่าวเป็นไปตามมาตรฐานของศรีลังกา

3.3) การตรวจสอบสิ่งของส่งออก (Export Inspection) โดยผลิตภัณฑ์ต่อไปนี้ต้องให้ตรวจสอบมาตรฐานก่อนการส่งออก

- ปลาสวยงาม (Aquarium Fish) การเพาะเลี้ยงและอาหารทะเล (Aqua Culture & Seafood):
- ระบบวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (Hazard Analysis Critical Control Point: HACCP)
- ข้อกำหนดของสหภาพยุโรป (มาตรฐานต่างๆ) (European Union Requirements (Standards)
- สมาคมผู้ประกอบธุรกิจค้าปลีกแห่งอังกฤษ (British Retail Consortium: BRC)
- องค์การอาหารและยา สหรัฐอเมริกา (Food & Drug Administration: FDA)
- สถาบันมาตรฐานศรีลังกา (Sri Lanka Standard Institute: SLSI)
- พืชไม้ดอก (Floriculture)

ผู้ส่งออกต้องปฏิบัติตามมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดโดยสหภาพยุโรป นอกเหนือไปจากมาตรฐานคุณภาพที่กำหนดโดยสหภาพยุโรป มีมาตรฐานแบบสมัครใจที่กำหนดโดยองค์กรเอกชนเพื่อการรับรองคุณภาพผลิตภัณฑ์ทางการเกษตร เช่น Eurep Gap MPS เป็นต้น

3.4) ใบอนุญาต (License)

กรมควบคุมการนำเข้าและส่งออก (Department of Import and Export Control) ซึ่งได้รับการจัดตั้งเป็นกรมแยกต่างหากตามพระราชบัญญัติ มาตรา 1 ปี 2512 โดยมีเจตนาเพื่อควบคุมการนำเข้าสินค้าเข้าสู่ประเทศ และการส่งออกสินค้าออกจากประเทศในส่วนของนโยบายเศรษฐกิจที่เปิดรับโดยเริ่มใช้ในปี 2520 ข้อจำกัดในการนำเข้าและส่งออกส่วนใหญ่ได้รับการปลดเปลื้อง ตั้งแต่นั้นมา ข้อกำหนดใน

การให้อนุญาตสำหรับการนำเข้าและส่งออกสินค้าได้ถูกนำออกไปในส่วนที่เกี่ยวข้องกับรายการสินค้านอกเหนือไปจากยา สารเคมี อุปกรณ์โทรคมนาคม และอาวุธปืน อื่นๆ ข้อจำกัดต่างๆ เหล่านี้ถูกวางไว้โดยมีเจตนาเพื่อหลีกเลี่ยงการนำเข้าที่ไม่พึงปรารถนาเข้าสู่ในประเทศ ซึ่งทำให้เกิดผลกระทบที่ไม่ดีต่อสาธารณสุข สิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจและความปลอดภัยของประเทศ

ใบอนุญาตนำเข้า (Import License) ได้มีการอำนวยความสะดวกเพื่อให้สามารถออกใบอนุญาตควบคุมการนำเข้าตามประเภทและรายการต่อไปนี้

ประเภทที่ 1 การนำเข้ายานพาหนะ

ประเภทที่ 2 การนำเข้ายา

ประเภทที่ 3 การนำเข้าสารเคมีและก๊าซ

ประเภทที่ 4 การนำเข้าสินค้าเบ็ดเตล็ด

ใบอนุญาตส่งออก (Export License) ได้มีการอำนวยความสะดวกเพื่อให้สามารถออกใบอนุญาตควบคุมการส่งออกตามประเภทและรายการต่อไปนี้

ประเภทที่ 1 การส่งออกไม้ รวมถึงท่อนซุงและไม้แปรรูป

ประเภทที่ 2 การส่งออกสิ่งของที่ทำจากไม้

ประเภทที่ 3 งาช้าง ผงและเศษงาช้าง

ประเภทที่ 4 เศษโลหะ

ประเภทที่ 5 ยานยนต์ที่ลงทะเบียนครั้งแรกก่อน วันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2488

ประเภทที่ 6 งาช้างตกแต่งและสิ่งของที่ทำจากงาช้าง

3.5) การรับรองการส่งออก (Certifications for Export)

(1) ปลาสวยงาม (Aquarium Fish) การเพาะเลี้ยงและอาหารทะเล (Aqua Culture & Seafood) ต้องมีใบรับรองด้านสุขภาพ (ใบรับรองความปลอดภัยของอาหาร) ออกให้โดยกรมประมงและทรัพยากรทางน้ำใบรับรองระบบวิเคราะห์อันตรายและจุดวิกฤตที่ต้องควบคุม (HACCP: Hazard Analysis Critical Control Point) ที่ออกให้โดยกรมประมงและทรัพยากรทางน้ำ การอนุญาตส่งออกไปยังสหภาพยุโรป (EU) และสหรัฐอเมริกา (กรมประมงและทรัพยากรทางน้ำเป็นหน่วยงานผู้มีอำนาจถูกต้องที่ได้รับการแต่งตั้งตามใบอนุญาตของสหภาพยุโรป) ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) GSP ฟอร์ม A สำหรับปลาหรือพืชทะเล หนังสืออนุญาตสำหรับสายพันธุ์สงวน และใบรับรองคุณภาพน้ำ

(2) พืชไม้ดอก (Floriculture) ซึ่งกฎระเบียบของศรีลังกากำหนดให้การส่งออกผลิตภัณฑ์พืชดอกต้องถูกเพาะเลี้ยงจนเติบโตและไม่อนุญาตสำหรับแหล่งที่ได้มาจากป่า การบังคับใช้เรื่องนี้โดยใช้วิธีใบรับรองความชัดเจนโดยกรมป่าไม้ ในกรณีที่สายพันธุ์ที่ได้รับการอันตรายซึ่งเพาะเลี้ยงมาเป็นพิเศษเพื่อการส่งออก จะต้องมีใบรับรองของ CITES ที่ออกให้โดยกรมอนุรักษ์พันธุ์สัตว์ป่า และ

สำหรับการพืชน้ำ ต้องได้ใบรับรองจากองค์กรวิจัยและพัฒนาทางน้ำแห่งชาติ (National Aquatic Research & Development Agency: NARA) และกรมป่าไม้ โดยการขนส่งพืชไม้ดอกควรได้รับใบรับรองปลอดศัตรูพืช (Phytosanitary Certificate: PC) ที่ออกให้โดยกรมการเกษตร

(3) ผลไม้ ผัก ธัญพืช มะม่วงหิมพานต์ และผลิตผลทางการเกษตรอื่นๆ (Fruits Vegetables Cereals Cashew and other Agricultural produce) ใบรับรองหลักที่จำเป็นคือ ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) และใบรับรองปลอดศัตรูพืช (Phytosanitary Certificate: PC)

(4) ผลิตภัณฑ์สิ่งทอหัตถกรรม (Handloom Textile Products) ต้องมีใบรับรอง G.S.P. และใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin)

(5) ยางและผลิตภัณฑ์จากยาง (Rubber and Rubber Products) ใช้การรับรองในการรักษามาตรฐาน ไม่มีใบอนุญาตและใบรับรองเป็นพิเศษอื่นใดสำหรับการส่งออกผลิตภัณฑ์จากยาง

(6) ชา (Tea) ต้องมีใบรับรองหลายฉบับสำหรับการส่งออกชา คณะกรรมการชาศรีลังกา (Sri Lanka Tea Board) จะออกใบรับรองดังกล่าวเป็นส่วนใหญ่ ผู้ส่งออกควรจะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ส่งออกกับคณะกรรมการชาศรีลังกา โดยใบรับรองต่อไปนี้มีความสำคัญในการส่งออก ใช้ใบรับรองแหล่งกำเนิดสินค้า (Certificate of Origin) และเมื่อมีการส่งออกไปยังประเทศต่างๆ เช่น ประเทศในสหภาพยุโรป ญี่ปุ่น สหรัฐอเมริกา ต้องเพิ่มเติมใบรับรองต่อไปนี้ด้วย ได้แก่ ISO 22000, Europe Gap, HACCP

(7) ของเล่น (Toys) ต้องสอดคล้องกับมาตรฐานที่กำหนดและปลอดภัยสำหรับเด็ก ของเล่นของศรีลังกาจะเป็นไปตาม EN71 และ ASTM ซึ่งจะมีคุณสมบัติเหมาะสมสำหรับเครื่องหมาย CE โดยจะมีการทำการทดสอบคุณภาพที่บริษัท เจเนอรัล ซุปเปอร์อินเท็นเด็นซ์ จำกัด องค์กรอื่นๆ อย่างเช่น สถาบันมาตรฐานศรีลังกาและ CISIR นอกจากนั้น องค์กรเหล่านั้นยังช่วยให้ได้มาซึ่งใบรับรองอื่นๆ ด้วย โรงงานต่างๆ จะมีพนักงานควบคุมคุณภาพของตนเองอยู่แล้ว

(8) เฟอร์นิเจอร์ไม้ (Wooden Furniture) โดยผลิตภัณฑ์เฟอร์นิเจอร์ของศรีลังกาสามารถบรรลุมาตรฐานคุณภาพระดับสากลต่างๆ ได้อย่างดีเยี่ยม งานก็มีความก้าวหน้าในการบรรลุข้อกำหนดของ FSC

3.6) หนังสืออนุญาต (Permit) เช่นหนังสืออนุญาตควบคุมการส่งออก (Export Control Permit) ต้องใช้สำหรับสินค้า 3 รายการ ดังนี้

- หนังสืออนุญาตไม้ปะการังที่ออกให้โดยกรมอนุรักษ์สัตว์ป่า
- ไม้ เช่น ไม้ (รวมถึง ท่อนซุงและไม้แปรรูป) ที่จัดประเภทตาม HS บทที่ 44 ยกเว้นถ่านจากกะลามะพร้าว อุปกรณ์เครื่องใช้ในครัวเรือนที่ทำจากไม้และหนังสืออนุญาตไม้ยางออกให้โดยกรมป่าไม้ โดยงานหัตถกรรมที่ทำจากไม้มะเกลือได้รับอนุญาตให้ส่งออกตามคำแนะนำของสภางานฝีมือแห่งชาติ (National Craft Council) ในทางตรงกันข้าม ไม้มะเกลือไม่ได้รับอนุญาตให้ส่งออกไม่ว่าในรูปแบบใดๆ เช่น ไม้แปรรูป หรือเฟอร์นิเจอร์ ไม้ยางแปรรูปได้รับอนุญาตให้ส่งออกโดยไม่ต้องมีใบอนุญาต
- ยานยนต์ที่ขึ้นทะเบียนครั้งแรกในศรีลังกาก่อนวันที่ 1 มกราคม พ.ศ. 2488 ต้องใช้หนังสืออนุญาตออกให้โดยสำนักทะเบียนยานยนต์

4) นโยบายการค้า

ภายหลังจากได้รับเอกราชในปี 2491 ถึงปี 2520 รัฐบาลปกครองประเทศแบบสังคมนิยมโดยรัฐเป็นผู้ควบคุมระบบและกิจกรรมทางเศรษฐกิจทั้งหมด และวางนโยบายการค้าแบบปกป้อง (Protectionism) ให้สวัสดิการสังคมมากกว่าการนำเข้าและการลงทุน ส่งผลให้ช่วงเวลานั้นประชาชนมีสุขภาพดี มีการศึกษา แต่เศรษฐกิจมีการพัฒนาน้อยมาก เพราะสาเหตุส่วนหนึ่งมาจากสงครามการเมืองกับกลุ่ม Tamil Tigers ในช่วงเวลานี้ รัฐบาลมีข้อกำหนดที่เข้มงวดในการนำเข้าสินค้าเข้าประเทศ โดยสินค้ามากกว่า 280 รายการจะต้องขอใบอนุญาตนำเข้า และถูกจำกัดโควตาการนำเข้าภายหลังจากปี 2520 ศรีลังกาเปลี่ยนแปลงนโยบายการค้า โดยเปิดให้มีการลงทุนต่างชาติมากขึ้นและออกกฎระเบียบเพื่อส่งเสริมการลงทุนต่างชาติ จึงทำให้ศรีลังกาเป็นประเทศแรกในภูมิภาคเอเชียใต้ที่มีการกำหนดนโยบาย The Inward-Looking เพื่อลดการขาดดุลทางการค้าและดำเนินการตามนโยบายการค้าเสรีนโยบายใหม่ ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในโครงสร้างเศรษฐกิจหลายประการดังนี้

- แปรรูปรัฐวิสาหกิจ และเปิดโอกาสให้เอกชนดำเนินกิจการในหลายกิจการแทนภาครัฐโดยการสนับสนุนจากธนาคารโลก จึงทำให้เศรษฐกิจขยายตัว มีรายได้เงินตราต่างประเทศมากขึ้น และปัจจุบันยังมีรัฐวิสาหกิจที่อยู่ระหว่างแปรรูปอีกหลายแห่ง เช่น สายการบิน Air Lanka และองค์การโทรคมนาคม Sri Lanka Telecom (SLT) เป็นต้น
- ปฏิรูปการส่งออก การนำเข้าสินค้า และโครงสร้างภาษี รวมทั้งการลงทุนต่างชาติ
- จัดตั้ง Free Trade Zone (FTZ) เพื่อเพิ่มแรงกระตุ้นให้มีการลงทุนผลิตเพื่อการส่งออก

ในช่วงปี 2523 มีการปฏิรูประบบการค้าเสรีครั้งที่สอง (2nd Wave) โดยการลดภาษีนำเข้าและปรับโครงสร้างภาษีศุลกากรเป็นสามอัตราคือ 10, 20 และ 35 ตามลำดับ มีการเปลี่ยนแปลงการพัฒนาอุตสาหกรรมแบบโซเวียต มาเป็นการจัดตั้งอุตสาหกรรมผลิตสินค้าอุปโภคบริโภคเพื่อทดแทนการนำเข้า แต่กระบวนการปฏิรูปยังเป็นไปอย่างช้ามากเพราะเหตุที่มีความขัดแย้งทางการเมือง

ปี 2533 ได้จัดตั้งคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน (The Board of Investment: BOI) เพื่อควบคุมดูแล ให้ความสะดวก และกระตุ้นให้มีการลงทุน สำหรับผู้ประกอบการที่ผลิตสินค้าเพื่อทดแทนการนำเข้าหรือผลิตสินค้าเพื่อการส่งออก และยกเลิกข้อจำกัดที่กำหนดไว้สำหรับโครงการร่วมทุนนอกเขต EPZ และได้ขยายสิทธิพิเศษที่ให้แก่นักลงทุนในเขต EPZ ไปยังนักลงทุนภายในประเทศที่ผลิตเพื่อการส่งออกด้วย โดยมี The Bureau for Infrastructure Investment (BII) เป็นหน่วยงาน

4.1) นโยบายส่งเสริมการนำเข้า

ในปี 2540 ศรีลังกาได้ประกาศปรับปรุงอัตราแลกเปลี่ยนเงินตราต่างประเทศ โดยยกเลิกระบบเดิมเป็นระบบลอยตัวให้ขึ้นอยู่กับกลไกตลาด และประกาศลดอัตราภาษีสำหรับการนำเข้าเสื้อผ้าสำเร็จรูปและอุตสาหกรรมสิ่งทอ ทำให้อุตสาหกรรมสิ่งทอขยายตัวเพิ่มมากขึ้น เศรษฐกิจจึงเติบโตขึ้น

มากในช่วงปี 2538-2542 สินค้านำเข้าสำคัญ ได้แก่ น้ำมัน เครื่องจักร สินค้าบริโภคและวัตถุดิบ มีการแบ่งสินค้านำเข้าออกเป็นสามกลุ่ม ได้แก่ กลุ่มสินค้าที่สามารถนำเข้าได้อย่างเสรี กลุ่มสินค้าที่ต้องมีใบอนุญาตการนำเข้า และกลุ่มสินค้าที่ต้องได้รับอนุญาตเพื่อนำเข้า สินค้านำเข้าส่วนใหญ่ไม่ต้องมีใบอนุญาตนำเข้าซึ่งการส่งเสริมการนำเข้าได้แก่

- ผู้ผลิตสินค้าเพื่อการส่งออกทั้งทางตรงและทางอ้อม จะได้รับการสนับสนุนให้นำเข้าวัตถุดิบโดยไม่ต้องเสียภาษี หรือ Temporary Importation for Export Processing Scheme (TIEP) Scheme โดยแบ่งเป็น (TIEP1) Scheme และ (TIEP4) Scheme หากนำเข้ามาเพื่อผลิตสินค้าหากนำมาเก็บไว้ที่คลังสินค้า ทัณฑ์บน หรือ Manufacture In Bonds Scheme

- ผู้ผลิตสินค้าได้รับการยกเว้นภาษีนำเข้าวัตถุดิบเพื่อใช้/เพื่อการผลิตสำหรับการส่งออก หากส่งสินค้าออกมากเกินกว่าร้อยละ 90 ของสินค้าที่ผลิตทั้งหมด (มาตรา 15 ของ The BOI Act)

- สินค้านำเข้าเพื่ออุตสาหกรรมการส่งออก และโครงการภายใต้การอนุมัติของ BOI ส่วนใหญ่จะได้รับการยกเว้นภาษีมูลค่าเพิ่ม หรือสามารถขอคืนภาษีมูลค่าเพิ่มได้ภายหลัง

4.2) นโยบายส่งเสริมการส่งออก

ศรีลังกามีการส่งออกสินค้าอุตสาหกรรมมากกว่าสินค้าเกษตร (ในอดีตสินค้าเกษตร เช่น ยาง ชา มะพร้าว เป็นสินค้าส่งออกหลัก) ซึ่งส่วนใหญ่เป็นสินค้าที่ผลิตทางรัฐด้านตะวันตก คือ รอบๆ กรุงโคลัมโบ สินค้าหลักคือเสื้อผ้าสำเร็จรูปซึ่งส่งออกภายใต้ตราสินค้า Made in Sri Lanka ที่ได้รับการยอมรับว่าเป็นสินค้าที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสินค้ายี่ห้อ Marks & Spencer ที่ตั้งฐานการผลิตในศรีลังกา นอกจากนั้น ศรีลังกายังมีการผลิตวัสดุที่ใช้ในการผลิตเสื้อผ้าสำเร็จรูป เช่น ซิป กระดุม ยางยืด ไม้แขวนเสื้อ ฯลฯ ทำให้สามารถขยายธุรกิจต่อออกไปได้อีกด้วย ซึ่งนโยบายการส่งเสริมการส่งออกได้แก่

- การลดภาษี (Duty Rebate Scheme) กำหนดโดย Sri Lanka Customs Bonds Division

- บริษัทส่งออกสินค้าที่ได้รับการอนุมัติจาก BOI จะได้รับการยกเว้นภาษี Corporate tax และได้รับการสนับสนุนจาก Export Development Board Marketing

- จัดตั้งตั้งเขต Free Trade Zones ได้แก่ Katunayake EPZ Biyagama EPZ Koggala EPZ Malwatta EPZ Mirigama EPZ Wathupitiwela EPZ Mawathagama EPZ และ Polgahawela EPZ ส่วน Industrial Parks ได้แก่ Kandy (Pallakele) Industrial Park Seethawaka Industrial Park และ Horana Industrial Park โดยให้สิทธิพิเศษหลายประการกับผู้ผลิตเพื่อการส่งออก

6. สาธารณรัฐแห่งสหภาพเมียนมาร์

ด้านการค้าระหว่างประเทศ

พม่ามีทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์จึงเอื้อต่อการประกอบอุตสาหกรรมต่างๆ มีป่าไม้เป็นจำนวนมาก มีแม่น้ำหลายสายไหลผ่าน มีหุบเขาหลายลูก และมีแร่ธาตุที่สำคัญ รวมถึงอัญมณีจำนวนมากที่ยังไม่ได้ถูกนำขึ้นมาใช้ นอกจากนี้ พม่าเคยมีประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมอันรุ่งเรือง จึงมีศักยภาพเอื้อต่อการประกอบอุตสาหกรรมท่องเที่ยว อีกทั้งพม่าก็เป็นประเทศที่มีอาณาเขตติดต่อกับหลายประเทศ ทั้งอินเดีย บังกลาเทศ ไทย จีน และลาว ทำให้ภาคการค้าระหว่างประเทศมีความสำคัญอย่างมาก และประเทศพม่ายังมีการรวมกลุ่มทางเศรษฐกิจกับประเทศและกลุ่มประเทศต่างๆ มากมาย ได้แก่ สมาชิกองค์การการค้าโลก (World Trade Organization: WTO) ธนาคารโลก (World Bank) ธนาคารเพื่อการพัฒนาเอเชีย (Asian Development Bank: ADB) การเงินระหว่างประเทศ (International Monetary Fund: IMF) และความริเริ่มแห่งอ่าวเบงกอลว่าด้วยความร่วมมือหลากหลายสาขาทางเศรษฐกิจและวิชาการ (Bay of Bengal Initiative Multi-Sectoral Technical and Economic Cooperation: BIMSTEC) เป็นต้น

1) สถานการณ์ส่งออก นำเข้า

เมื่อศึกษามูลค่าการส่งออกของพม่าไปตลาดโลกในช่วงปี 2544 - 2551 เห็นได้ว่าการส่งออกของพม่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น แม้ว่ามีหดตัวลงบ้างในปี 2545 แต่หลังจากนั้นก็ยังคงมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2551 พม่ามีมูลค่าการส่งออกไปตลาดโลกเท่ากับ 6387.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ แต่พม่าก็นำเข้าสินค้ามีมูลค่ามากเช่นกัน โดย อย่างไรก็ตามถ้าพิจารณาดุลการค้าของพม่า เห็นได้ว่าส่วนใหญ่พม่าเกิดดุลกาค้ากับตลาดโลกในช่วง 10 ปีย้อนหลัง สำหรับรายละเอียดดังแสดงในตารางภาคผนวก ก32

ตารางภาคผนวก ก32 มูลค่าการส่งออก – นำเข้าของพม่า หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
ส่งออกสินค้า	2,817.4	2,801.0	2,811.8	3,211.0	3,769.8	4,646.8	4,936.7	6,387.9	5,915.6
อัตราการขยายตัว (%)		-0.6	0.4	14.2	17.4	23.3	6.2	29.4	-7.4
นำเข้าสินค้า	2,444.2	2,654.7	2,919.3	3,101.3	3,214.9	3,501.9	5,029.3	6,293.5	6,325.3
อัตราการขยายตัว (%)		8.6	10.0	6.2	3.7	8.9	43.6	25.1	0.5
ดุลการค้า	373.2	146.3	-107.5	109.8	554.9	1,144.8	-92.5	94.4	-409.6

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

1.1) การส่งออก

การส่งออกสินค้าของพม่านั้นมีมูลค่าเพิ่มขึ้นเรื่อยๆ ในระยะ 10 ปีที่ผ่านมา โดยในปี 2544 มีมูลค่าการส่งออกอยู่ที่ 2,817.4 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ปี 2546 พม่าส่งออกสินค้ามูลค่า 2,811.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และเพิ่มขึ้นเป็น 3,769.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี2548 และปี 2551 การส่งออกของพม่ามีมูลค่ารวม 6,387.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เป็นปีที่มีการส่งออกสินค้ามากที่สุดในรอบทศวรรษที่ผ่านมา ซึ่งในปี พ.ศ. 2552 พม่ามีการส่งออกสินค้าลดลงเหลือเพียง 5,915.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ หดตัวร้อยละ 7.4 จากปี 2551 โดยประเทศคู่ค้าที่สำคัญคือ ไทย (2552) รองลงมาได้แก่ อินเดีย จีน ญี่ปุ่นตามลำดับ สินค้าส่งออกที่สำคัญของพม่าได้แก่ เชื้อเพลิงธรรมชาติ น้ำมัน พืช ผัก และไม้ เป็นต้น โดยพม่าส่งออกสินค้าประเภทเชื้อเพลิงและน้ำมันมากที่สุด โดยปี 2544 พม่าส่งออกน้ำมันและเชื้อเพลิงมูลค่า 704.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ เพิ่มมาเป็น 1,091.0 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ในปี 2547 ต่อมาในปี 2551 พม่าสามารถส่งออกน้ำมันและเชื้อเพลิงได้สูงถึง 3,191.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ แต่ปี 2552 พม่าส่งออกได้ลดลงเหลือเพียง 2,616.1 ล้านเหรียญสหรัฐฯ สินค้าที่มีความสำคัญกับพม่าอีกชนิดหนึ่งนั้นก็คือ พืช ผักรวมทั้งรากและหัวที่บริโภคได้ เป็นสินค้าที่พม่าส่งออกไปขายยังต่างประเทศมากที่สุดเป็นอันดับ 2 รองลงมาจากน้ำมันและเชื้อเพลิง โดยปี 2547 พม่าส่งออกพืชและผัก มูลค่า 268.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และในปี 2552 การส่งออกพืชและผักของพม่าเพิ่มขึ้นมาเป็น 1,002.6 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (ตารางภาคผนวก ก33)

1.2) การนำเข้า

ในเรื่องของการนำเข้าสินค้าของประเทศพม่านั้นก็มีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกๆ ปี ตั้งแต่ปี 2544 จนถึงปัจจุบัน โดยมีอัตราการขยายตัวที่เป็นบวกทุกๆ ปี โดยปี 2544 มีมูลค่าการนำเข้าสินค้า 2,444.2 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และปี 2548 มีมูลค่าการนำเข้าสินค้า 3,214.9 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ซึ่งปี 2552 พม่ามีการนำเข้าสินค้ามูลค่ารวม 6,325.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ขยายตัวร้อยละ 0.5 จากปี 2551 ที่นำเข้า 6,293.5 ล้านเหรียญสหรัฐฯ โดยพม่านำเข้าสินค้าจากจีนมากเป็นอันดับ 1 รองลงมาได้แก่ ไทย สิงคโปร์ และมาเลเซียตามลำดับ (2552) โดยสินค้านำเข้าที่สำคัญ ได้แก่ เครื่องปฏิกรณ์ เครื่องจักรนิวเคลียร์ บอยเลอร์ เครื่องจักรไฟฟ้า อุปกรณ์ไฟฟ้า เชื้อเพลิงธรรมชาติและยานพาหนะที่ไม่ใช่ราง เป็นต้น โดยพม่านำเข้าสินค้าประเภทเครื่องจักรเป็นส่วนใหญ่ โดยพม่านำเข้าเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เครื่องจักรนิวเคลียร์เป็นอันดับที่ 1 โดยในช่วง 10 ปีหลังสุด พม่านำเข้าเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เครื่องจักรนิวเคลียร์เพิ่มขึ้นทุกๆปี โดยในปี 2544 พม่านำเข้ามูลค่า 327.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ ต่อมาในปี 2548 พม่านำเข้าเพิ่มมาเป็น 383.3 ล้านเหรียญสหรัฐฯ และมาจนปี 2552 พม่านำเข้าเครื่องปฏิกรณ์นิวเคลียร์ เครื่องจักรนิวเคลียร์มูลค่าสูงถึง 926.8 ล้านเหรียญสหรัฐฯ (ตารางภาคผนวก ก34)

ตารางภาคผนวก ก33 มูลค่าการส่งออกสินค้า 10 อันดับแรกของพม่า หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เชื้อเพลิงธรรมชาติ น้ำมัน ผลิตภัณฑ์การกลั่นและอื่นๆ	704.2	785.3	729.0	1,091.0	1,570.2	2,106.5	2,125.4	3,191.1	2,616.1
2.พืช ผักรวมทั้งรากและหัวที่บริโภคได้	317.4	298.3	277.6	268.3	311.8	579.3	637.3	737.6	1,002.6
3.ไม้และของทำด้วยไม้ ถ่านไม้	411.1	452.8	554.9	629.3	808.9	759.8	925.0	973.6	656.5
4.เครื่องแต่งกายและของที่ใช้ประกอบกับเครื่องแต่งกาย ที่ไม่ได้ถักแบบนิตหรือแบบโครเชต์	365.5	299.0	346.6	340.1	261.5	321.6	358.5	406.4	422.1
5.ปลา สัตว์น้ำจำพวกรัสตาเซีย โมลลุสก์ และสัตว์น้ำไม่มีกระดูกสันหลัง	170.6	184.3	173.6	231.9	244.0	277.0	254.8	299.0	298.5
6.ธัญพืช	39.8	73.5	57.2	30.2	42.4	35.6	33.6	83.9	116.6
7.สินแร่ ตะกรันและเถ้า	12.2	9.7	11.6	14.0	28.9	20.9	44.3	75.0	107.2
8.อัญมณี	21.5	34.7	26.7	47.5	47.2	76.2	94.9	52.8	98.6
9.เมล็ดพืชและผลไม้ ที่มีน้ำมัน เมล็ดธัญพืช	23.8	8.4	41.7	34.1	26.2	29.4	63.2	115.5	93.0
10.รองเท้า สนับแข้ง และของที่คล้ายๆ กัน	20.8	22.4	30.4	30.6	36.7	45.4	56.8	61.6	80.3
รวมสินค้า 10 รายการ	2,086.9	2,168.3	2,249.3	2,717.1	3,378.0	4,251.7	4,593.9	5,996.4	5,491.7
สินค้าอื่นๆ	730.5	632.6	562.5	493.9	391.9	395.1	342.8	391.5	424.0
รวมทั้งสิ้น	2,817.4	2,801.0	2,811.8	3,211.0	3,769.8	4,646.8	4,936.7	6,387.9	5,915.6

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

ตารางภาคผนวก ก34 มูลค่าการนำเข้าสินค้า 10 อันดับแรกของพม่า หน่วย: ล้านเหรียญสหรัฐฯ

รายการ	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.เครื่องปฏิกรณ์เครื่องจักรนิวเคลียร์ บอยเลอร์ หม้อไอน้ำและส่วนประกอบของเครื่องจักร	327.3	401.2	447.2	381.1	383.3	424.7	700.9	783.3	926.8
2.เชื้อเพลิงธรรมชาติ, น้ำมัน, ผลิตภัณฑ์การกลั่นและอื่นๆ	341.7	358.6	295.6	377.0	363.6	354.2	576.7	1,079.7	724.3
3.เครื่องจักรไฟฟ้า และอุปกรณ์ไฟฟ้า	176.8	188.9	205.3	297.5	184.0	208.5	347.2	461.0	491.7
4.ยานพาหนะที่นอกจากรถที่เดินบนรางรถไฟหรือรถราง	107.1	122.2	172.1	180.9	127.7	180.2	336.6	414.9	491.7
5.เหล็กและเหล็กกล้า	94.5	90.4	137.8	179.6	212.4	219.0	284.5	367.2	412.7
6.ของทำด้วยเหล็กหรือเหล็กกล้า	69.5	58.5	96.5	92.6	98.1	137.3	315.4	201.8	320.7
7.พลาสติกและของที่ทำด้วยพลาสติก	100.3	102.1	114.4	139.0	168.7	182.7	231.1	278.3	229.2
8.ไขมันและน้ำมันที่ได้จากสัตว์หรือพืช	79.2	84.0	122.7	157.9	153.4	159.2	287.4	325.2	200.1
9.ผลิตภัณฑ์ทางเภสัชกรรม	53.4	53.9	59.8	74.0	86.5	101.2	124.9	149.6	167.0
10.ของปรุงแต่งเบ็ดเตล็ดที่บริโภคได้	30.3	21.1	27.0	34.9	46.7	78.8	72.2	115.8	154.2
รวมสินค้า 10 รายการ	1,380.1	1,480.8	1,678.3	1,914.6	1,824.4	2,045.7	3,276.9	4,176.9	4,118.4
สินค้าอื่นๆ	1,064.1	1,173.9	1,241.0	1,186.7	1,390.6	1,456.3	1,752.3	2,116.6	2,206.8
รวมทั้งสิ้น	2,444.2	2,654.7	2,919.3	3,101.3	3,214.9	3,501.9	5,029.3	6,293.5	6,325.3

ที่มา: International Trade Center (ITC) (2553)

2) การค้าระหว่างไทย – พม่า

การค้าระหว่างไทยกับพม่านั้นเป็นไปด้วยดีมาโดยตลอด ซึ่งไทยกับพม่าก็เป็นคู่ค้าที่สำคัญต่อกัน โดยไทยมีมูลค่านำเข้าสินค้าจากพม่ามาก ส่วนใหญ่เป็นสินค้าประเภทเชื้อเพลิงและพลังงาน ถ้าศึกษาสถานการณ์ค้าของไทยและพม่าพบว่าไทยมีมูลค่าการค้ากับพม่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2543 มีมูลค่าการค้า 30,700.8 ล้านบาท ในปี 2548 มีมูลค่าการค้า 100,295.6 ล้านบาท และในปี 2551 มีมูลค่าการค้า 156,285.0 ล้านบาท แต่ในปี 2552 มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับพม่า ลดลงเหลือ 148,628.3 ล้านบาท โดยส่วนใหญ่ไทยจะเสียดุลการค้ากับพม่า ดังตารางภาคผนวก ก35

ตารางภาคผนวก ก35 มูลค่าการค้าระหว่างไทยกับพม่า หน่วย: ล้านบาท

ปี	มูลค่าการค้า	ไทยส่งออกไปพม่า	ไทยนำเข้าจากพม่า	ดุลการค้าของไทย
2543	30,700.80	20,234.10	10,466.70	9,767.40
2544	51,532.60	15,742.90	35,789.70	-20,046.80
2545	52,858.80	13,935.30	38,923.50	-24,988.20
2546	55,411.30	18,197.80	37,213.50	-19,015.70
2547	78,845.50	24,326.70	54,518.80	-30,192.10
2548	100,295.60	28,382.20	71,913.40	-43,531.20
2549	117,556.90	28,849.00	88,707.90	-59,858.90
2550	113,073.70	33,043.10	80,030.60	-46,987.50
2551	156,285.00	43,859.00	112,426.00	-68,567.00
2552	148,628.30	52,652.40	95,975.90	-43,323.50

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ด้านการส่งออกของไทยไปยังพม่านั้นมีแนวโน้มสูงขึ้นทุกๆ ปี สินค้าที่ไทยมีมูลค่าการส่งออกไปพม่ามากที่สุดในปี พ.ศ. 2552 คือ น้ำมันสำเร็จรูป เท่ากับ 8,168.3 ล้านบาท หรือมีสัดส่วนคิดเป็นร้อยละ 15.21 ของมูลค่าการส่งออกทั้งหมด รองลงมาก็เป็น เครื่องดื่ม ปูนซีเมนต์ และเหล็กตามลำดับ สำหรับมูลค่าการนำเข้าสินค้าของไทยจากพม่า เห็นได้ว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นแต่ก็เพิ่มขึ้นในอัตราที่ลดลงเช่นเดียวกับอัตราการขยายตัวของการส่งออก แต่บทสรุปคือไทยยังคงขาดดุลการค้ากับพม่า จากการนำเข้าก๊าซธรรมชาติจำนวนมาก โดยในปี 2552 ไทยนำเข้าก๊าซธรรมชาติจากพม่าเป็นมูลค่า 87,644.3 ล้านบาท คิดเป็นกว่าร้อยละ 90 ของมูลค่าการนำเข้าสินค้าจากพม่าทั้งหมด แต่อย่างไรก็ตามตัวเลขการขาดดุลการค้าในปี 2552 มีแนวโน้มลดลง เนื่องจากมีการส่งออกเพิ่มขึ้นและนำเข้าสินค้าจากพม่าลดลง ซึ่งสินค้านำเข้าและส่งออกที่สำคัญของพม่ากับไทย 10 อันดับแรกมีดังนี้

ตารางภาคผนวก ก36 มูลค่าการส่งออกและอัตราการขยายตัวสินค้าส่งออก 10 อันดับแรกของไทยไปพม่า หน่วย: ล้านบาท

รายการสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.น้ำมันสำเร็จรูป	732.5	479.0	370.3	626.0	837.4	2,776.3	4,225.0	4,249.4	7,012.8	8,168.3
	-	(-34.61)	(-22.69)	(69.05)	(33.76)	(231.54)	(52.18)	(0.58)	(65.03)	(16.48)
2.เครื่องดื่ม	994.7	430.5	438.3	571.1	931.1	1,582.9	1,557.2	1,563.0	2,529.6	3,440.6
	-	(-56.73)	(1.82)	(30.29)	(63.05)	(70)	(-1.62)	(0.37)	(61.85)	(36.01)
3.ปูนซิเมนต์	762.4	862.1	252.6	164.6	287.0	368.0	773.6	894.2	1,021.0	2,881.1
	-	(13.08)	(-70.7)	(-34.84)	(74.37)	(28.2)	(110.22)	(15.59)	(14.18)	(182.18)
4.เหล็ก เหล็กกล้าและผลิตภัณฑ์	1,518.6	915.5	757.0	1,398.5	1,488.5	1,438.4	1,629.3	2,179.2	2,393.7	2,622.0
	-	(-39.71)	(-17.31)	(84.73)	(6.44)	(-3.37)	(13.27)	(33.75)	(9.85)	(9.53)
5.เคมีภัณฑ์	1,954.1	1,146.7	912.1	1,580.5	2,248.8	1,958.3	1,973.5	2,143.0	2,350.2	2,456.2
	-	(-41.32)	(-20.46)	(73.28)	(42.28)	(-12.92)	(0.77)	(8.59)	(9.67)	(4.51)
6.รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	581.8	333.3	183.1	200.3	872.0	343.9	371.8	624.0	896.6	2,235.1
	-	(-42.72)	(-45.05)	(9.36)	(335.42)	(-60.56)	(8.1)	(67.83)	(43.68)	(149.3)
7.ผ้าผืน	749.4	630.0	569.0	944.0	883.1	1,095.9	1,087.0	1,093.7	1,315.1	1,853.8
	-	(-15.93)	(-9.69)	(65.9)	(-6.45)	(24.09)	(-0.81)	(0.62)	(20.24)	(40.96)
8.ไขมันและน้ำมันจากพืชและสัตว์	1,142.6	566.3	732.2	1,780.0	3,350.4	2,013.2	632.5	1,670.0	3,374.6	1,716.4
	-	(-50.44)	(29.29)	(143.11)	(88.22)	(-39.91)	(-68.58)	(164.04)	(102.06)	(-49.14)
9.ผลิตภัณฑ์ข้าวสาลีและอาหารสำเร็จรูปอื่นๆ	331.7	113.8	98.6	260.3	359.5	362.0	726.7	937.9	1,338.2	1,710.9
	-	(-65.7)	(-13.32)	(163.97)	(38.11)	(0.68)	(100.78)	(29.06)	(42.68)	(27.85)
10.เครื่องสำอาง สบู่ และผลิตภัณฑ์รักษาผิว	427.6	358.1	307.3	440.6	518.3	684.5	801.5	971.7	1,343.9	1,551.6
	-	(-16.25)	(-14.17)	(43.37)	(17.64)	(32.05)	(17.09)	(21.24)	(38.31)	(15.46)
รวม 10 รายการ	9,195.4	5,835.3	4,620.5	7,965.9	11,776.1	12,623.4	13,778.1	16,326.1	23,575.7	28,636.0
อื่นๆ	11,038.7	9,907.6	9,314.8	10,231.9	12,550.6	15,758.8	15,070.9	16,717.0	20,283.3	24,016.4
รวมทั้งสิ้น	20,234.1	15,742.9	13,935.3	18,197.8	24,326.7	28,382.2	28,849.0	33,043.1	43,859.0	52,652.4
	-	(-22.2)	(-11.48)	(30.59)	(33.68)	(16.67)	(1.64)	(14.54)	(32.73)	(20.05)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของสินค้าส่งออก

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ตารางภาคผนวก ก37 มูลค่าการนำเข้าและอัตราการขยายตัวสินค้านำเข้า 10 อันดับแรกของไทยจากพม่า หน่วย: ล้านบาท

รายการสินค้า	2543	2544	2545	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
1.ก๊าซธรรมชาติ	4,374.3 -	28,888.4 (560.4)	31,741.6 (9.9)	29,393.4 (-7.4)	43,471.9 (47.9)	60,085.6 (38.2)	76,446.2 (27.2)	71,922.4 (-5.9)	103,880.6 (44.4)	87,644.3 (-15.6)
2.เนื้อสัตว์สำหรับการบริโภค	56.8 -	338.3 (496.1)	170.9 (-49.5)	328.7 (92.4)	1,959.9 (496.3)	1,960.0 (0)	1,709.3 (-12.8)	1,419.9 (-16.9)	2,189.9 (54.2)	2,267.9 (3.6)
3.ไม้ซุง ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์	3,205.3 -	2,807.9 (-12.4)	3,150.6 (12.2)	3,312.3 (5.1)	3,175.0 (-4.1)	3,899.7 (22.8)	3,945.8 (1.2)	2,979.2 (-24.5)	4,026.1 (35.1)	2,211.9 (-45.1)
4.สินแร่โลหะอื่นๆ เศษโลหะและผลิตภัณฑ์	1,085.9 -	1,088.4 (0.2)	1,116.4 (2.6)	1,279.0 (14.6)	2,082.2 (62.8)	3,460.9 (66.2)	3,308.1 (-4.4)	1,202.9 (-63.6)	370.4 (-69.2)	831.8 (124.5)
5.ผัก ผลไม้และของปรุงแต่งที่ทำจากผัก ผลไม้	27.5 -	17.4 (-36.8)	18.4 (6.1)	73.2 (296.8)	332.0 (353.7)	283.8 (-14.5)	172.6 (-39.2)	261.9 (51.8)	579.6 (121.3)	647.8 (11.8)
6.น้ำมันดิบ	0.0	308.4 -	0.0 (-100.0)	0.0 -	0.0 -	0.0 -	1,124.8 -	885.3 (-21.3)	0.0 (-100.0)	574.9 -
7.เรือและสิ่งก่อสร้างลอยน้ำ	0.1	0.7 (1,201.3)	0.0 (-100.0)	14.2 -	0.6 (-95.7)	0.0 (-99.5)	0.1 (2,866.7)	0.0 (-100.0)	0.0 -	452.0 -
8.ข้าวและผลิตภัณฑ์จากแป้ง	0.0 -	0.0 -	0.0 -	0.0 -	0.1 (2,024.2)	0.0 (-79.3)	0.0 (-93.1)	0.4 (44,090.0)	0.0 (135.1)	352.0 (33,779.6)
9.สัตว์น้ำสด แช่เย็น แช่แข็ง แปรรูปและกึ่ง	235.7 -	288.7 (22.5)	658.8 (128.2)	396.4 (-39.8)	453.1 (14.3)	419.4 (-7.4)	535.4 (27.7)	277.2 (-48.2)	358.5 (29.4)	326.7 (-8.9)
10.พืชและผลิตภัณฑ์จากพืช	44.1 -	15.1 (-65.9)	17.7 (17.2)	34.2 (93.8)	226.0 (560.3)	233.5 (3.3)	72.8 (-68.8)	117.7 (61.6)	182.8 (55.3)	137.8 (-24.6)
รวมสินค้า 10 รายการ	9,029.7	33,753.3	36,874.4	34,831.4	51,700.8	70,342.9	87,315.1	79,066.9	111,587.9	95,447.1
อื่นๆ	1,437.0	2,036.4	2,049.1	2,382.1	2,818.0	1,570.5	1,392.8	963.7	838.1	528.8
รวมทั้งสิ้น	10,466.7 -	35,789.7 (241.9)	38,923.5 (8.8)	37,213.5 (-4.4)	54,518.8 (46.5)	71,913.4 (31.9)	88,707.9 (23.4)	80,030.6 (-9.8)	112,426.0 (40.5)	95,975.9 (-14.6)

หมายเหตุ : ตัวเลขใน ( ) คืออัตราการขยายตัวของสินค้านำเข้า

ที่มา: กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ภาวะการค้าชายแดนของไทยและพม่า

นอกจากภาพรวมทางการค้าที่กล่าวในข้างต้น ถ้าพิจารณาในส่วนของการค้าชายแดนพบว่า พม่าได้เปิดประเทศสู่ระบบการค้าเสรีและได้เปิดจุดการค้าที่สำคัญกับไทย 3 จุด คือ ด่านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย ตรงกับด่านท่าขี้เหล็กของพม่า ด่านศุลกากรแม่สอด จังหวัดตาก ตรงกับด่านเมียวดีของพม่า และด่านศุลกากรระนอง จังหวัดระนอง ตรงกับด่านเกาะสองของพม่า ทำให้มูลค่าการค้าขายของไทยกับพม่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น

รูปแบบการค้าชายแดนของไทยและพม่า เห็นได้ว่าสามารถแบ่งออกได้เป็น 3 รูปแบบคือ

1) การค้าในระบบ เป็นการค้าที่ถูกต้องตามกฎหมาย โดยผู้นำเข้า - ส่งออกจะทำการนำเข้าและส่งออกสินค้าผ่านพิธีการศุลกากร โดยมีการเสียภาษีอย่างถูกต้อง
2) การค้านอกระบบ เป็นการลักลอบทำการค้าตามแนวชายแดนจุดที่มีการลักลอบนำเข้าได้แก่ บริเวณแม่น้ำแม่สาย แม่น้ำเมย การค้าแบบนี้เรียกว่า สินค้าลอยน้ำ
3) การค้าผ่านแดน เป็นการค้าของไทยกับประเทศที่สาม โดยอาศัยพม่า เป็นทางผ่านสินค้าไปสู่จีน อินเดีย และบังกลาเทศ เป็นต้น

ลักษณะของผู้นำเข้า-ส่งออกสินค้าตามแนวชายแดนไทย-พม่า พบว่าสามารถแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ ได้แก่

1) นิติบุคคลที่จะนำเข้าและส่งออกสินค้าได้ จะต้องเป็นสมาชิกของหอการค้าในจังหวัด ชายแดนนั้นๆ
2) บุคคลธรรมดาหรือผู้ค้ารายย่อย มีทั้งที่เป็นร้านค้าที่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์ และร้านค้าแผงลอยที่ไม่ต้องจดทะเบียนพาณิชย์

รูปแบบการชำระเงินระหว่างไทยและพม่าแบ่งออกเป็น 3 ลักษณะดังนี้

1) การชำระค่าสินค้านอกระบบ (หรือเรียกว่าโพยก๊วน) เนื่องจากระบบเงินตราในพม่า ยังไม่เป็นมาตรฐานสากล ทำให้การค้ากับพม่าประมาณร้อยละ 44 ของมูลค่าการค้ารวมจะใช้การชำระเงินด้วยวิธีนี้
2) การชำระค่าสินค้าด้วยเงินสดสกุลบาทและจ๊าต เป็นที่นิยมรองลงมาจากการชำระสินค้าแบบโพยก๊วนคิดเป็นร้อยละ 42
3) การชำระค่าสินค้าด้วยวิธีโอนเงินผ่านธนาคาร (Telegraphic Transfer) และการชำระค่าสินค้าด้วยวิธีการเปิด L/C ซึ่งการทำธุรกรรมการค้าต่างประเทศ จะต้องติดต่อผ่านธนาคาร Myanmar Foreign Trade Bank (MFTB) เท่านั้น

ช่องทางการจำหน่าย พบว่าผู้นำเข้าสินค้าตามแนวชายแดนไทย - พม่า ส่วนมากจะเป็นสมาชิกหอการค้าจังหวัดชายแดน หรือเป็นผู้ค้ารายย่อย ที่เป็นร้านค้าแผงลอย ดังนั้นการกระจายตัวของสินค้าตามแนวชายแดนจะมีลักษณะเหมือนกันในทุกสินค้า คือผู้นำเข้าพม่าจะนำสินค้าจากชายแดนไทยเพื่อไปกระจายให้กับร้านค้าส่ง ร้านค้าปลีก และมินิมาร์ท ในตลาดชายแดนพม่า และตลาดในกรุงย่างกุ้ง

จุดการค้าและเส้นทางการค้า จุดการค้าชายแดนไทย - พม่า ที่ทางการของพม่าเปิดให้ทำการซื้อขายสินค้าระหว่างไทยกับพม่าได้มี 4 แห่งที่เป็นจุดผ่านแดนถาวร ดังนี้

- ด่านแม่สอด จังหวัดตาก บ.ริมเมย ม.2 ต. ท่าสายสวด อ.แม่สาย ตรงข้ามกับเมืองเมียวดี รัฐกะเหรี่ยง ของพม่า เปิด - ปิด 6.30 - 18.30 ของทุกวัน (ปัจจุบันด่านนี้ปิดให้บริการ)
- ด่านแม่สาย จังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำสาย เขตสุขาภิบาล แม่สาย อ.แม่สาย ตรงข้ามกับด่านท่าขี้เหล็ก รัฐฉานของพม่า เปิด - ปิด 6.30 - 18.30 ของทุกวัน
- ด่านแม่สาย จังหวัดเชียงราย บริเวณสะพานข้ามแม่น้ำสายแห่งที่ 2 ต.สันผักฮี้ อ.แม่สาย ตรงข้ามกับด่านท่าขี้เหล็ก รัฐฉานของพม่า เปิด - ปิด 6.30 - 18.30 ของทุกวัน
- ด่านระนอง จังหวัดระนอง บริเวณด่านตรวจคนเข้าเมือง อ.เมืองระนอง บริเวณท่าเทียบเรือสะพานปลา ต.บางริ้น อ.เมืองระนอง บริเวณปากน้ำระนอง ต.ปากน้ำ อ.เมืองระนอง บริเวณท่าเทียบเรือของบริษัทอันดามันคลับ จำกัด ต.ปากน้ำ อ.เมืองระนองตรงข้ามกับด่านเกาะสอง ภาคตะนาวศรีของพม่า เปิด - ปิด 6.30 - 24.00 ของทุกวัน

มูลค่าการค้าชายแดน เมื่อพิจารณามูลค่าการส่งออกจากชายแดนของไทยตั้งแต่ปี 2546 – 2552 พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยในปี 2546 มีมูลค่าการส่งออกสินค้าตามแนวชายแดนเท่ากับ 12,021.0 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นเป็น 42,604.4 ในปี 2552 ส่วนมูลค่าการนำเข้าตามแนวชายแดนของไทยก็พบว่ามีแนวโน้มเพิ่มขึ้น โดยในปี 2546 มีมูลค่านำเข้าเท่ากับ 45,696.0 ล้านบาท จนถึงปี 2552 ไทยนำเข้าสินค้าจากพม่าตามด่านชายแดนสูงถึง 92,162.0 ล้านบาท จากที่กล่าวมาเห็นได้ว่าไทยมีมูลค่าการส่งออกตามแนวชายแดนน้อยมากเมื่อเทียบกับการนำเข้าจึงส่งผลให้ไทยขาดดุลการค้ากับพม่าเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปี 2546 โดยล่าสุดในปี 2552 ไทยขาดดุลการค้ากับพม่าเท่ากับ 49,557.6 ล้านบาท โดยสินค้าสำคัญที่นำเข้าตามแนวชายแดน ได้แก่ สินค้าเชื้อเพลิง สินค้าประมงและปศุสัตว์ สินค้าไม้ ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ สินค้าแร่ และสินค้าเครื่องจักรไม่ใช้ไฟฟ้า อุปกรณ์ส่วนประกอบ เป็นต้น ดังตารางภาคผนวก ก38

ตารางภาคผนวก ก38 มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับพม่า หน่วย: ล้านบาท

รายการ	2546	2547	2548	2549	2550	2551	2552
มูลค่าการส่งออก	12,021.0	18,913.0	22,725.0	23,161.0	22,180.5	35,197.6	42,604.4
อัตราการขยายตัว (%)	-	57.3	20.2	1.9	-4.2	58.7	21.0
มูลค่าการนำเข้า	45,696.0	48,755.0	65,568.0	82,304.0	75,270.3	108,503.4	92,162.0
อัตราการขยายตัว (%)	-	6.7	34.5	25.5	-8.5	44.2	-15.1
ดุลการค้า	-33,675.0	-29,842.0	-42,843.0	-59,143.0	-53,089.7	-73,305.8	-49,557.6

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2553)

การนำเข้าและส่งออกสินค้าผ่านชายแดนระหว่างไทยและพม่าปี 2552 เมื่อพิจารณาตามรายด่านแล้วจะพบว่า ด่านที่มีการทำการค้ามากที่สุดคือด่านสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี มีการทำการค้ามากที่สุด คือมีมูลค่าการค้าทั้งสิ้น 88,265.9 ล้านบาท แยกเป็นมูลค่าการส่งออก 514.0 ล้านบาท และนำเข้า 87,751.9 ล้านบาท ซึ่งด่านนี้นับว่าเป็นด่านชายแดนที่สำคัญอย่างมากในการทำการค้ากับพม่า ส่วนด่านที่สำคัญรองลงมาเป็นด่านแม่สอด มีมูลค่าการค้า อยู่ที่ 26,569.0 ล้านบาท และด่านระนอง มีมูลค่าการค้าอยู่ที่ 13,301.2 ล้านบาท ตามลำดับ

ตารางภาคผนวก ก39 มูลค่าการค้าชายแดนระหว่างไทยกับพม่าแยกตามรายด่านปี 2552

หน่วย: ล้านบาท

ด่าน	มูลค่าการค้า	มูลค่าการส่งออกของไทยไปพม่า	มูลค่าการนำเข้าของไทยจากพม่า	ดุลการค้า
1.ด่านศุลกากรสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี	88,265.9	514.0	87,751.9	-87,237.9
2.ด่านศุลกากรแม่สอด จังหวัดตาก	26,569.0	25,073.2	1,495.8	23,577.4
3.ด่านศุลกากรระนอง จังหวัดระนอง	13,301.2	10,590.1	2,711.1	7,879.0
4.ด่านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย	4,786.0	4,602.2	183.7	4,418.5
5.ด่านศุลกากรเชียงแสน จังหวัดเชียงราย	1,619.5	1,619.5	0.0	1,619.5
6.ด่านศุลกากรแม่สะเรียง จังหวัดแม่ฮ่องสอน	166.6	151.9	14.7	137.2
7.ด่านศุลกากรแม่ฮ่องสอน จังหวัดแม่ฮ่องสอน	52.0	49.3	2.6	46.7
8.ด่านศุลกากรประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดประจวบคีรีขันธ์	3.7	2.3	1.4	1.0
9.ด่านศุลกากรเชียงดาว จังหวัดเชียงใหม่	1.8	1.8	0.0	1.8
รวม	134,765.6	42,604.4	92,161.2	-49,556.8

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ด่านสังขละบุรีเป็นด่านที่มีการค้าสูงสุดระหว่างไทยกับพม่า ในด่านนี้ไทยจะเสียดุลการค้า เนื่องจากเป็นด่านที่ไทยนำเข้าสินค้าประเภท ก๊าซธรรมชาติจากพม่าซึ่งนำเข้าสูงถึง 87,644.3 ล้านบาท แต่สินค้าส่งออกที่สำคัญในด่านนี้ จะเป็นเพียงแค่ เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์ น้ำมันปาล์ม น้ำมันดีเซล ที่มีมูลค่าไม่มากนัก

รองลงมาก็เป็นด่านศุลกากรแม่สอด จังหวัดตาก มีมูลค่าการค้า 26,569.0 ล้านบาท ในด่านนี้ ประเทศไทยได้ดุลการค้าเนื่องจากไทยส่งออกสินค้าประเภท รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบมูลค่า 2 พันล้านบาท รวมไปถึงผ้าฝืน น้ำมันปาล์ม และเหล็ก ก็เป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญในด้านนี้ตามลำดับ โดยในปี พ.ศ. 2552 ไทยส่งออกผ้าผืน ไปพม่าผ่านทางด่านศุลกากรแม่สอด มูลค่า 1,691 ล้านบาท ส่งออกน้ำมันปาล์มมูลค่า 1,151 ล้านบาท และส่งออกเหล็ก มูลค่า 1,146 ล้านบาท แต่การนำเข้าสินค้าจากพม่าในด่านศุลกากรแม่สอดนี้จะเป็นสินค้าประเภท สินค้าเกษตร จึงมีมูลค่าการนำเข้าไม่มากนัก

ถัดมาเป็นด่านศุลกากรระนอง ที่จังหวัดระนอง มีมูลค่าการค้าทั้งสิ้น 13,301.2 ล้านบาท ในด่านนี้ไทยก็ได้ดุลการค้าเช่นกัน เพราะว่าไทยส่งออก น้ำมันดีเซลไปพม่า มูลค่าสูงถึง 5,397.9 ล้านบาท ในปี 2552 และยังมีสินค้าประเทศ บะหมี่กึ่งสำเร็จรูป ที่มีมูลค่าการส่งออกในปี 2552 สูงถึง 578 ล้านบาท แต่ในด่านนี้นำเข้าสินค้าประเภทสัตว์น้ำจากพม่าเพียง 2,045.2 ล้านบาท โดยข้อมูลมูลค่าการส่งออกสินค้าจากไทยไปพม่า และการนำเข้าสินค้าจากพม่าผ่านทางชายแดน ปรากฏในตารางภาคผนวก ก40 – ก43

ตารางภาคผนวก ก40 มูลค่าสินค้าส่งออกของไทยไปพม่า และมูลค่าสินค้าไทยนำเข้าจากพม่า ที่ผ่านด่านศุลกากรสังขละบุรี จังหวัดกาญจนบุรี

ชื่อสินค้า	ไทยส่งออกไปพม่า (ล้านบาท)			ชื่อสินค้า	ไทยนำเข้าจากพม่า (ล้านบาท)		
	2551	2552	อัตราการขยายตัว		2551	2552	อัตราการขยายตัว
1.เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	13.8	60.4	337.1	1.ก๊าซธรรมชาติ	103,880.6	87,644.3	-15.6
2.น้ำมันปาล์ม	29.8	59.1	98.3	2.รองเท้า	3.0	28.5	850.0
3.น้ำมันดีเซล	31.9	46.4	45.8	3.โค กระบือ สุกร แพะ แกะ	37.9	27.3	-28.0
4.เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	26.2	27.8	6.2	4.ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ	36.6	25.6	-30.1
5.ส่วนประกอบของรองเท้า	2.7	27.2	900.0	5.สินแร่ โลหะอื่นๆ เศษโลหะอื่นๆ และผลิตภัณฑ์	13.9	14.7	6.1
6.โพรพิลีน	-	20.8	-	6.พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นๆ	10.5	7.3	-30.5
7.น้ำมันเบนซิน	27.2	18.7	-31.5	7.เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งภายในบ้านเรือนอื่นๆ	1.5	2.0	35.1
8.น้ำผลไม้	4.5	15.8	252.2	8.ยาง รวมทั้งเศษยาง	0.1	1.4	1,637.5
9.ผงปรุงรส	9.9	13.6	37.5	9.สัตว์น้ำ	0.01	0.6	6,200.0
10.เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู่	2.6	11.9	360.1	10.ผักและของปรุงแต่งจากผัก	0.4	0.2	-59.5
รวมสินค้า 10 รายการ	148.6	301.7	103.1	รวมสินค้า 10 รายการ	103,984.3	87,751.9	-15.6
สินค้าอื่นๆ	67.8	212.3	213.2	สินค้าอื่นๆ	0.0	0.1	-15.6
รวมทั้งสิน	216.4	514.0	137.6	รวมทั้งสิน	103,984.3	87,751.9	-15.6

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ตารางภาคผนวก ก41 มูลค่าสินค้าส่งออกของไทยไปพม่า และมูลค่าสินค้าไทยนำเข้าจากพม่า ที่ผ่านด่านศุลกากรแม่สอด จังหวัดตาก

ชื่อสินค้า	ไทยส่งออกไปพม่า (ล้านบาท)			ชื่อสินค้า	ไทยนำเข้าจากพม่า (ล้านบาท)		
	2551	2552	อัตราการขยายตัว		2551	2552	อัตราการขยายตัว
1.รถยนต์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	646.5	2,046.33	216.52	1.ข้าว	0	351.75	-
2.ผ้าผืนและด้าย	994.68	1,691.68	70.07	2.ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ	302.56	260.49	-13.90
3.น้ำมันปาล์ม	2,098.03	1,151.69	-45.11	3.ผักและของปรุงแต่งจากผัก	168.76	188.73	11.83
4.เหล็กและเหล็กกล้า	1,037.69	1,146.84	10.52	4.สัตว์น้ำ	310.1	182.31	-41.21
5.น้ำมันเบนซิน	654.14	1,008.66	54.20	5.ไม้อัดและไม้วีเนียร์	120.96	164.72	36.18
6.เครื่องคอมพิวเตอร์ อุปกรณ์และส่วนประกอบ	321.72	980.73	204.84	6.เครื่องใช้และเครื่องตกแต่งภายในบ้านเรือนอื่นๆ	72.63	71.09	-2.12
7.เคมีภัณฑ์อินทรีย์	704.85	918.23	30.27	7.โค กระบือ สุกร แพะ แกะ	76.44	47.24	-38.20
8.เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู่	508.49	762.93	50.04	8.พืชน้ำมันและผลิตภัณฑ์	46.34	36.28	-21.71
9.รถจักรยานยนต์และส่วนประกอบ	832.59	686.14	-17.59	9.ธัญพืช	33.83	31.51	-6.86
10.เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	333.21	645.48	93.72	10.ผลไม้และของปรุงแต่งจากผลไม้	216.72	28.74	-86.74
รวมสินค้า 10 รายการ	8131.9	11038.7	35.7	รวมสินค้า 10 รายการ	1348.3	1362.9	1.1
สินค้าอื่นๆ	9940.3	14034.5	41.2	สินค้าอื่นๆ	196.5	132.9	-32.3
รวมทั้งสิน	18072.2	25073.2	38.7	รวมทั้งสิน	1544.8	1495.8	-3.2

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ตารางภาคผนวก ก42 มูลค่าสินค้าส่งออกของไทยไปพม่า และมูลค่าสินค้าไทยนำเข้าจากพม่า ที่ผ่านด่านศุลกากรระนอง จังหวัดระนอง

ชื่อสินค้า	ไทยส่งออกไปพม่า (ล้านบาท)			ชื่อสินค้า	ไทยนำเข้าจากพม่า (ล้านบาท)		
	2551	2552	อัตราการขยายตัว		2551	2552	อัตราการขยายตัว
1.น้ำมันดีเซล	4,091.29	5,397.90	31.94	1.สัตว์น้ำ	1,873.82	2,045.27	9.15
2.บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปและอาหารสำเร็จ	548.62	578.06	5.37	2.ปลาหมึกสด แช่เย็น แช่แข็ง	224.55	237.61	5.82
3.น้ำมันเบนซิน	436.61	396.79	-9.12	3.ผลิตภัณฑ์ไม้อื่นๆ	166.87	200.22	19.99
4.ผลิตภัณฑ์เหล็กและเหล็กกล้า	349.21	275.04	-21.24	4.สินแร่ โลหะอื่นๆ เศษโลหะอื่นๆ และผลิตภัณฑ์	191.84	118.3	-38.33
5.เหล็กและเหล็กกล้า	365.87	257.53	-29.61	5.ผลิตภัณฑ์อื่นๆ จากสัตว์	63.78	67.2	5.36
6.เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	228.41	253.61	11.03	6.ไม้แปรรูป	18.93	23.94	26.47
7.เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	136.12	173.33	27.34	7.เครื่องใช้เบ็ดเตล็ดอื่นๆ	0.47	4.99	961.70
8.วัตถุดิบเพื่อใช้ทำเครื่องสำอาง	234.49	147.29	-37.19	8.สัตว์น้ำอื่นๆ และผลิตภัณฑ์	4.13	3.34	-19.13
9.ยางยานพาหนะ	161.78	144.12	-10.92	9.พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นๆ	3.68	3.27	-11.14
10.เคมีภัณฑ์อินทรีย์	140.36	123.96	-11.68	10.ผลิตภัณฑ์โลหะทำด้วยเหล็ก	0.53	2.55	381.13
รวมสินค้า 10 รายการ	6,692.8	7,747.6	15.8	รวมสินค้า 10 รายการ	2,548.6	2,706.7	6.2
สินค้าอื่นๆ	3,532.5	2,842.5	-19.5	สินค้าอื่นๆ	23.5	4.4	-81.4
รวมทั้งสิน	10,225.2	10,590.1	3.6	รวมทั้งสิน	2,572.1	2,711.1	5.4

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ตารางภาคผนวก ก43 มูลค่าสินค้าส่งออกของไทยไปพม่า และมูลค่าสินค้าไทยนำเข้าจากพม่า ที่ผ่านด่านศุลกากรแม่สาย จังหวัดเชียงราย

ชื่อสินค้า	ไทยส่งออกไปพม่า (ล้านบาท)			ชื่อสินค้า	ไทยนำเข้าจากพม่า (ล้านบาท)		
	2551	2552	อัตราการขยายตัว		2551	2552	อัตราการขยายตัว
1.เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	337.53	606.37	79.65	1.ไม้ซุง	142.63	90.9	-36.27
2.น้ำมันดีเซล	536.13	369.71	-31.04	2.ผลไม้และของปรุงแต่งจากผลไม้	26.7	40.15	50.37
3.น้ำมันเบนซิน	389.75	330.66	-15.16	3.ผักและของปรุงแต่งจากผัก	11.91	20.58	72.80
4.ยางยานพาหนะ	210.88	301.24	42.85	4.พืชและผลิตภัณฑ์จากพืชอื่นๆ	16.19	10.13	-37.43
5.เหล็กและเหล็กกล้า	130.45	234.79	79.98	5.เสื้อผ้าสำเร็จรูป	7.31	7.25	-0.82
6.เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	72.35	172.06	137.82	6.เครื่องใช้เบ็ดเตล็ดอื่นๆ	0.45	4.13	817.78
7.สินค้ากสิกรรมอื่นๆ	34.03	119.54	251.28	7.ผลิตภัณฑ์จากแร่อื่นๆ	3.4	3.63	6.76
8.เคมีภัณฑ์อินทรีย์	44.06	94.18	113.75	8.หินอ่อนและหินแกรนิต	4.89	2.96	-39.47
9.เครื่องสำอาง เครื่องหอมและสบู่	177.88	80.37	-54.82	9.แป้ง	0.35	0.88	151.43
10.ผ้าผืนและด้าย	136.02	79.96	-41.21	10.กระจก แก้ว และผลิตภัณฑ์อื่นๆ	0.1	0.26	160.00
รวมสินค้า 10 รายการ	2069.1	2388.9	15.5	รวมสินค้า 10 รายการ	213.9	180.9	-15.5
สินค้าอื่นๆ	1825.8	2213.4	21.2	สินค้าอื่นๆ	7.0	2.8	-59.3
รวมทั้งสิน	3894.9	4602.2	18.2	รวมทั้งสิน	220.9	183.7	-16.8

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2553)

ตารางภาคผนวก ก44 มูลค่าสินค้าส่งออกของไทยไปพม่า และมูลค่าสินค้าไทยนำเข้าจากพม่า ที่ผ่านด่านศุลกากรเชียงแสน จังหวัดเชียงราย

ชื่อสินค้า	ไทยส่งออกไปพม่า (ล้านบาท)			ชื่อสินค้า	ไทยนำเข้าจากพม่า (ล้านบาท)		
	2551	2552	อัตราการขยายตัว		2551	2552	อัตราการขยายตัว
1.เครื่องดื่มที่ไม่มีแอลกอฮอล์	457.7	463.0	1.2	1.ผลไม้และของปรุงแต่งจากผลไม้	0.02	0.02	0
2.น้ำมันปาล์ม	447.7	243.9	-45.5	2.โค กระบือ สุกร แพะ แกะ	0.61	0	-100
3.สินค้าปศุสัตว์อื่นๆ	188.5	134.4	-28.7	รวมสินค้า 2 รายการ	0.63	0.02	-96.83
4.เคมีภัณฑ์อินทรีย์	54.4	119.9	120.4	สินค้าอื่นๆ	0.00	0.00	0.00
5.เครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	211.6	117.2	-44.6	รวมทั้งสิน	0.63	0.02	-96.83
6.สุกรสดแช่เย็นแช่แข็ง	23.7	70.4	196.8				
7.รองเท้าแตะ	52.2	50.6	-3.2				
8.ไก่	0.6	46.1	7,576.7				
9.เนื้อและส่วนต่างๆ ของสัตว์ที่บริโภคได้	0.0	40.9	-				
10.บะหมี่กึ่งสำเร็จรูปและอาหารสำเร็จ	17.2	26.8	55.7				
รวมสินค้า 10 รายการ	1,453.6	1,313.1	-9.7				
สินค้าอื่นๆ	328.5	306.4	-6.7				
รวมทั้งสิน	1,782.1	1,619.5	-9.1				

ที่มา: กรมการค้าต่างประเทศ กระทรวงพาณิชย์ (2553)

3) กฎระเบียบทางการค้า

ถ้าพิจารณากฎระเบียบและสิทธิการค้าในพม่าพบว่า รัฐบาลพม่าได้กำหนดกฎระเบียบด้านการค้าไว้ดังนี้

3.1) ผู้ที่จะทำธุรกิจนำเข้าส่งออกสินค้าจะต้องยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าส่งออกที่สำนักงานทะเบียนนำเข้า - ส่งออก (Export Import Registration Office) กรมการค้ากระทรวงพาณิชย์ มีอัตราค่าธรรมเนียมการจดทะเบียน 5,000 จ๊าต สำหรับระยะเวลา 1 ปี และ 10,000 จ๊าต สำหรับระยะเวลา 3 ปี

3.2) คุณสมบัติของผู้ที่สามารถยื่นขอจดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าและส่งออกดังนี้

(1) บุคคลธรรมดาที่มีสัญชาติพม่าหรือแปลงสัญชาติพม่า
(2) ห้างหุ้นส่วน บริษัทที่จัดตั้งขึ้นในพม่า
(3) ห้างหุ้นส่วนจำกัด บริษัทร่วมทุน ที่จัดตั้งภายใต้ กฎหมายการลงทุนต่างประเทศของพม่า
(4) สหกรณ์ที่จดทะเบียนภายใต้กฎหมายสหกรณ์ของพม่า ปี พ.ศ.2533

3.3) สิทธิของผู้จดทะเบียนนำเข้าส่งออก

(1) สามารถส่งออกสินค้าได้ทุกชนิดยกเว้น ไม้สัก น้ำมันปิโตรเลียม แก๊สธรรมชาติ ไข่มุก หยก อัญมณี และสินค้าอื่นๆ ที่ระบุว่าสามารถดำเนินการได้โดยหน่วยงานของรัฐวิสาหกิจ แต่เพียงผู้เดียว
(2) สามารถนำเข้าสินค้าได้ทุกชนิดตามเงื่อนไขของกฎระเบียบ ที่ระบุไว้ ยกเว้นสินค้าที่เป็นสินค้าห้ามนำเข้า
(3) สามารถจำหน่ายสินค้าในตลาดภายในประเทศได้
(4) สามารถยื่นขอหนังสือเดินทางประเภทธุรกิจไปต่างประเทศได้
(5) สามารถที่จะรับรองแขกต่างประเทศ เพื่อเจรจาธุรกิจได้

3.4) การส่งสินค้าออก

(1) ผู้ส่งออกที่จดทะเบียนก่อนที่จะส่งสินค้าออกจะต้องได้รับใบอนุญาตส่งออกจากกระทรวงพาณิชย์มีระยะเวลา 6 เดือน
(2) ผู้ซื้อในต่างประเทศจะต้องเปิด L/C ที่ Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB) หรือ Myanmar Foreign Trade Bank (MFTB) ผ่านทางธนาคารในต่างประเทศ ซึ่งเป็นที่ยอมรับและจะต้องแจ้งต่อเรือที่จะขนส่งด้วย

(3) ในกรณีที่จะต้องตรวจสินค้าก่อนขนส่ง The Inspection and Agency Service Department จะดำเนินการตรวจสอบเกี่ยวกับคุณลักษณะ น้ำหนัก คุณภาพ และการบรรจุภัณฑ์ของสินค้าที่จะขนส่งทางเรือ

(4) เอกสารเกี่ยวกับการขนส่งทางเรือ เช่น Shipping Bill Freight Bill เป็นต้น จะต้องยื่นต่อธนาคารที่ได้เปิด L/C

3.5) การนำสินค้าเข้า

(1) ผู้นำเข้าจะต้องเปิดบัญชีเงินฝากสกุลเงินตราต่างประเทศที่ Myanmar Investment and Commercial Bank (MICB) หรือ Myanmar Foreign Trade Bank (MFTB) เพื่อยื่นในอนุญาตนำเข้าสินค้าจากกระทรวงพาณิชย์

(2) แนบสัญญาขาย (Sale Contact) และ Performa Invoice ซึ่งมีรายละเอียดต่างๆ เกี่ยวกับสินค้า บรรจุภัณฑ์ และระยะเวลาการส่งมอบ

(3) ในกรณีซื้อเป็นราคา FOB ผู้นำเข้าจะต้องทำประกันสินค้ากับ Myanmar Insurance Company และใช้บริษัท Myanmar Five Star Line เป็นผู้ขนส่งสินค้าเท่านั้น

(4) ค่าธรรมเนียมในการอนุญาตนำเข้าสินค้า กระทรวงพาณิชย์จะคิดในอัตราส่วนของราคานำเข้าโดยกำหนดไว้ดังนี้

ตารางภาคผนวก ก45 ค่าธรรมเนียมในการนำเข้าสินค้าของพม่า (ราคา C.I.F.)

หน่วย: จ๊าต

ราคานำเข้า C.I.F. ท่าเรือย่างกุ้ง	ค่าธรรมเนียมนำเข้า
10,000 แรก	250
10,000-25,000	625
25,001-50,000	1,250
50,001-100,000	2,500
100,001-200,000	5,000
200,001-400,000	10,000
400,001-1,000,000	20,000
มากกว่า 1,00,001	50,000

หมายเหตุ: ผู้นำเข้าสินค้าจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการนำเข้าภายใน 21 วัน นับจากวันตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำเข้า

3.6) รายการสินค้าที่ห้ามส่งออกและนำเข้า

ผู้จดทะเบียนเป็นผู้นำเข้าและส่งออก สามารถนำเข้าหรือส่งออกสินค้าในรูปแบบของการค้าปกติ ทางทะเล หรือผ่านทางชายแดน แต่ห้ามส่งออกหรือนำเข้าสินค้าตามรายการต่อไปนี้ดังตารางผนวก ก46 (ปัจจุบันยกเลิกแล้ว เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ. 2554)

ตารางภาคผนวก ก46 รายการสินค้าที่พม่าห้ามส่งออกและนำเข้า

การส่งออก		การนำเข้า	
ส่งออกทางทะเล	ส่งออกผ่านทางชายแดน	นำเข้าทางทะเล	นำเข้าผ่านทางชายแดน
1. ผลผลิตเกษตรกรรม - ข้าว ปลายข้าว รำ - น้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายแดง น้ำตาลดิบ - ถั่วลิสง น้ำมันถั่วลิสง - งา น้ำมันงา - เมล็ด Niger และน้ำมัน - เมล็ดมัสตาด และน้ำมัน - เมล็ดทานตะวันและน้ำมัน - กากพืชน้ำมันทุกชนิด - ฝ้ายและผลิตภัณฑ์จากฝ้าย	1. ผลผลิตเกษตรกรรม - ข้าว ปลายข้าว รำ - น้ำตาลทรายขาว น้ำตาลทรายแดง น้ำตาลดิบ - ถั่วลิสง น้ำมันถั่วลิสง - งา น้ำมันงา - เมล็ด Niger และน้ำมัน - เมล็ดมัสตาด และน้ำมัน - เมล็ดทานตะวันและน้ำมัน - กากพืชน้ำมันทุกชนิด - ฝ้ายและผลิตภัณฑ์จากฝ้าย	- ผงชูรส - น้ำหวาน/เครื่องดื่ม - ขนมปังกรอบทุกชนิด - หมากฝรั่ง - ขนมเค้ก - ขนมเวเฟอร์ - ช็อกโกแล็ต - อาหารกระป๋อง (เนื้อสัตว์ ผลไม้) - เส้นหมี่ทุกชนิด - เหล้า - เบียร์ - บุหรี่ - ผลไม้ทุกชนิด - สินค้าต้องห้ามอื่นๆ ที่กฎหมายปัจจุบันห้ามนำเข้า	- ผงชูรส - น้ำหวาน/เครื่องดื่ม - ขนมปังกรอบทุกชนิด - หมากฝรั่ง - ขนมเค้ก - ขนมเวเฟอร์ - ช็อกโกแล็ต - อาหารกระป๋อง (เนื้อสัตว์ ผลไม้) - เส้นหมี่ทุกชนิด - เหล้า - เบียร์ - บุหรี่ - ผลไม้ทุกชนิด - ผลิตภัณฑ์พลาสติกสำหรับใช้ในครัวเรือนและใช้ส่วนตัวทุกชนิด - สินค้าต้องห้ามอื่นๆ ที่กฎหมายปัจจุบันห้ามนำเข้า
2. แร่ธาตุ - น้ำมันปิโตรเลียม - อัญมณี - ทองคำ - หยก - ไข่มุก - เพชร - ตะกั่ว - ดีบุก - วุลแฟรม - ส่วนผสมดีบุกและซีไลท์ - เงิน - ทองแดง - สังกะสี - ถ่านหิน - โลหะอื่นๆ	2. แร่ธาตุ - น้ำมันปิโตรเลียม - อัญมณี - ทองคำ - หยก - ไข่มุก - เพชร - ตะกั่ว - ดีบุก - ทังสเตน - วุลแฟรม - เงิน - ทองแดง - สังกะสี - ถ่านหิน - โลหะอื่นๆ		
3. สัตว์และผลิตผลของสัตว์ - งาช้าง - วัว ควาย ช้าง ม้า และสัตว์หายาก - หนังสัตว์	3. สัตว์และผลิตผลของสัตว์ - งาช้าง - วัว ควาย ช้าง ม้า และสัตว์หายาก - หนังสัตว์		
4. ประมง - เปลือกกุ้งปน	4. ประมง - เปลือกกุ้งปน		
5. สินค้าทั่วไป - อาวุธ และเครื่องกระสุน -วัตถุโบราณ	5. สินค้าทั่วไป - อาวุธ และเครื่องกระสุน -วัตถุโบราณ		
6. ผลิตภัณฑ์จากป่า -ยางพารา	6. ผลิตภัณฑ์จากป่า -ยางพารา - ไม้สัก		

ที่มา: รวบรวมโดยศูนย์ศึกษาการค้าระหว่างประเทศ มหาวิทยาลัยหอการค้าไทย

หมายเหตุ: พม่าได้ยกเลิกรายการสินค้าที่พม่าห้ามส่งออกและนำเข้า 15 รายการไปเมื่อวันที่ 11 มิถุนายน พ.ศ.2554

สำหรับรายการสินค้าที่กระทรวงพาณิชย์พม่าอนุญาตให้นำเข้าพบว่าสามารถแบ่งรายละเอียด 2 รายการหลักๆ ซึ่งแต่ละรายการมีเงื่อนไขการนำเข้าดังนี้

- รายการสินค้าจำเป็น A (Priority Items A) ได้แก่ เครื่องจักรและอะไหล่วัตถุดิบสำหรับอุตสาหกรรม ปุ๋ย ยาฆ่าแมลง ยากำจัดวัชพืช เมล็ดพันธุ์สำหรับการเกษตร อาหารปรุงแต่ง วัสดุก่อสร้าง ยานพาหนะ และอุปกรณ์ขนส่ง ผลิตภัณฑ์ยาและอุปกรณ์ผลิตยา เครื่องจักรและวัสดุด้านการประมง วัตถุสำหรับเพาะเลี้ยง ปศุสัตว์ เครื่องมือการไฟฟ้า เครื่องมือการคมนาคม เครื่องเขียน และผลิตภัณฑ์ปิโตรเลียม ในการนำเข้าอนุญาตให้นำเข้าโดยวิธีนำเข้าจากเงินที่ได้ส่งออก นำเข้าตามระบบนำเข้าก่อนส่งออกหลัง และนำเข้าตามระบบฝากขายโดยมีเงื่อนไขดังนี้

(1) มูลค่าสูงสุดที่อนุญาตให้นำเข้าได้ไม่เกินครั้งละ 100,000 เหรียญสหรัฐ
(2) สินค้าจำเป็นต้องนำเข้าก่อนภายในระยะเวลา 6 เดือน นับจากวันที่กำหนดในใบอนุญาตนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย
(3) หากไม่มีการนำเข้ารายการสินค้าจำเป็น ภายหลังจากที่มีการนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยแล้ว จะไม่มีการอนุญาตให้นำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือยครั้งใหม่
(4) หานำเข้าโดยระบบนำเข้าก่อนส่งออกหลัง และระบบขายฝากจะอนุญาตให้มีการส่งออกได้ก็ต่อเมื่อมีการนำเข้ารายการสินค้าฟุ่มเฟือยก่อนแล้ว
(5) หากไม่สามารถนำเข้ารายการสินค้าจำเป็น หรือมีการกระทำใดๆ เพื่อฉ้อโกงหรือหลอกลวงเกี่ยวกับเรื่องนี้ จะมีการพิจารณาถึงขึ้นยกเลิกใบจดทะเบียนผู้นำเข้า-ส่งออก

- รายการสินค้าฟุ่มเฟือย (Optional Item) ได้แก่ อาหารเครื่องดื่ม สิ่งทอ ของใช้ส่วนบุคคล ของใช้ในครัวเรือน เครื่องใช้ไฟฟ้า ยานพาหนะ และสินค้าเบ็ดเตล็ด ในการนำเข้า อนุญาตให้นำเข้าโดยเงินที่ได้จากการส่งออก นำเข้าตามระบบนำเข้าก่อนส่งออกหลังการนำเข้าและนำเข้าตามระบบขายฝาก โดยมีเงื่อนไขดังนี้

(1) มูลค่าจริงในรายการนำเข้าสินค้าจำเป็นจะต้องเท่ากับจำนวนที่กำหนดไว้สำหรับการนำเข้าสินค้ารายการนี้
(2) จะต้องนำเข้าสินค้าในรายการนำเข้าสินค้าที่จำเป็นตามที่ระบุไว้ในใบอนุญาตนำเข้า
(3) การนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือยจะมีมูลค่าเท่ากับการนำเข้าสินค้าจำเป็นที่นำเข้าจริง จะใช้พิจารณาสำหรับอนุญาตการนำเข้าโดยเงินที่ได้จากการส่งออกในโอกาสต่อไป
(4) ถ้านำเข้าสินค้าจำเป็นโดยเงินที่ได้จากการส่งออกสะสมกันจากในอนุญาตส่งออก 3 - 4 ใบ และมีมูลค่าเท่ากับที่กำหนดไว้ จึงจะพิจารณาอนุญาตนำเข้าสินค้าฟุ่มเฟือย

4) นโยบายการค้า

นโยบายด้านการค้าของประเทศพม่ายืนอยู่บนหลักสามประการด้วยกัน ได้แก่

- สนับสนุนให้เกิดการจัดสรรทรัพยากรโดยกลไกตลาด (Market Mechanism)
- สนับสนุนการลงทุนและการประกอบธุรกิจจากภายในประเทศ (Inside-Out Approach)
- สนับสนุนการค้า-ลงทุนจากต่างประเทศให้เข้ามาประกอบกิจการ (Outside-In Approach)

โดยนโยบายทั้งสามประการนี้มีเป้าหมายหลักคือ “เพิ่มสวัสดิการทางสังคมให้สูงที่สุด” ซึ่งเป็นนโยบายที่จะมาช่วยพัฒนาประชาชนของประเทศ นโยบายดังกล่าวยังหมายถึงการดำเนินนโยบายซึ่งไม่เพียงมุ่งหวังผลประโยชน์ระยะสั้น แต่เป็นประโยชน์สุทธิในระยะยาวของประเทศ โดยพม่านั้นเริ่มต้นการพัฒนาจากการนำนโยบายการค้าระบบตลาดมาประยุกต์ใช้กับระบบเศรษฐกิจของประเทศในปี 2531 ผลลัพธ์ที่ได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงกลไกเชิงสถาบัน (Institutional Instrument) ต่างๆ มากมาย เช่น การมีกฎหมายเกี่ยวกับการค้าการลงทุน การเปิดเสรีในภาคสินค้าเกษตร การสนับสนุนการลงทุนจากต่างชาติ สนับสนุนให้มีการร่วมทุนทางการค้า (Venture Capital) และ การจัดตั้งองค์กรที่เข้ามาดูแลระบบเศรษฐกิจแบบกลไกตลาด เช่น Association of Union of Myanmar Chamber of Commerce and Industry เป็นต้น